

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور (۱۱)

تصاویری از لایحه بودجه

(ویرایش اول)

فهرست مطالب

مقدمه	۱
۱. تساوی کلان بودجه	۷
بودجه عمومی دولت	۷
۲. کسری بودجه عمومی دولت	۱۱
بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۱۱
۳. منابع و مصارف بودجه عمومی دولت	۱۲
قسمت اول - درآمدها و هزینه‌ها	۱۲
۱. درآمدها و اجزای آن	۱۲
بخش اول - درآمدهای مالیاتی	۱۶
بخش دوم - دریافت کمک‌های اجتماعی	۱۹
بخش سوم - درآمدهای حاصل از مالکیت دولت	۱۹
بند اول - سود سهام دولت در شرکت‌های دولتی	۱۹
بند دوم - بهره وام‌های دولت	۲۰
بند سوم - درآمد حاصل از اجاره	۲۰
بند چهارم - سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت	۲۰
بخش چهارم - درآمد حاصل از خدمات و فروش کالا	۲۱
بند اول - درآمد حاصل از خدمات	۲۱
بند دوم - درآمد حاصل از فروش کالا	۲۸
بخش پنجم - درآمد حاصل از جرائم و خسارات	۳۰
بخش ششم - درآمدهای متفرقه	۳۱
درآمد اختصاصی	۳۳
طبقه‌بندی دستگاه‌های اجرایی برحسب منابع و مصارف	۳۳
۲. هزینه‌های عمومی و اجزای آن	۳۴
۱. طبقه‌بندی اقتصادی هزینه‌ها	۳۶
فصل اول - جبران خدمت کارکنان	۳۶
فصل دوم - استفاده از کالاها و خدمات	۳۶
فصل سوم - هزینه‌های اموال و دارایی	۳۷
فصل چهارم - یارانه	۳۷
فصل پنجم - کمک‌های بلاعوض	۳۷
فصل ششم - رفاه اجتماعی	۳۷
فصل هفتم - سایر هزینه‌ها	۳۸

قسمت دوم - واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۴۰
۱. واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و اجزای آن.....	۴۰
بند اول - درآمد نفت و فرآورده‌های نفتی.....	۴۰
بند دوم - فروش اموال منقول و غیرمنقول.....	۴۰
جزء اول - فروش ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی.....	۴۰
جزء دوم - فروش و واگذاری اراضی دولتی.....	۴۰
جزء سوم - فروش ماشین‌آلات و تجهیزات.....	۴۱
جزء چهارم - فروش و واگذاری سایر دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۴۱
جزء پنجم - فروش و واگذاری مازاد دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۴۱
جزء ششم - درآمد حاصل از فروش ساختمان‌ها و مهمانسراهای دستگاه‌های استانی در تهران.....	۴۱
جزء هفتم - درآمد حاصل از فروش و واگذاری اموال تملیکی.....	۴۱
۲. تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اجزای آن.....	۴۱
دارایی‌های تولیدشده.....	۴۲
فصل اول - ساختمان‌ها و سایر مستحقات.....	۴۲
فصل دوم - ماشین‌آلات و تجهیزات.....	۴۲
فصل سوم - سایر دارایی‌های ثابت.....	۴۲
فصل چهارم - استفاده از موجودی انبار.....	۴۳
فصل پنجم - ارقام گرانبها.....	۴۳
دارایی‌های تولید نشده.....	۴۴
فصل ششم - زمین.....	۴۴
فصل هفتم - سایر دارایی‌های تولید نشده.....	۴۴
ردیف‌های متمرکز در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷.....	۴۸
قسمت سوم - واگذاری و تملک دارایی‌های مالی.....	۵۶
۱. واگذاری دارایی‌های مالی و اجزای آن.....	۵۶
بند اول - فروش اوراق مشارکت.....	۵۶
بند دوم - استفاده از تسهیلات خارجی.....	۵۶
بند سوم - استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی.....	۵۷
بند چهارم - دریافت اصل وام‌های داخلی و خارجی دولت.....	۵۷
بند پنجم - وصولی از محل واگذاری سهام شرکت‌های دولتی.....	۵۸
بند ششم - برگشتی از پرداخت‌های سال‌های قبل.....	۵۸
۲. تملک دارایی‌های مالی و اجزای آن.....	۶۱
اول - واگذاری سهام شرکت‌های دولتی.....	۶۱
دوم - بازپرداخت اصل اوراق مشارکت.....	۶۱
سوم - بازپرداخت اصل تسهیلات بانکی.....	۶۱
چهارم - تعهدات پرداخت نشده سال‌های قبل.....	۶۲
پنجم - بازپرداخت اصل وام‌های خارجی و تعهدات.....	۶۲

۶۳.....	قسمت چهارم - بودجه استانها.....
۶۶.....	درآمدهای استانی.....
۶۸.....	نگاهی به منابع و مصارف استانها.....
۶۹.....	بودجه استانها.....
۷۶.....	سهم اعتبارات خاص و ویژه در اعتبارات استانی در سال ۱۳۸۷.....
۷۷.....	قسمت پنجم - بودجه شرکت‌های دولتی، بانکها، و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت.....
۸۱.....	خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۷.....
۸۴.....	خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی.....
۸۷.....	خلاصه بودجه بانکها.....
۸۷.....	خلاصه بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت.....

فهرست جداول

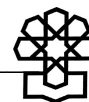
- جدول ۱. تصویرکلان لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور ۷
- جدول ۲. خلاصه بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور ۹
- جدول ۳. خلاصه بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه ۱۳۸۶ کل کشور ۱۰
- جدول ۴. خلاصه درآمدها و هزینه‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور ۱۵
- جدول ۵. اجزای درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور ۱۶
- جدول ۶. درآمد مالیاتی بر حسب ملی و استانی ۱۶
- جدول ۷. درآمد حاصل از مالکیت دولت ۱۹
- جدول ۸. سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت ۲۱
- جدول ۹. درآمد حاصل از خدمات و فروش کالا ۲۱
- جدول ۱۰. درآمدهای حاصل از خدمات ۲۲
- جدول ۱۱. درآمد حاصل از خدمات قضایی ۲۳
- جدول ۱۲. درآمد حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی ۲۴
- جدول ۱۳. درآمد حاصل از خدمات بهداشتی درمانی ۲۴
- جدول ۱۴. درآمد حاصل از سایر خدمات ۲۷
- جدول ۱۵. درآمد حاصل از فروش کالا ۲۸
- جدول ۱۶. درآمد حاصل از جرائم و خسارات ۳۰
- جدول ۱۷. درآمدهای متفرقه ۳۲
- جدول ۱۸. جدول متقاطع طبقه‌بندی اعتبارات هزینه‌های اقتصادی و عملیاتی دولت ۳۵
- جدول ۱۹. خلاصه واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور ۴۷
- جدول ۲۰. ردیف‌های متمرکز در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ ..... ۴۸
- جدول ۲۱. نوآوری در ردیف‌های متفرقه در سال ۱۳۸۷ ..... ۴۹
- جدول ۲۲. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور و ردیف‌های متفرقه و نسبت‌های آن ۵۰
- جدول ۲۳. خلاصه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور - فصل در سال ۱۳۸۷ ..... ۵۲
- جدول ۲۴. خلاصه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور - فصل در سال ۱۳۸۷ ..... ۵۳
- جدول ۲۵. خلاصه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور - فصل در سال ۱۳۸۷ ..... ۵۴
- جدول ۲۶. خلاصه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور - فصل در سال ۱۳۸۷ ..... ۵۵
- جدول ۲۷. استفاده از تسهیلات خارجی ۵۶
- جدول ۲۸. استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ ..... ۵۷
- جدول ۲۹. دریافت اصل وام‌های داخلی و خارجی دولت ۵۷

جدول ۳۰. خلاصه واگذاری و تملک دارایی‌های مالی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور.....	۶۰
جدول ۳۱. تصاویر کلان بودجه استان‌ها.....	۶۴
جدول ۳۲. درصد رشد نسبت به سال قبل در بودجه عمومی دولت و مقایسه آن با بودجه استان‌ها.....	۶۴
جدول ۳۳. تصاویری از نسبت‌های کلان در بودجه استان‌ها.....	۶۵
جدول ۳۴. درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و قانون بودجه سال ۱۳۸۶.....	۶۷
جدول ۳۵. تصاویر واقعی کلان بودجه استان‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷.....	۷۰
جدول ۳۶. مقایسه منابع بودجه استان‌ها در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷.....	۷۱
جدول ۳۷. مقایسه مصارف بودجه استان‌ها در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷.....	۷۲
جدول ۳۸. رتبه‌بندی منابع استان‌ها بر اساس سهم از کل در سال ۱۳۸۷.....	۷۳
جدول ۳۹. رتبه‌بندی مصارف استان‌ها بر اساس سهم از کل در سال ۱۳۸۷.....	۷۴
جدول ۴۰. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها از محل درآمد عمومی بر حسب فصول در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور.....	۷۵
جدول ۴۱. درصد افزایش بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶.....	۷۸
جدول ۴۲. خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور.....	۸۰
جدول ۴۳. خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه ۱۳۸۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور.....	۸۳
جدول ۴۴. خلاصه بودجه بانک‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور.....	۸۶
جدول ۴۵. خلاصه بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور.....	۸۹
جدول ۴۶. نسبت‌های مالی در شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در سال ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷.....	۹۰

فهرست نمودارها و شکل‌ها

- شکل ۱. ساختار چارچوب تحلیلی نظام آمارهای مالی دولت (GFS)..... ۳
- نمودار ۱. خلاصه بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷..... ۴
- شکل ۲. دریافت‌ها (منابع) و پرداخت‌ها (مصارف) در بودجه عمومی دولت..... ۵ و ۶
- نمودار ۲. خلاصه درآمدها و هزینه‌های عمومی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور..... ۱۴
- نمودار ۳. اجزای درآمدهای عمومی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور..... ۱۷
- نمودار ۴. درآمدهای مالیاتی و اجزای آن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور..... ۱۸
- نمودار ۵. هزینه‌های عمومی و اجزای آن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور..... ۳۹
- نمودار ۶. واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور..... ۴۶
- نمودار ۷. خلاصه واگذاری و تملک دارایی‌های مالی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور..... ۵۹
- نمودار ۸. خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور..... ۷۹
- نمودار ۹. خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه ۱۳۸۷..... ۸۲
- نمودار ۱۰. خلاصه بودجه بانک‌ها در لایحه بودجه ۱۳۸۷..... ۸۵
- نمودار ۱۱. خلاصه بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۷..... ۸۸

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور (۱۱)
تصاویری از لایحه بودجه
(ویرایش اول)

مقدمه

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور در قالب یک کتاب اصلی شامل ماده واحده و جداول کلان منابع و مصارف بودجه و پیوست شماره یک طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اسناد پشتیبان شامل بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، مقادیر و هزینه تولید کالا و خدمات در شرکت‌های دولتی، بودجه استانی، درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و اعتبارات دستگاه‌های اجرائی بر حسب برنامه‌ها و اهداف کلی تنظیم شده است.

۲. عمده‌ترین نکات آن طبقه‌بندی جدید اسناد بودجه‌ای به دو بخش «لایحه بودجه» و «اسناد پشتیبان» است که از مبانی قانونی چندانی برخوردار نیست. خاصه آنکه اطلاعاتی را که تحت عنوان مدارک پشتیبانی ارائه شده است همه‌ساله مورد تصویب مجلس شورای اسلامی قرار می‌گرفت مانند بودجه شرکت‌های دولتی که مستند به تعریف ماده (۱) قانون محاسبات عمومی است.^۱

۳. دولت تبصره‌های بودجه را که بعضاً هر ساله اصلاح و تکرار می‌شد در قالب لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت پیشنهاد کرد لکن به‌دلایل خاص مورد تصویب قرار نگرفت لذا در لایحه بودجه ۱۳۸۷ در بیان موضوع درآمدها به‌صورت توضیحی در متن ارقام درآمدهای بودجه اعتبارات لازم را برآورد و منظور کرده است. مانند «درآمد حاصل از ۱۰ درصد حق بیمه شخص ثالث، سرنشین و مازاد توسط شرکت‌های بیمه تجاری بابت ارتقای کیفیت خدمات‌رسانی در امور حمل‌ونقل» یا «درآمد حاصل از افزایش ۱۰ درصد به قیمت هر نخ سیگار داخل و ۲۰ درصد به قیمت توتون قلیان وارداتی توتون پیپ و سایر مواد دخانی». این شیوه معضل قانون‌گذاری ضمن اجرای بودجه را رفع نمی‌کند و مغایر ماده (۳۷) قانون محاسبات عمومی است.^۲

درآمدها ضروری است بدو به‌صورت دستگاهی به اجزای تشکیل‌دهنده درآمد درج و سپس از جمع انباشته هر موضوع درآمد به‌صورت موضوعی مانند مالیات بر واردات یا مالیات بر کالاهای و خدمات منظور شود.

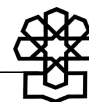
۱. ساختار بودجه سال ۱۳۸۷ در گزارش شماره ۲۰۰۸۷۷۰ مورد بررسی قرار گرفته است.

۲. منظور کردن درآمد در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص حقیقی و حقوقی تلقی نمی‌گردد و در هر مورد احتیاج به مجوز قانونی دارد.

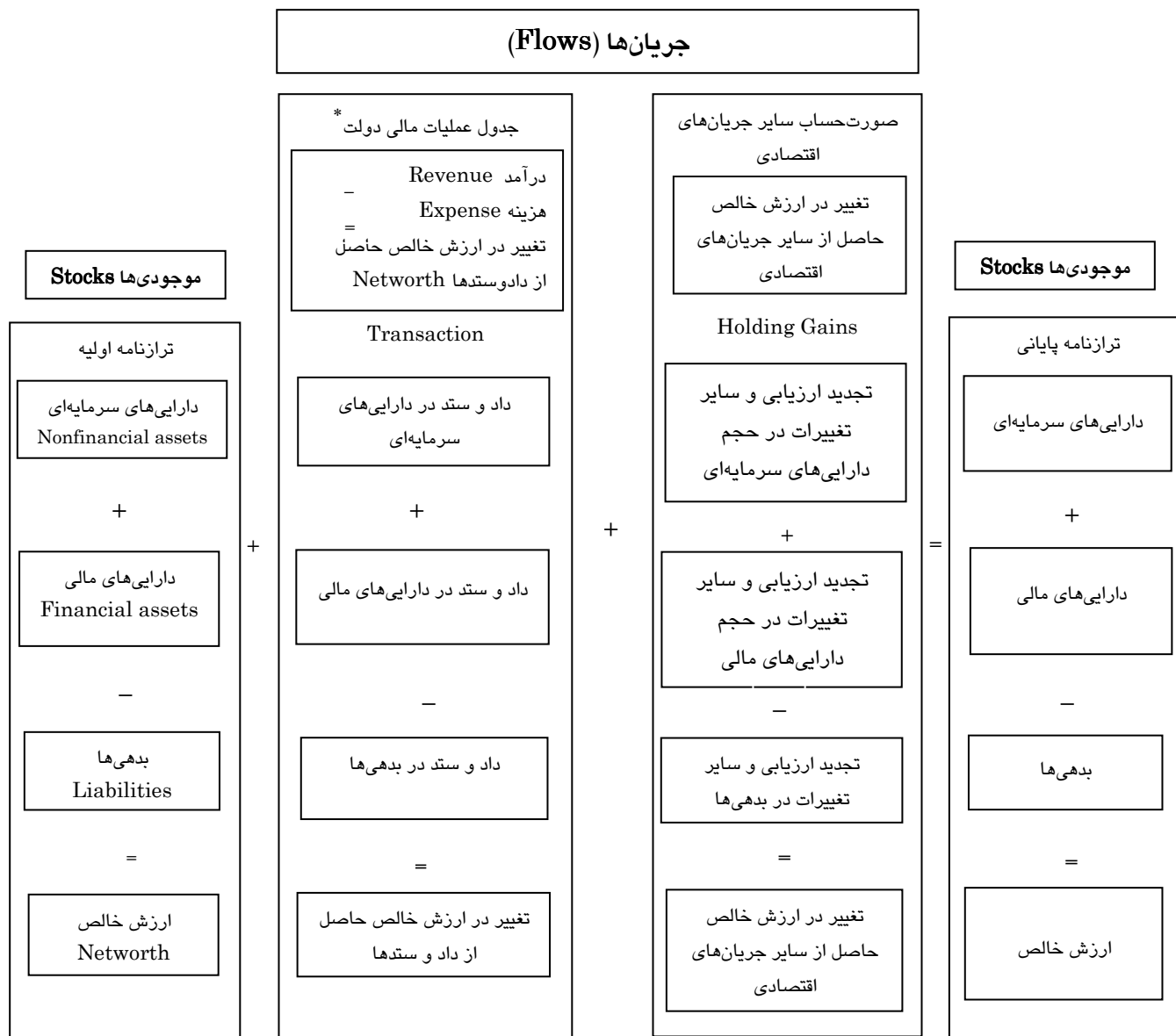
۴. اعتبارات کلیه دستگاه‌های اجرایی ملی در قالب ۳۹ دستگاه اصلی منظور شده و دارای شماره طبقه‌بندی سازمانی و اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اختصاصی در قالب برنامه‌های مشخص مصارف بودجه‌ای درج شده است و عملاً مجلس در تصویب این ۳۹ دستگاه دخالت دارد.

۵. در ردیف شماره طبقه‌بندی ۱۰۱۰۵۲ نهاد ریاست جمهوری، معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور کلیه دستگاه‌های اجرایی، پژوهشی و تحقیقاتی نهاد ریاست جمهوری با اعتبارات مشخص بدون شماره طبقه‌بندی سازمانی منظور و علاوه بر آن‌ها پژوهشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی و تحقیقاتی وابسته به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی از ذیل وزارتخانه یا مؤسسه دولتی وابسته منتزع و متقابلاً در ذیل معاونت فوق‌الذکر درج شده است. در حالی‌که درخصوص وزارت جهاد کشاورزی این روش رعایت نشده است و مؤسسات تحقیقاتی چون مؤسسه رازی، مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور، مؤسسه تحقیقات شیلات، مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی و سایر مؤسسات تحقیقاتی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی همچنان در ذیل دستگاه اصلی ابقا شده است. اگرچه تجمیع مؤسسات پژوهشی وابسته به قوه مجریه در نهاد ریاست جمهوری شاید از نظر مدیریت اجرا منطقی به نظر برسد لکن دستگاه‌های اجرائی به‌منظور پیشبرد وظایف مبتنی بر اهداف خود مبادرت به تأسیس آن مؤسسات پژوهشی کرده‌اند و انتزاع آن‌ها تحت مدیریت معاونت علمی و فناوری نهاد ریاست جمهوری سلسله‌مراتب اداری را درخصوص دسترسی به نیازهای پژوهشی وزارتخانه متبوعه دچار خلل می‌سازد. مضافاً آنکه انتقال این دستگاه‌های پژوهشی و تحقیقاتی و انتزاع آن‌ها از وزارتخانه متبوعه مستلزم قانون خاص خود می‌باشد.

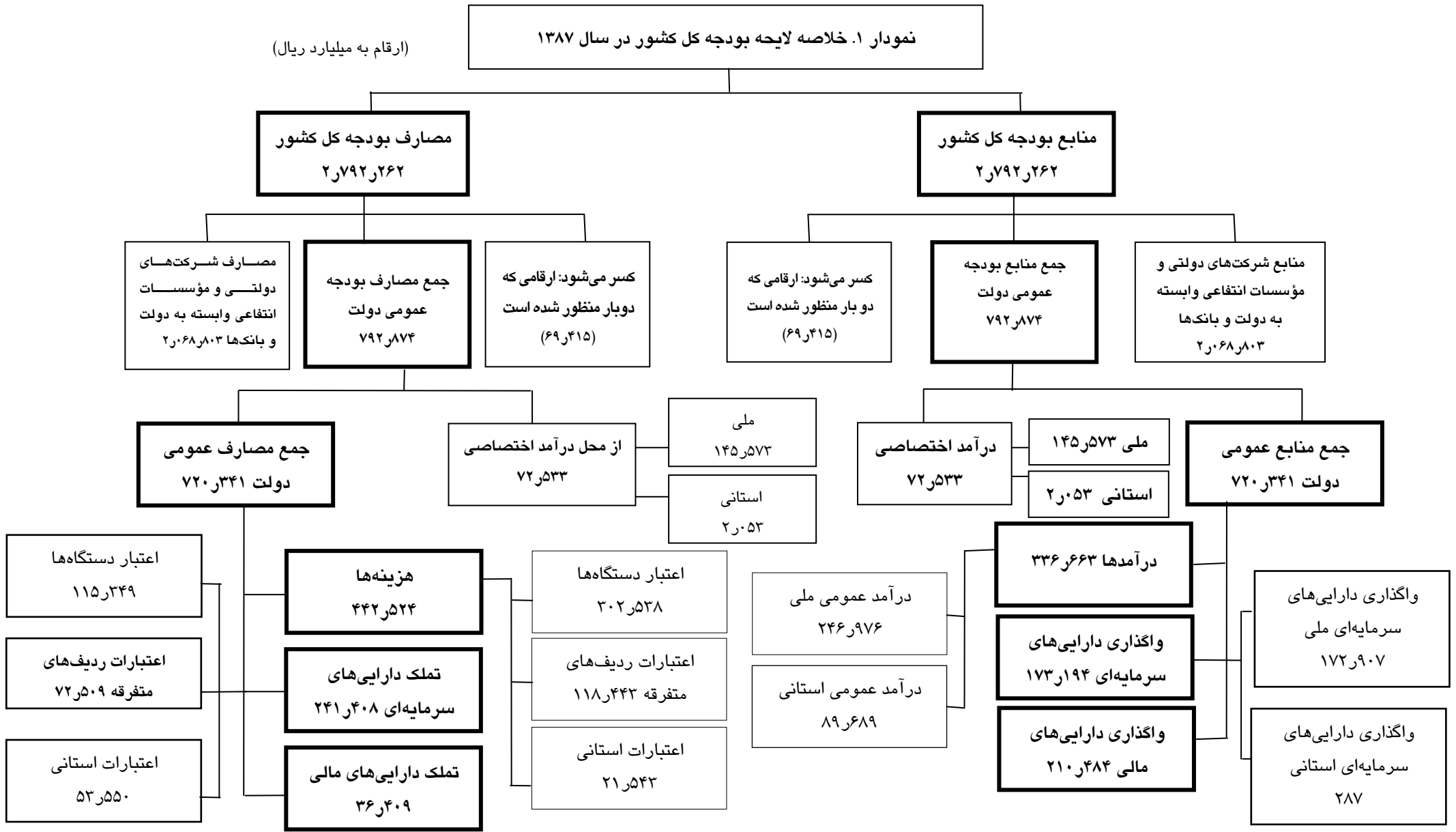
قانون بودجه کل کشور قاعده‌تاً باید از ساختار چارچوب تحلیلی نظام GFS تبعیت نماید؛
لکن منحصراً در قالب ستون دوم به شرح ذیل تنظیم می‌گردد. (شکل ۱)

شکل ۱. ساختار چارچوب تحلیلی نظام آمارهای مالی دولت (GFS)**

* فقط اطلاعات ستون مذکور در بودجه درج می‌شود.

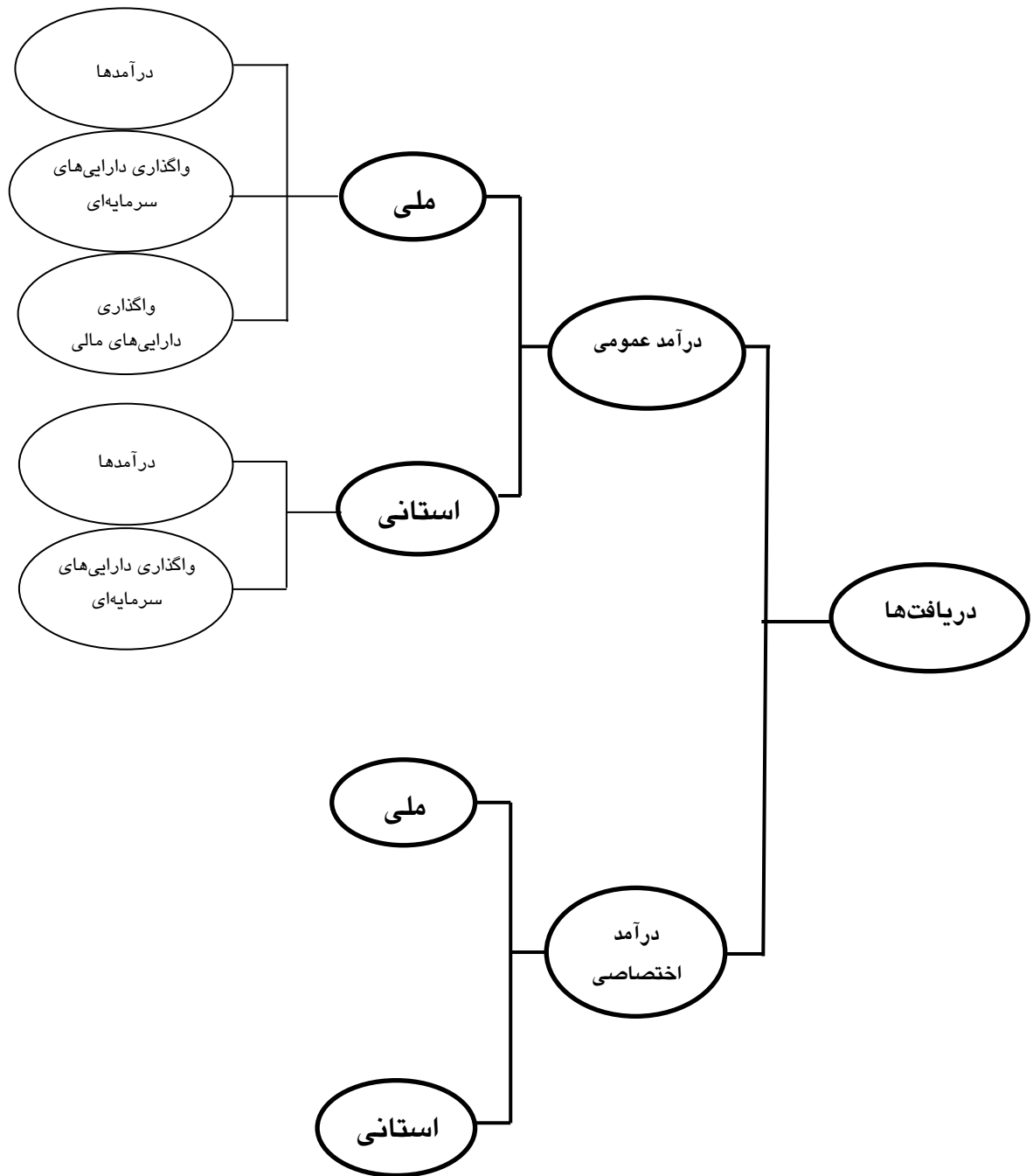
** Government Finance Statistics

• از مبلغ درآمدهای استانی مبلغ ۴۳۰۵۷ میلیارد ریال بابت مزاد درآمد استان‌های مرکزی، اصفهان، یزد، تهران و قزوین کسر و به خزانه دولت واریز می‌گردد؛ لذا از درآمدهای استانی منحصراً مبلغ ۴۶۹۱۹ میلیارد ریال استفاده می‌شود.
 • ۲٪ از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی به مبلغ ۷۹۳۳ میلیارد ریال به سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی اضافه گردیده است.

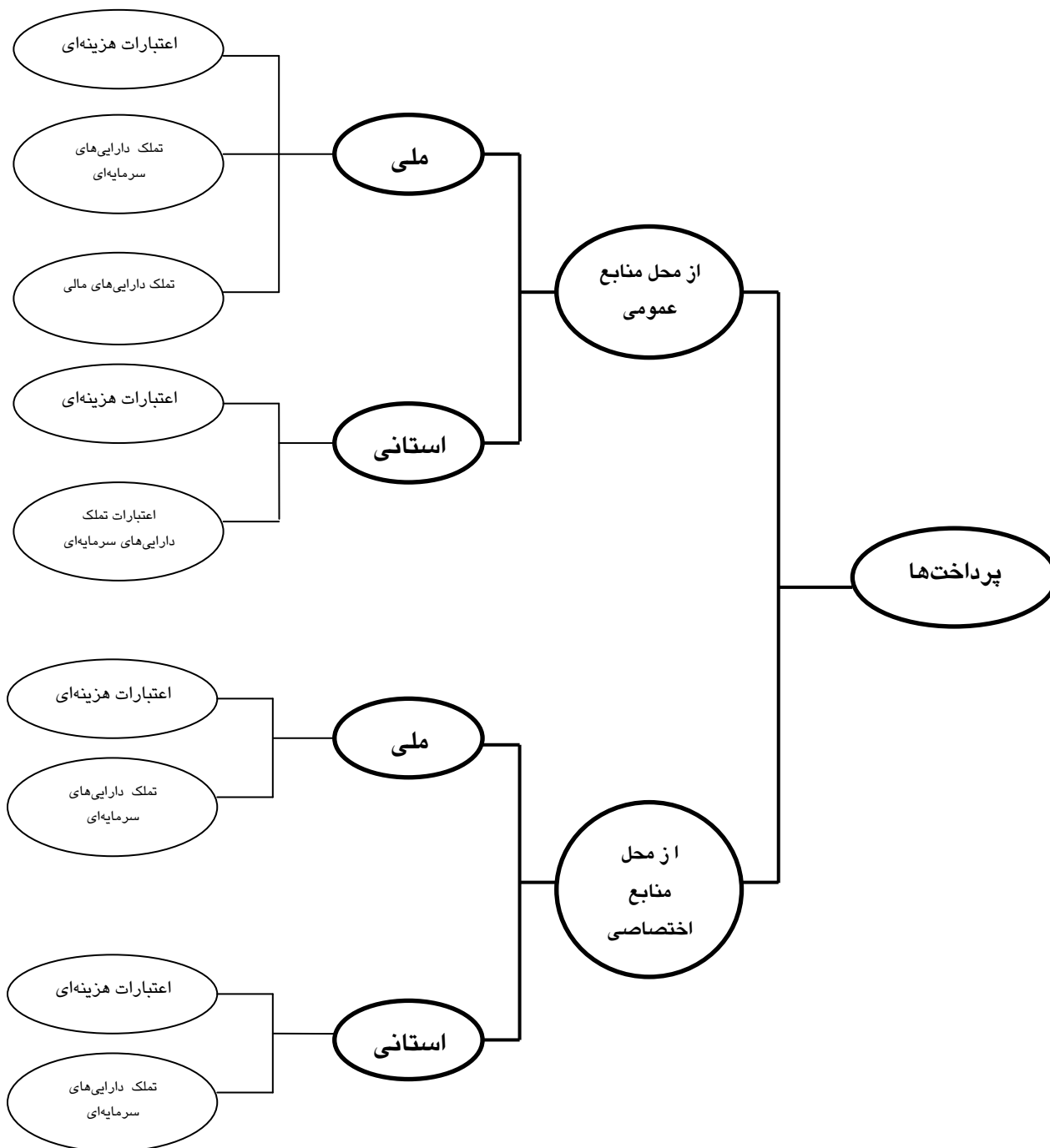

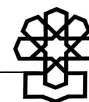
شکل ۲. دریافتها (منابع) و پرداختها (مصارف) در بودجه عمومی دولت

ادامه شکل ۲. دریافتها (منابع) و پرداختها (مصارف) در بودجه عمومی دولت

۱. تصاویر کلان بودجه

بودجه کل کشور در لایحه سال ۱۳۸۷ از حیث دریافتها و پرداختها بالغ بر ۲۷۹۲۲۶۲ میلیارد ریال است؛ که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۶ که مبلغ ۲۳۱۶۸۵۷ میلیارد ریال بوده، از رشدی معادل ۲۰/۵ درصد برخوردار است. در هر حال بودجه کل کشور از دو بخش شامل:

۱. بودجه عمومی دولت به مبلغ ۷۹۲۸۷۴ میلیارد ریال شامل منابع و مصارف عمومی به مبلغ ۷۲۰۳۴۱ میلیارد ریال و منابع و مصارف اختصاصی به مبلغ ۷۲۵۳۳ میلیارد ریال است.

۲. بودجه شرکتهای دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به مبلغ ۲۰۶۸۸۰۳ میلیارد ریال تشکیل شده است (مبلغ ۶۹۴۱۵ میلیارد ریال بابت ارقامی که دو بار منظور شده است از آن کسر می شود). اجزای تشکیل دهنده بودجه کل کشور در جدول (۱) نشان داده شده است:

جدول ۱. تصویر کلان لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	لایحه بودجه سال ۱۳۸۷	سهم از کل	قانون بودجه سال ۱۳۸۶	سهم از کل	درصد رشد
الف) بودجه عمومی دولت	۷۹۲۸۷۴	۲۸/۴	۶۹۱۸۲۸	۲۹/۹	۱۴/۶
۱) منابع و مصارف عمومی	۷۲۰۳۴۱	۹۰/۹	۶۳۹۴۵۲	۹۲/۴	۱۲/۶
۲) درآمدهای اختصاصی و هزینه از محل آن	۷۲۵۳۳	۹/۱	۵۲۳۷۶	۷/۶	۲۸/۵
ب) بودجه شرکتهای دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۲۰۶۸۸۰۳	۷۴/۱	۱۶۷۷۰۶۵	۷۲/۴	۲۳/۴
۱) بودجه شرکتهای دولتی	۱۸۴۳۲۳۹	۸۹/۱	۱۴۹۷۰۷۲	۸۹/۳	۲۳/۱
۲) بودجه بانکها	۱۹۶۲۶۸	۹/۵	۱۵۶۰۹۵	۹/۳	۲۵/۷
۳) بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۲۹۲۹۶	۱/۴	۲۳۸۹۸	۱/۴	۲۲/۶
جمع (الف و ب)	۲۰۶۸۸۰۳	۱۰۲/۵	۲۳۶۸۸۹۳	۱۰۲/۳	۲۰/۸
ج) کسر می شود: ارقامی که دو بار منظور شده است	(۶۹۴۱۵)	(۲/۵)	(۵۲۰۳۶)	(۲/۳)	۳۳/۴
بودجه کل کشور	۲۷۹۲۲۶۲	۱۰۰	۲۳۱۶۸۵۷	۱۰۰	۲۰/۵

بودجه عمومی دولت

بودجه عمومی دولت از رشدی معادل ۱۴/۶ درصد برخوردار است. رشد منابع و مصارف عمومی دولت ۱۲/۶ درصد و رشد درآمدهای اختصاصی و هزینه از محل آن ۲۸/۵ درصد افزایش داشته است. همان گونه که ذکر شد بودجه کل کشور از دو قسمت بودجه عمومی دولت و بودجه شرکتهای دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به شرح جدول (۱) تشکیل شده است. بودجه

عمومی دولت معادل ۲۸/۴ درصد از بودجه کل کشور را تشکیل می‌دهد که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۱۴/۶ درصد رشد دارد و شامل دو زیر مجموعه است: (جدول ۱)

۱. منابع و مصارف عمومی دولت: از رشدی معادل ۱۲/۶ درصد نسبت به سال ۱۳۸۶ برخوردار است که شامل:

الف) درآمدها با ۲۱/۳ درصد افزایش در مقابل هزینه‌ها با رشدی ۱۰/۸ درصد افزایش قرار دارد (جدول ۳).

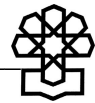
ب) واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با (۱/۴) درصد کاهش در مقابل تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رشدی معادل ۳۰/۹ درصد قرار دارد (جدول ۳).

ج) واگذاری دارایی‌های مالی با رشدی معادل ۱۳ درصد در مقابل تملک دارایی‌های مالی با کاهش (۳۴/۵) درصد مواجه است (جدول ۳).

۲. درآمدهای اختصاصی: با رشدی معادل ۳۸/۵ درصد در مقابل هزینه از محل درآمد اختصاصی تعادل یافته است (جدول ۳)، که ۲/۸ درصد آن مربوط به بودجه استان‌ها می‌باشد.

جداول (۲) و (۳) خلاصه بودجه کل کشور برحسب سهم از کل و درصد رشد نسبت به بودجه مصوب سال قبل را نشان می‌دهد.

۳. کسری بودجه عمومی دولت: از مبلغ ۱۳۰٫۶۰۴ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۶ به مبلغ ۱۷۴٫۰۷۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷ (معادل ۳۳/۳ درصد) افزایش یافته است که عدم تحقق درآمدها از یک طرف و عدم منظور نمودن برخی هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر که در هنگام ارائه بودجه در نظر گرفته نشده است از طرف دیگر موجب افزایش کسر بودجه بیش‌تری خواهیم بود.

جدول ۲. خلاصه بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

ردیف	مصارف						ردیف	منابع					
	شرح	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	مبلغ		درصد	مبلغ	درصد	شرح		
۱	هزینه‌ها	۶۱/۴٪	۴۴۵٫۵۲۴	۴۶/۷	۳۳۶٫۶۶۲	۱	درآمدها	۴۶/۷	۳۳۶٫۶۶۲	۱	درآمدها		
۲	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۳۳/۵٪	۲۴۱٫۴۰۸	۲۴/۱	۱۷۳٫۱۹۴	۲	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۴/۱	۱۷۳٫۱۹۴	۲	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای		
۳	تملك دارایی‌های مالی	۸/۷٪	۳۶٫۴۰۹	۲۹/۲٪	۲۱۰٫۴۸۴	۳	واگذاری دارایی‌های مالی	۲۹/۲٪	۲۱۰٫۴۸۴	۳	واگذاری دارایی‌های مالی		
۴	جمع مصارف عمومی دولت	۱۰۰٪	۷۲۰٫۳۴۱	۱۰۰٪	۷۲۰٫۳۴۱	۴	جمع منابع عمومی دولت	۱۰۰٪	۷۲۰٫۳۴۱	۴	جمع منابع عمومی دولت		
۵	هزینه از محل درآمد اختصاصی	۱۰/۱٪	۷۲٫۵۳۳	۱۰/۱٪	۷۲٫۵۳۳	۵	درآمد اختصاصی	۱۰/۱٪	۷۲٫۵۳۳	۵	درآمد اختصاصی		
۶	جمع مصارف بودجه عمومی دولت	۱۰۰٪	۷۹۲٫۸۷۴	۱۰۰٪	۷۹۲٫۸۷۴	۶	جمع منابع بودجه عمومی دولت	۱۰۰٪	۷۹۲٫۸۷۴	۶	جمع منابع بودجه عمومی دولت		
۷	مصارف شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها	۷۴/۱٪	۲۰۶٫۸۸۰٫۳	۲۸/۴٪	۷۹۲٫۸۷۴	۷	منابع شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها	۲۸/۴٪	۷۹۲٫۸۷۴	۷	منابع شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها		
۸	جمع	۱۰۲/۵٪	۲٫۸۶۱٫۶۷۷	۱۰۲/۵٪	۲٫۸۶۱٫۶۷۷	۸	جمع	۱۰۲/۵٪	۲٫۸۶۱٫۶۷۷	۸	جمع		
۹	* کسر می‌شود: ارقامی که دوبار منظور شده است	(۲/۵)٪	(۶۹٫۴۱۵)	(۲/۵)٪	(۶۹٫۴۱۵)	۹	* کسر می‌شود: ارقامی که دو بار منظور شده است	(۲/۵)٪	(۶۹٫۴۱۵)	۹	* کسر می‌شود: ارقامی که دو بار منظور شده است		
۱۰	مصارف بودجه کل کشور	۱۰۰٪	۲٫۷۹۲٫۲۶۲	۱۰۰٪	۲٫۷۹۲٫۲۶۲	۱۰	منابع بودجه کل کشور	۱۰۰٪	۲٫۷۹۲٫۲۶۲	۱۰	منابع بودجه کل کشور		

* ارقامی که دو بار منظور شده است.

شرح	مبلغ	درصد	روش محاسبه
۱. از محل اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان) + (یارانه) به شرکتهای دولتی	۶۷۱۵	۱/۵٪	$\frac{۶۷۱۵}{۴۴۲۷۵۲۴} = ۱/۵$
۲. از محل اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای به شرکتهای دولتی	۶۲۷۰۰	۲۶٪	$\frac{۶۲۷۰۰}{۲۴۱۴۰۸} = ۲۶$
جمع	۶۹۴۱۵	۱۰/۱٪	$\frac{۶۹۴۱۵}{۶۸۳۹۳۲} = ۱۰/۱$

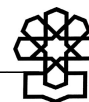
(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۳. خلاصه بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه ۱۳۸۶ کل کشور

مصارف							منابع								
درصد رشد	درصد سهم از کل	قانون ۱۳۸۶		درصد سهم از کل	لایحه ۱۳۸۷		عنوان	درصد رشد	درصد سهم از کل	قانون ۱۳۸۶		درصد سهم از کل	لایحه ۱۳۸۷		عنوان
		جمع	مبلغ		جمع	مبلغ				جمع	مبلغ		جمع	مبلغ	
۱۰/۸	۵۷/۷	۲۹۹,۴۰۰	۲۷۷,۵۰۹	۶۱/۴	۴۴۲,۵۲۴	هزینه‌ها	۲۱/۳	۴۰/۱	۲۷۷,۵۰۹	۴۶/۷	۲۳۶,۶۶۳	درآمدها	۲۳۶,۶۶۳	۲۳۶,۶۶۳	درآمدها
۳۰/۹	۲۶/۷	۱۸۴,۴۳۸	۱۷۵,۷۲۵	۳۳/۵	۲۴۱,۴۰۸	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	(۱/۴)	۲۵/۴	۱۷۵,۷۲۵	۲۴/۱	۱۷۳,۱۹۴	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۷۳,۱۹۴	۱۷۳,۱۹۴	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
(۳۴/۵)	۸	۵۵,۶۱۴	۱۸۶,۲۱۸	۵/۱	۳۶,۴۰۹	تملك دارایی‌های مالی	۱۳	۲۶/۹	۱۸۶,۲۱۸	۲۹/۲	۲۱۰,۴۸۴	واگذاری دارایی‌های مالی	۲۱۰,۴۸۴	۲۱۰,۴۸۴	واگذاری دارایی‌های مالی
۱۲/۶	۹۲/۴	۶۲۹,۴۵۲	۶۲۹,۴۵۲	۹۰/۹	۷۲۰,۳۴۱	جمع مصارف عمومی دولت	۱۲/۶	۹۲/۴	۶۲۹,۴۵۲	۹۰/۹	۷۲۰,۳۴۱	جمع منابع عمومی دولت	۷۲۰,۳۴۱	۷۲۰,۳۴۱	جمع منابع عمومی دولت
۳۸/۵	۷/۶	۵۲,۳۷۶	۵۲,۳۷۶	۹/۱	۷۲,۵۳۳	هزینه‌ها از محل درآمدهای اختصاصی	۳۸/۵	۷/۶	۵۲,۳۷۶	۹/۱	۷۲,۵۳۳	درآمدهای اختصاصی	۷۲,۵۳۳	۷۲,۵۳۳	درآمدهای اختصاصی
۱۴/۶	۲۹/۹	۶۹۱,۸۲۸	۶۹۱,۸۲۸	۲۸/۴	۷۹۲,۸۷۴	جمع مصارف عمومی دولت	۱۴/۶	۲۹/۹	۶۹۱,۸۲۸	۲۸/۴	۷۹۲,۸۷۴	جمع منابع بودجه عمومی دولت	۷۹۲,۸۷۴	۷۹۲,۸۷۴	جمع منابع بودجه عمومی دولت
۲۳/۴	۷۲/۴	۱,۶۷۷,۰۶۵	۱,۶۷۷,۰۶۵	۷۴/۱	۲,۰۶۸,۸۰۳	مصارف شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها	۲۳/۴	۷۲/۴	۱,۶۷۷,۰۶۵	۷۴/۱	۲,۰۶۸,۸۰۳	منابع شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها	۲,۰۶۸,۸۰۳	۲,۰۶۸,۸۰۳	منابع شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها
۲۰/۸	۱۰۲/۳	۲,۳۶۸,۸۹۳	۲,۳۶۸,۸۹۳	۱۰۲/۵	۲,۸۶۱,۶۷۷	جمع کل	۲۰/۸	۱۰۲/۳	۲,۳۶۸,۸۹۳	۱۰۲/۵	۲,۸۶۱,۶۷۷	جمع کل	۲,۸۶۱,۶۷۷	۲,۸۶۱,۶۷۷	جمع کل
۳۳/۴	۲/۳	(۵۲,۰۳۶)	(۵۲,۰۳۶)	(۲۵)	(۶۹,۴۱۵)	کسر می‌شود: ارقامی که دوبار منظور شده است	۳۳/۴	(۲/۳)	(۵۲,۰۳۶)	(۲/۵)	(۶۹,۴۱۵)	کسر می‌شود: ارقامی که دو بار منظور شده است	(۶۹,۴۱۵)	(۶۹,۴۱۵)	کسر می‌شود: ارقامی که دو بار منظور شده است
۲۰/۵	۱۰۰	۲,۳۱۶,۸۵۷	۲,۳۱۶,۸۵۷	۱۰۰	۲,۷۹۲,۲۶۲	مصارف بودجه کل کشور	۲۰/۵	۱۰۰	۲,۳۱۶,۸۵۷	۱۰۰	۲,۷۹۲,۲۶۲	منابع بودجه کل کشور	۲,۷۹۲,۲۶۲	۲,۷۹۲,۲۶۲	منابع بودجه کل کشور

تراز عملیاتی:

خالص ارزش		مصارف		منابع	
(۱۰۵,۸۶۱)	خالص کسری بودجه	۴۴۲,۵۲۴	هزینه‌ها	۲۳۶,۶۶۳	درآمدها
(۶۸,۲۱۴)	خالص کسری بودجه	۲۴۱,۴۰۸	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۷۳,۱۹۴	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۱۷۴,۰۷۵	منابع تأمین کسری بودجه	۳۶,۴۰۹	تملك دارایی‌های مالی	۲۱۰,۴۸۴	واگذاری دارایی‌های مالی
منابع تأمین کسری بودجه		مصارف		منابع	
۱۷۴,۰۷۵	مازاد واگذاری دارایی‌های مالی پس از کسر تملك دارایی‌های مالی	۴۴۲,۵۲۴	هزینه‌ها	۲۳۶,۶۶۳	درآمدها
		۲۴۱,۴۰۸	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۷۳,۱۹۴	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
		۶۸۳,۹۳۲	جمع پرداخت‌ها	۵۰۹,۸۵۷	جمع دریافت‌ها

۲. کسری بودجه عمومی دولت

همان طوری که در جدول (۴) ملاحظه می‌شود در مقابل ۳۳۶۶۶۳ میلیارد ریال درآمد عمومی مبلغ ۴۴۲۵۲۴ میلیارد ریال هزینه عمومی و در نتیجه مبلغ (۱۰۵۸۶۱) میلیارد ریال کسری عملیاتی وجود دارد. واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به مبلغ ۱۷۳۱۹۴ میلیارد ریال است که پس از کسر مبلغ ۲۴۱۴۰۸ ریال با عنوان تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از آن، در نهایت خالص ارزشی معادل منفی (۶۸۲۱۴) میلیارد ریال حاصل می‌شود. در نتیجه جمعاً به مبلغ (۱۷۴۰۷۵) میلیارد ریال کسری بودجه وجود دارد. منابع تأمین این کسری از محل واگذاری دارایی‌های مالی به مبلغ ۲۱۰۴۸۴ میلیارد ریال پس از کسر تملک دارایی‌های مالی به مبلغ ۳۶۴۰۹ میلیارد ریال کسری ۱۷۴۰۷۵ میلیارد ریالی را پوشش می‌دهد.

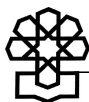
درآمدها	۳۳۶۶۶۳ میلیارد ریال	هزینه‌ها	۴۴۲۵۲۴ میلیارد ریال
+	+	+	+
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۷۳۱۹۴ میلیارد ریال	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۴۱۴۰۸ میلیارد ریال
جمع	۵۰۹۸۵۷ میلیارد ریال	جمع	۶۸۳۹۳۲ میلیارد ریال

$$\text{خالص کسری میلیارد ریال } ۱۷۴۰۷۵ = ۵۰۹۸۵۷ - ۶۸۳۹۳۲$$

بودجه شرکت‌های دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت

این قسمت ۷۴/۱ درصد از بودجه کل کشور را تشکیل می‌دهد که شامل سه زیر مجموعه است:

۱. بودجه شرکت‌های دولتی با رشدی معادل ۲۳/۱ درصد،
  ۲. بودجه بانکها با رشدی معادل ۲۵/۷ درصد،
  ۳. بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت با رشدی معادل ۲۲/۶ درصد.
- به‌طور کلی بودجه شرکت‌های دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از رشدی معادل ۲۳/۴٪ برخوردارند **جدول (۴۲) و نمودار (۸).**

بودجه عمومی دولت از حیث منابع و مصارف شامل اجزایی به شرح زیر است که در بخش‌های بعدی به ترتیب آن‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهیم:

قسمت اول - درآمدها و هزینه‌ها

قسمت دوم - واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

قسمت سوم - واگذاری و تملک دارایی‌های مالی

قسمت چهارم - بودجه استان‌ها

بودجه عمومی دولت ۲۸/۴ درصد از بودجه کل کشور تشکیل می‌دهد و حدود ۲/۵ درصد ارقامی است که دوبار منظور شده‌اند که شامل کمک زیان جاری از محل اعتبارات هزینه‌ای به مبلغ ۶۷۱۵ میلیارد ریال و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به مبلغ ۶۲۷۰۰ میلیارد ریال به شرکت‌های دولتی است که جمعاً ۶۹۴۱۵ میلیارد ریال می‌گردد. جدول (۲) و (۳)

۳. منابع و مصارف بودجه عمومی دولت

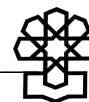
قسمت اول - درآمدها و هزینه‌ها

۱. درآمدها و اجزای آن

درآمدها به مبلغ ۳۳۶۶۶۳ میلیارد ریال و هزینه‌های عمومی به مبلغ ۴۴۲۵۲۴ میلیارد ریال می‌باشد؛ در نتیجه بودجه با کسری عملیاتی معادل (۱۰۵۸۶۱) میلیارد ریال مواجه است. همچنین در صورت عدم تحقق درآمدها از یک طرف و هزینه‌های غیرقابل اجتناب از طرف دیگر که معمولاً در بودجه پیش‌بینی نشده است؛ این شکاف به مراتب بیشتر خواهد شد و معمولاً با ابزار تخصیص اعتبار نسبت به ایجاد تعادل بین درآمدها و هزینه‌ها اقدام می‌گردد.

درآمدهای عمومی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۳۳۶۶۶۳ میلیارد ریال است که نسبت به سال قبل حدود ۲۱/۳ درصد افزایش دارد. همچنین هزینه‌ها مبلغ ۴۴۲۵۲۴ میلیارد ریال می‌باشد؛ که نسبت به سال قبل حدود ۱۰/۸ درصد افزایش نشان می‌دهد.

با حذف تبصره‌های بودجه مجوزهای قانونی به الحاق قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت احاله گردید که به علت عدم دائمی شمردن بعضی از مقررات در صحن علنی مجلس تصویب نشد. دولت به منظور برقراری درآمدهای مندرج در تبصره سال‌های قبل و لایحه الحاق به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت علی‌رغم عدم تصویب در مجلس شورای اسلامی با ذکر توضیحاتی در متن سرفصل‌های درآمدی با تصور بر آنکه مجوز قانونی جهت وصول آن‌ها قلمداد

می‌شود نسبت به برآورد درآمدها اقدام نموده است در حالی که براساس ماده (۳۷) قانون محاسبات عمومی: «منظور کردن درآمد در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تلقی نمی‌شود و در هر مورد احتیاج به مجوز قانونی دارد. رؤسای دستگاه‌های اجرایی مسئول صحیح و به موقع وصول درآمدها می‌باشند. البته درج احکام مرتبط در داخل جداول با توجه به تصریح ماده واحده می‌تواند به‌عنوان مجوز قانونی برای وصل تلقی شود، اما این کار همان اشکالی را که وجود تبصره‌ها در ذیل بودجه داشت مجدداً تکرار خواهد کرد.

شایان ذکر است که درآمدهای قانونی در قالب بخش و بند که منحصرأً به صورت موضوعی عنوان شده و ضروری است در قالب هر یک از دستگاه‌های اجرایی وصول‌کننده درآمد به تفکیک عناوین درآمدی قید شود زیرا جمع انباشته موضوعات یکسان در قالب‌های موضوعی درآمدها ظاهر می‌شوند و درآمدها باید در قالب دستگاهی و موضوعی به تفکیک در لایحه سال ۱۳۸۷ درج شوند. زیرا سرفصل‌های موضوعی از درآمدهای دستگاهی نشأت گرفته می‌شوند. قابل ذکر است که درآمدهای حاکمیتی باید کلاً به حساب درآمد عمومی واریز و آن دسته از درآمدها که به تولید کالا یا خدمت منتهی شود می‌تواند به صورت درآمدهای اختصاصی به صورت دائمی تصویب شود. به طوری کلی درآمدهای اختصاصی خلاف اصل عدم تخصیص در اصول بودجه است.

نمودار (۲) و جدول (۴) خلاصه درآمدها و هزینه‌ها را در سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد.

نمودار ۲. خلاصه درآمدها و هزینه‌های عمومی
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۴. خلاصه درآمدها و هزینه‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (ارقام به میلیارد ریال)

هزینه‌ها					درآمدها						
درصد رشد	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		عنوان	درصد رشد	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		عنوان
	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ			سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	
۱۳/۳	۳۵/۱	۱۴۰٫۲۶۶	۳۵/۹	۱۵۸٫۹۶۲	فصل اول - جبران خدمت کارکنان	۹/۸	۷۱/۱	۱۹۷٫۲۹۵	۶۴/۳	۲۱۶٫۵۶۵	بخش اول - درآمدهای مالیاتی
۲۵/۲	۹	۳۵٫۸۷۲	۱۰/۲	۴۴٫۹۲۲	فصل دوم - استفاده از کالاها و خدمات	-	-	-	-	-	بخش دوم - دریافت کمک‌های اجتماعی
(۳۰)	۰/۲	۷۹۹	۰/۱	۵۵۹	فصل سوم - هزینه‌های اموال و دارایی	-	-	-	-	-	بخش سوم - کمک‌های بلاعوض
۴۵/۵	۱۵/۷	۶۲٫۸۶۲	۲۰/۷	۹۱٫۴۵۷	فصل چهارم - یارانه	۶۹/۶	۲۰/۶	۵۷٫۲۱۲	۲۸/۸	۹۷٫۰۵۲	بخش چهارم - درآمدهای حاصل از مالکیت دولت
۸۰/۴	۳/۵	۱۳٫۸۲۳	۵/۶	۲۴٫۹۲۵	فصل پنجم - کمک‌های بلاعوض	(۷/۶)	۴/۵	۱۲٫۵۰۴	۳/۴	۱۱٫۵۵۲	بخش پنجم - درآمدهای خدمات و فروش کالا
۵۲/۴	۱۶/۲	۶۴٫۴۹۲	۲۲/۲	۹۸٫۲۵۹	فصل ششم - رفاه اجتماعی	۳۷/۷	۱/۲	۳٫۳۰۶	۱/۴	۴٫۵۵۳	بخش ششم - درآمدهای جرائم و خسارات
(۷۱/۲)	۲۰/۳	۸۱٫۲۸۶	۵/۳	۲۳٫۴۳۱	فصل هفتم - سایر هزینه‌ها	(۳/۵)	۲/۶	۷٫۱۹۲	۲/۱	۶٫۹۴۰	بخش هفتم - درآمدهای متفرقه
۱۰/۸	۱۰۰	۳۹۹٫۴۰۰	۱۰۰	۴۴۲٫۵۲۴	جمع	۲۱/۳	۱۰۰	۲۷۷٫۵۰۹	۱۰۰	۳۳۶٫۶۶۳	جمع

$$\boxed{\text{خالص کسری بودجه عمومی (۱۰۵٫۸۶۱)}} = \boxed{\text{هزینه‌ها ۴۴۲٫۵۲۴}} - \boxed{\text{درآمدها ۳۳۶٫۶۶۳}}$$

بخش اول - درآمدهای مالیاتی

این درآمد در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۲۱۶۵۶۵ میلیارد ریال است که نسبت به سال قبل حدود ۹/۸ درصد افزایش دارد. درآمدهای مالیاتی شامل اجزای زیر است:

جدول ۵. اجزای درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با

قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان	سال ۱۳۸۷	سهم از کل	سال ۱۳۸۶	سهم از کل	درصد رشد
۱۱۰۱۰۰	مالیات اشخاص حقوقی	۱۰۹۳۲۴	۵۰/۵	۹۳۱۸۷	۴۷/۲	۱۷/۳
۱۱۰۲۰۰	مالیات بر درآمد	۳۱۸۶۵	۱۴/۷	۲۵۰۶۷	۱۲/۷	۲۷/۱
۱۱۰۳۰۰	مالیات بر ثروت	۷۷۰۷	۳/۶	۶۵۹۳	۳/۴	۱۶/۹
۱۱۰۴۰۰	مالیات بر واردات	۵۳۵۴۲	۲۴/۷	۵۶۴۱۵	۲۸/۶	(۵/۱)
۱۱۰۵۰۰	مالیات بر کالاها و خدمات	۱۴۱۲۶	۶/۵	۱۶۰۳۳	۸/۱	(۱۱/۹)
	جمع درآمدهای عمومی مالیاتی	۲۱۶۵۶۵	۱۰۰	۱۹۷۲۹۵	۱۰۰	۹/۸

مالیات اشخاص حقوقی (شرکت‌های دولتی)، مالیات بر درآمد و مالیات بر ثروت جمعاً به مبلغ ۱۴۸۸۹۶ میلیارد ریال به عنوان مالیات‌های مستقیم (معادل ۶۸/۸ درصد) قلمداد می‌شوند. مالیات بر واردات و مالیات بر کالاها و خدمات جمعاً به مبلغ ۶۷۶۶۹ میلیارد ریال در زمره مالیات‌های غیرمستقیم (معادل ۳۱/۲ درصد) از مجموع درآمدهای عمومی مالیاتی هستند. از مجموع مبلغ ۲۱۶۵۶۵ میلیارد ریال درآمدهای عمومی مالیاتی برحسب درآمدهای عمومی ملی و استانی به شرح زیر است:

جدول ۶. درآمد مالیاتی بر حسب ملی و استانی

(ارقام به میلیارد ریال)

شرح	لایحه سال ۱۳۸۷			قانون سال ۱۳۸۶		
	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع
درآمدهای مالیاتی	۱۳۵۷۴۵	۸۰۸۲۰	۲۱۱۵۶۵	۱۲۹۸۵۰	۶۷۴۴۵	۱۹۷۲۹۵
درصد	۶۲/۷	۳۷/۳	۱۰۰	۶۵/۸	۳۴/۲	۱۰۰

نمودار ۳. اجزای درآمدهای عمومی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

درآمدها ۳۳۶٫۶۶۳

(ارقام به میلیارد ریال)

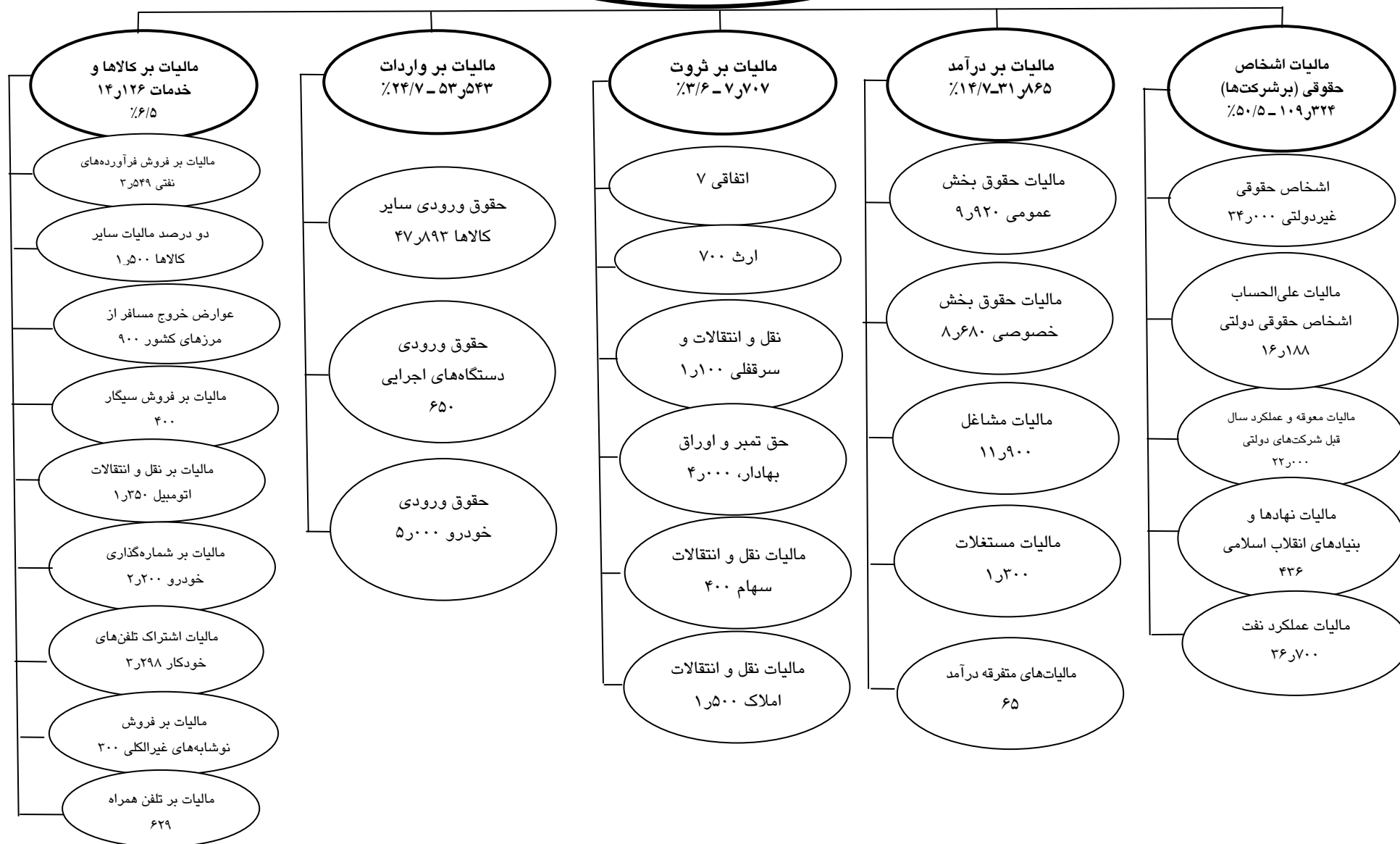
* مبلغ ۲٫۰۰۰ میلیارد ریال درآمد اختصاصی (ملی) موضوع ماده (۹۲) قانون برنامه چهارم توسعه

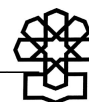

نمودار ۴. درآمدهای مالیاتی و اجزای آن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

درآمد مالیاتی ۲۱۶۵۶۵

(ارقام به میلیارد ریال)

بخش دوم - دریافت کمک‌های اجتماعی

این بخش شامل یک بند با عنوان «حق بیمه» شخص ثالث، سرنشین و مازاد موضوع (ماده ۹۲) قانون برنامه چهارم توسعه) می‌باشد که مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال به صورت درآمد اختصاصی (ملی) برآورده شده است که در اختیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار می‌گیرد تا به درمان مصدومین حوادث رانندگی اختصاص داده شود.

بخش سوم - درآمدهای حاصل از مالکیت دولت

این درآمدها شامل چهار بند است:

جدول ۷. درآمد حاصل از مالکیت دولت (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	لایحه سال ۱۳۸۷	سهم از کل	قانون سال ۱۳۸۶	سهم از کل	درصد رشد
بند اول - سود سهام شرکت‌های دولتی	۹۱۰۰۶۷	۹۳/۸	۵۱۶۳۰	۹۰/۲	۷۶/۴
(سود سهام دولت از ارزش نفت خام تولیدی - شرکت ملی نفت ایران)	(۵۸۰۷۲۱)	(۶۰/۵)	(۲۶۳۱۳)	(۴۶)	۱۲۳/۲
(۴۰٪ سود سهام شرکت‌های دولتی از سود ویژه)	(۲۹۳۴۶)	(۳۰/۲)	(۲۵۳۱۷)	(۴۴/۲)	۱۵/۹
(سود تکلیفی شرکت سهامی ارتباطات سیار)	(۳۰۰۰)	(۳/۱)	—	—	—
بند دوم - بهره وام‌های دولت	۱	۰/۱	۱	—	—
بند سوم - درآمد حاصل از اجاره	۱۲۲	۰/۱	۳۵	۰/۱	۲۴۸/۶
بند چهارم - سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت	۵۸۶۳	۶	۵۵۴۶	۹/۷	۵/۷
جمع	۹۷۰۵۳	۱۰۰	۵۷۲۱۲	۱۰۰	۶۹/۶

بند اول - سود سهام دولت در شرکت‌های دولتی

سود سهام دولت در شرکت‌های دولتی معادل ۹۳/۸ درصد از مجموع درآمدهای حاصل از مالکیت دولت است که حدود ۷۶/۴ درصد نسبت به سال قبل افزایش دارد.

- سود علی‌الحساب سهم دولت از ارزش نفت خام تولیدی به مبلغ ۵۸۰۷۲۱ میلیارد ریال است که ۶۰/۵ درصد از مجموع درآمد حاصل از مالکیت دولت را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال قبل ۱۲۳/۲ درصد افزایش دارد. این درآمد کلاً درآمد عمومی ملی است.

- به‌طور کلی افزایش سود سهام دولت از ۴۰ درصد سود ویژه شرکت‌های دولتی نسبت به سال قبل ۱۵/۹ درصد افزایش دارد و سبب کاهش منابع مالی در سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی گردیده است و به ناچار شرکت‌های دولتی متوسل به وام و تسهیلات داخلی گردیده‌اند.

بند دوم - بهره وام‌های دولت

این درآمد ناشی از سرمایه‌گذاری دولت در خارج از کشور بوده است؛ لذا سود آن به صورت ارز به خزانه دولت واریز می‌شود. این مبلغ در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷، حدود مبلغ ۶۹۵ میلیون ریال برآورد شده است که نسبت به سال قبل (۱۳/۲) درصد کاهش دارد و در زمره درآمدهای عمومی ملی است.

(مبلغ به میلیارد ریال)	سال ۱۳۸۷	سال ۱۳۸۶
درصد رشد	۸۰۱	۶۹۵
درصد (۱۳/۲)		

بند سوم - درآمد حاصل از اجاره

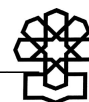
این درآمد شامل واگذاری و اجاره اماکن و اموال منقول و غیر منقول دستگاه‌های اجرایی است. البته به استثنای وزارت آموزش و پرورش که به صورت درآمد اختصاصی استانی به مبلغ ۶۵ میلیارد ریال برای آن پیش‌بینی شده است. برای کلیه دستگاه‌های اجرایی مانند ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، ستاد مشترک ارتش (بابت اجاره هواپیما و هلیکوپتر و شناور)، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری (بابت اجاره واحدهای اقامتی و پذیرایی، کاروانسراها و خانه‌های قدیمی) و اجاره اموال منقول و غیر منقول دستگاه‌های اجرایی جمعاً به مبلغ ۱۲۲/۵ میلیارد ریال برآورد شده است. سهم این وصولی در مجموع درآمدهای حاصل از مالکیت دولت ناچیز و معادل ۰/۱ درصد است؛ که نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۲۴۸/۶ درصد افزایش دارد. از مجموع این درآمد مبلغ ۱۱۶ میلیارد ریال آن درآمد عمومی ملی و مبلغ ۶۵ میلیارد ریال آن درآمد استانی است.

بند چهارم - سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت

این درآمد در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۵۸۶۳ میلیارد ریال برآورد شده است که مربوط به حق بهره‌برداری از شن و ماسه و خاک رس معمولی ناشی از بقایای سیلاب‌ها متعلق به فرمانداری‌ها و شهرداری‌ها و همچنین درآمد حاصل از مالکیت دولت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات به عنوان حق امتیاز شبکه توسط سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی وصول می‌شود. ۰/۵ درصد درآمد مشمول مالیات بانک‌های کشور بابت تهیه مسکن افراد کم‌درآمد و درآمد حاصل از مالکیت دولت در بخش مخابرات را تشکیل می‌دهد که مستلزم مصوبات قانونی در اخذ وصول است.

سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت معادل ۶۹/۶ درصد نسبت به سال قبل افزایش نشان

می‌دهد (جدول ۸).

جدول ۸. سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت (ارقام به میلیارد ریال)

قانون سال ۱۳۸۶			لایحه سال ۱۳۸۷			شرح
جمع	استانی	ملی	جمع	استانی	ملی	
۵۵۴۶	۱۱۰	۵۵۳۶	۵۸۶۳	۱۴۰	۵۷۲۳	سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت
۱۰۰	۰/۲	۹۹/۸	۱۰۰	۲/۴	۹۷/۶	درصد

بخش چهارم - درآمد حاصل از خدمات و فروش کالا

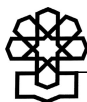
این درآمد از دو بند به شرح جدول زیر تشکیل شده است:

جدول ۹. درآمد حاصل از خدمات و فروش کالا (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	لایحه سال ۱۳۸۷	سهم از کل	قانون سال ۱۳۸۶	سهم از کل	درصد رشد
درآمد حاصل از خدمات	۱۱۰۵۴	۹۵/۷	۱۱۸۳۱	۹۴/۶	(۶/۶)
درآمد حاصل از فروش کالا	۴۹۸	۴/۳	۶۷۳	۵/۴	(۲۶)
جمع	۱۱۵۵۲	۱۰۰	۱۲۵۰۴	۱۰۰	(۷/۶)

بند اول - درآمد حاصل از خدمات

دولت در برابر ارائه خدمات، هزینه آن را طبق قانون دریافت می‌کند. از این خدمات مبلغ ۶۲۴۶ میلیارد ریال معادل ۵۶/۵ درصد درآمد عمومی ملی و مبلغ ۴۸۰۸ میلیارد ریال معادل ۴۳/۵ درصد درآمد استانی است که به شرح زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

جدول ۱۰. درآمدهای حاصل از خدمات

(ارقام به میلیارد ریال)

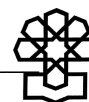
درصد رشد	سهم از کل	قانون سال ۱۳۸۶	سهم از کل	لایحه سال ۱۳۸۵	عنوان
(۳/۸)	۲۳	۲,۷۲۴	۲۳/۷	۲,۶۲۰	خدمات قضائی
۵۸/۸	۱/۵	۱۷۰	۲/۵	۲۷۰	خدمات انتظامی
۰/۹	۶/۴	۷۶۲	۷/۱	۷۸۹	خدمات آموزشی و فرهنگی
(۷۳/۴)	۱/۱	۱۳۴	۰/۳	۳۳	خدمات بهداشتی - درمانی
(۲۴/۵)	۷/۱	۸۴۵	۵/۸	۶۳۸	خدمات کشاورزی و صنعتی و معدنی
۲۳/۳	۲/۵	۳۰۰	۳/۶	۴۰۰	خدمات مخابراتی و فرکانس رادیویی
-	۰/۳	۳۰	۰/۳	۳۰	خدمات پژوهشی و تحقیقاتی
(۲۴/۶)	۱/۱	۱۳۰	۰/۹	۹۵	خدمات آزمایشگاهی
-	۷/۲	۸۵۰	۷/۷	۸۵۰	خدمات کنسولی
(۱/۵)	۲۰/۴	۲,۴۱۵	۲۱/۵	۲,۳۸۰	خدمات ثبتی
۲۶/۶	۱/۶	۱۸۳	۲/۳	۲۵۰	خدمات گمرکی
-	۷/۴	۸۸۰	۸	۸۸۰	درآمد حاصل از صدور و تمدید گذرنامه
(۱۸)	۱۰/۱	۱,۱۹۵	۸/۹	۹۸۰	درآمد حاصل از واگذاری و تعویض پلاک خودرو
(۵۵)	۰/۹	۱۰۰	۰/۴	۴۵	خدمات و اجازه استفاده از بازارچه‌های مرزی
(۲۰)	۰/۲	۲۵	۰/۲	۲۰	درآمدهای صدور کارت ملی
-	۰/۲	۲۵	۰/۳	۲۵	درآمد حاصل از خدمات شهری*
(۳۲/۵)	۹	۱,۰۶۳	۶/۵	۷۱۷	درآمد حاصل از سایر خدمات
(۶/۶)	۱۰۰	۱۱,۸۳۱	۱۰۰	۱۱,۰۵۴	جمع

* ماده (۹۹) قانون شهرداری‌ها

• درآمد حاصل از خدمات قضائی

دادگستری جمهوری اسلامی ایران نیز تحت عنوان خدمات قضائی مبالغی را به استناد قانون وصول می‌کند. از مجموع درآمد خدمات قضائی مبلغ ۲,۴۹۰ میلیارد ریال معادل ۹۵ درصد (ملی) و مبلغ ۱۳۰ میلیارد ریال معادل ۵ درصد (استانی) است و نسبت به سال قبل (۳/۸) درصد کاهش دارد. جدول (۱۰) و (۱۱)

سازمان پزشکی قانونی (درآمد استانی) و سازمان قضائی نیروهای مسلح و دیوان محاسبات کشور به موجب ماده (۷۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت وصول می‌گردد. که در مجموع ۲۳/۷ درصد درآمدهای حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد. مجوز اخذ وصول مربوط به تبصره‌ها یا قوانین سال‌های قبل است و در سال ۱۳۸۷ اخذ وصول آن‌ها با درج ضوابط وصول مانند مبلغ ۲۰ هزار ریال بابت طرح هر پرونده در شورای حل اختلاف و مبلغ ۵۰ هزار ریال بابت طرح هر پرونده در دیوان عدالت اداری مجوزی برای اخذ آن محسوب نمی‌گردد و مستلزم تبصره قانونی است، البته روش دولت برای درج حکم قانونی در جداول و ردیف‌ها برای تأمین همین نظر است.

جدول ۱۱. درآمد حاصل از خدمات قضایی

(ارقام به میلیارد ریال)

قانون سال ۱۳۸۶			لایحه سال ۱۳۸۷			شرح
جمع	استانی	ملی	جمع	استانی	ملی	
۲۷۷۲۴	۲۸۴	۲۷۴۴۰	۲۷۶۲۰	۱۳۰	۲۷۴۹۰	سایر درآمدهای حاصل از خدمات قضایی
۱۰۰	۱۰/۴	۸۹/۶	۱۰۰	۵	۹۵	درصد

• درآمد حاصل از خدمات انتظامی

این درآمد شامل جواز اقامت و گواهینامه رانندگی، انگشت‌نگاری، معاینه فنی خودرو، معاینات چشم پزشکی، معافیت‌های ۳ و ۵ ساله، معافیت دائم مشمولان وظیفه، پروانه گذر مرزی، انتقال خودرو از محل ممنوعه و صدور و تعویض دفترچه مدت کار و بازرسی سرعت اتوبوس‌های مسافربری است؛ که توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به مبلغ ۲۷۰ میلیارد ریال وصول می‌شود که معادل ۲/۵ درصد از مجموع درآمد حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد و کلاً به صورت درآمد استانی است.

درآمد خدمات انتظامی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۵۸/۸ درصد افزایش دارد جدول (۱۰).

• خدمات آموزشی و فرهنگی

این درآمد عموماً توسط مراکز آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (سازمان سنجش و آموزش کشور) در برگزاری آزمون ورودی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی وصول می‌شود که کلاً درآمد اختصاصی استانی است. واحدهای وابسته، وزارت کار و امور اجتماعی برای آموزش متقاضیان پروانه کار، سازمان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای کشور و سایر دستگاه‌های اجرایی فرهنگی کشور حسب مورد مبالغی را به موجب قانون دریافت می‌نمایند سهم آن در مجموع درآمدهای حاصل از خدمات ۷/۱ درصد است و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۰/۹ درصد افزایش دارد. از مجموع درآمد خدمات آموزشی و فرهنگی مبلغ ۷۶۶ میلیارد ریال معادل ۹۷ درصد ملی و مبلغ ۲۳ میلیارد ریال معادل ۳ درصد استانی است جدول (۱۰) و (۱۲). شایان ذکر است که سهم عمده درآمد خدمات آموزشی و فرهنگی به مبلغ ۸۱۶۸ میلیارد ریال معادل ۹۱/۲ درصد به صورت درآمد اختصاصی است که مربوط به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی است.

جدول ۱۲. درآمد حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی (ارقام به میلیارد ریال)

جمع کل			اختصاصی			عمومی			شرح
جمع	اختصاصی	عمومی	جمع	استانی	ملی	جمع	استانی	ملی	
۸۰۹۵۷	۸۰۱۶۸	۷۸۹	۸۰۱۶۸	۵۳۳	۷۰۶۳۵	۷۸۹	۲۳	۷۶۶	درآمدهای حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی
۱۰۰	۹۱/۲	۸/۸	۱۰۰	۶/۵	۹۳/۵	۱۰۰	۳	۹۷	درصد

• خدمات بهداشتی - درمانی

این درآمد عموماً توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (با عنوان حق آزمایش فرآورده‌های دارویی، غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و صدور پروانه ساخت، صدور تأسیس آزمایشگاه، بیمارستان و مراکز درمانی و کارخانجات داروسازی) و دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات درمانی و نیروی انتظامی (بابت معاینه پزشکی مشمولان)، وزارت کار و امور اجتماعی (بابت آموزش ایمنی و حفاظت کار) و سایر دستگاه‌های اجرایی حسب مورد به موجب قانون وصول می‌شود دو سهم خدمات بهداشتی - درمانی ۰/۳ درصد از مجموع درآمدهای حاصل از خدمات است و در مجموع نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۷۳/۴) درصد کاهش دارد.

از مجموع درآمد عمومی خدمات بهداشتی - مبلغ ۱۳ میلیارد ریال معادل ۳۹/۴ درصد ملی و مبلغ ۲۰ میلیارد ریال معادل ۶۰/۶ درصد استانی است. سهم عمده این درآمد به مبلغ ۲۱۹۷۱ میلیارد ریال معادل ۹۹/۸ درصد به صورت درآمد اختصاصی است جدول (۱۰) و (۱۳).

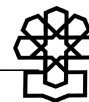
جدول ۱۳. درآمد حاصل از خدمات بهداشتی درمانی (ارقام به میلیارد ریال)

جمع کل			اختصاصی			عمومی			شرح
جمع	اختصاصی	عمومی	جمع	استانی	ملی	جمع	استانی	ملی	
۲۲۰۰۰۴	۲۱۹۷۱	۳۳	۲۱۹۷۱	۳۹۹	۲۱۵۷۲	۳۳	۲۰	۱۳	درآمدهای حاصل از خدمات بهداشتی درمانی
۱۰۰	۹۹/۸	۰/۲	۱۰۰	۱/۸	۹۸/۲	۱۰۰	۶۰/۶	۳۹/۴	درصد

این درآمدها عموماً درآمد حاکمیتی است و باید به عنوان درآمد عمومی ملی به خزانه واریز گردند.

• خدمات کشاورزی و صنعتی و معدنی

این درآمد شامل ورود و خروج شناورهای صیادی توسط سازمان شیلات ایران، صدور موافقت‌های اصولی، بررسی طرح‌های فنی و تکنولوژی توسط وزارت صنایع و معادن، درآمد خدمات آزمایشگاهی توسط مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، صدور پروانه چرای دام

توسط سازمان جنگل‌ها و مراتع آبخیزداری، صدور مجوز برداشت آب توسط وزارت نیرو است. سهم این درآمد در مجموع درآمد حاصل از خدمات معادل ۵/۸ درصد و حدود (۲۴/۵) درصد نسبت به سال ۱۳۸۶ کاهش داشته است.

از مجموع مبلغ ۶۳۸ میلیارد ریال درآمد خدمات کشاورزی و صنعتی و معدنی، مبلغ ۱۶/۵ میلیارد ریال معادل ۲/۶ درصد ملی و مبلغ ۶۲۱/۵ میلیارد ریال معادل ۹۷/۵ درصد استانی است و کلاً درآمد عمومی می باشد. سهم درآمد اختصاصی (ملی) مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال است که مربوط به سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی است. جدول (۱۰)

• خدمات مخابراتی و حق استفاده از فرکانس رادیویی

این درآمد شامل حق استفاده از دستگاه‌های بی‌سیم اختصاصی است که توسط «سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی» وصول و به خزانه دولت واریز می‌شود و کلاً به صورت درآمد عمومی ملی است. پیش‌بینی درآمد خدمات مخابراتی به مبلغ ۴۰۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است.

سهم خدمات مخابراتی در مجموع درآمد حاصل از خدمات ۳/۶ درصد است و رشد آن نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۳۳/۳ درصد افزایش دارد جدول (۱۰).

• خدمات پژوهشی و تحقیقاتی

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۳۰ میلیارد ریال به صورت درآمد عمومی (ملی) برآورد شده است. این رقم حدود ۰/۳ درصد از مجموع درآمدهای حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ افزایش ندارد. سهم عمده این درآمد به مبلغ ۱۶۶۸ میلیارد ریال به صورت درآمد اختصاصی (ملی) است که توسط فرهنگستان‌ها، پژوهشکده‌های تحقیقاتی وصول می‌گردد جدول (۱۰).

• خدمات آزمایشگاهی

این درآمد در سال ۱۳۸۷ به مبلغ ۹۵ میلیارد ریال برآورد شده است که حدود ۰/۹ درصد از مجموع درآمد حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد که نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۲۴/۶) درصد کاهش دارد جدول (۱۱). از مجموع درآمد خدمات آزمایشگاهی مبلغ ۹۵ میلیارد ریال معادل ۸۷/۲ درصد ملی و مبلغ ۱۴ میلیارد ریال معادل ۱۲/۸ درصد استانی است. سهم درآمد اختصاصی (ملی) مبلغ ۱۴ میلیارد ریال مربوط به مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن (کمک) است. جدول (۱۰)

• خدمات کنسولی

این درآمد در لایحه سال ۱۳۸۷ به مبلغ ۸۵۰ میلیارد ریال برآورد شده است و حدود ۷/۷ درصد از مجموع درآمد حاصل از خدمات را شامل می‌گردد و معادل سال ۱۳۸۶ می‌باشد و کلاً به صورت درآمد عمومی ملی است که توسط وزارت امور خارجه وصول می‌گردد جدول (۱۰).

• درآمد خدمات ثابتی

در سال ۱۳۸۷ این درآمد توسط سازمان ثبت احوال کشور و سازمان ثبت اسناد کشور و املاک کشور به مبلغ ۲۳۸۰ میلیارد ریال وصول می‌گردد و کلاً درآمد استانی است. جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران نیز مبلغ ۱۳۰۰ میلیارد ریال به صورت درآمد اختصاصی (ملی) از این درآمد را وصول می‌نماید. این درآمد ۲۱/۵ درصد از مجموع درآمدهای حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد که نسبت به بودجه سال ۱۳۸۶ تغییری نیافته است جدول (۱۰).

• درآمد حاصل از خدمات گمرکی

این درآمد در سال ۱۳۸۷ به مبلغ ۲۵۰ میلیارد ریال برآورد شده است که حدود ۲/۳ درصد از مجموع درآمد حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۳۶/۶ درصد افزایش دارد و کلاً درآمد استانی می‌باشد جدول (۱۰).

• درآمد حاصل از صدور و تمدید گذرنامه

در سال ۱۳۸۷ مبلغ ۸۸۰ میلیارد ریال برآورد شده است که ۸ درصد از مجموع درآمد حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد و کلاً درآمد استانی است و نسبت به سال ۱۳۸۶ تغییری ندارد جدول (۱۰).

• درآمد حاصل از واگذاری و تعویض پلاک خودرو و موتورسیکلت

در سال ۱۳۸۷ مبلغ ۹۸۰ میلیارد ریال برآورد شده است که ۸/۹ درصد از مجموع درآمد حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد و کلاً درآمد عمومی ملی است که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۱۸) درصد کاهش دارد جدول (۱۰).

• درآمد حاصل از خدمات و اجازه استفاده از بازارچه‌های مرزی

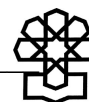
در سال ۱۳۸۷ این درآمد توسط استانداری‌ها به نام وزارت کشور به مبلغ ۴۵ میلیارد ریال وصول می‌گردد که ۰/۴ درصد از مجموع درآمدهای حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد و کلاً درآمد استانی است و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۵۵) درصد کاهش دارد جدول (۱۰).

• درآمدهای صدور کارت ملی

در سال ۱۳۸۷ این درآمد منحصراً توسط سازمان ثبت احوال کشور به مبلغ ۲۰ میلیارد ریال وصول می‌گردد و کلاً درآمد عمومی ملی است و حدود ۰/۲ درصد از مجموع درآمد حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۲۰) درصد کاهش دارد. جدول (۱۰)

• درآمد حاصل از خدمات شهری

این درآمد بر اساس ماده ۹۹ قانون شهرداری‌ها در سال ۱۳۸۷ به مبلغ ۲۵ میلیارد ریال منظور شده است و کلاً درآمد عمومی استانی است و حدود ۰/۳ درصد از مجموع درآمد حاصل از خدمات را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال قبل تغییری ندارد جدول (۱۰).

• درآمد حاصل از هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای

این درآمد به مبلغ ۳۴ میلیارد ریال به صورت درآمد اختصاصی استانی در سال ۱۳۸۷ منظور شده است و توسط هنرستان‌های وزارت آموزش و پرورش بر اساس قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش وصول می‌گردد جدول (۱۰).

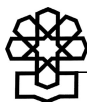
• درآمد حاصل از بند «۳» ماده (۱۳) و مواد (۱۶) و (۱۸) قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش مبلغ ۲۷۰ میلیارد ریال به صورت درآمد اختصاصی استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ منظور شده است. جدول (۱۰)

• درآمد حاصل از سایر خدمات

این درآمد شامل، حق نظارت توسط سازمان نقشه‌برداری کشور، صدور و تمدید پروانه کار توسط وزارت کار و امور اجتماعی، ارائه خدمات پروازی توسط سازمان هواشناسی کشور، درآمد حاصل از خدمات آماده‌سازی زمین و صدور پروانه اشتغال نظام مهندسی کشور توسط وزارت مسکن و شهرسازی، درآمد حاصل از پرتونگاری توسط سازمان انرژی اتمی ایران، ورودیه موزه‌ها و ابنیه تاریخی توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور، صدور و تمدید کارت بازرگانی توسط وزارت بازرگانی، صدور و تمدید کارت شناسایی اتباع خارجی توسط وزارت کشور، صدور و تمدید پروانه کار مهدکودک‌ها و مراکز توانبخشی توسط سازمان بهزیستی کشور، حق دریافت عوارض آزاد راه‌های کشور توسط وزارت راه و ترابری و سایر خدماتی که قابل طبقه‌بندی در قالب عناوین درآمدهای حاصل خدمات نیستند، می‌باشد. سهم درآمدهای حاصل از سایر خدمات حدود ۶/۵ درصد از مجموع درآمدهای حاصل از خدمات است و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۳۲/۵) درصد کاهش دارد. جدول زیر سهم اعتبارات سایر خدمات عمومی و اختصاصی بر حسب اعتبارات ملی و استانی نشان می‌دهد جدول (۱۰) و (۱۴).

جدول ۱۴. درآمد حاصل از سایر خدمات (ارقام به میلیارد ریال)

شرح	عمومی			اختصاصی			جمع کل	
	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع	اختصاصی	جمع
درآمدهای حاصل از سایر خدمات	۶۰۱	۱۱۶	۷۱۷	۳۸۷	۲۴	۴۱۱	۴۱۱	۱۰۱۲۸
درصد	۸۳/۸	۱۶/۲	۱۰۰	۹۴/۲	۵/۸	۱۰۰	۳۴/۴	۱۰۰

بند دوم - درآمد حاصل از فروش کالا

دستگاه‌های دولتی که اعمال حاکمیت دولت را به عهده دارند اصولاً فروشنده کالا نیستند و این وظیفه به عهده شرکت‌های دولتی است؛ که اعمال تصدی دولت را عهده‌دار هستند. لکن بنابر ضرورت مسئولیت فروش آن‌ها توسط قانونگذار بر عهده دستگاه‌های حاکمیتی دولت گذاشته شده است که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۲۶) درصد کاهش دارد.

جدول ۱۵. درآمد حاصل از فروش کالا (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	لایحه سال ۱۳۸۷	سهم از کل	قانون سال ۱۳۸۶	سهم از کل	درصد رشد
۱. فروش کالاهای کشاورزی	۱۳	۲/۶	۱۹۳	۲۸/۷	(۹۳/۳)
۲. فروش کالاهای صنعتی	—	—	۰	—	—
۳. فروش کتب و نشریات	۲۲	۴/۴	۲۲	۳	—
۴. اخذ هزینه‌های تهیه و توزیع کالا برگ	۲۱۴	۴/۳	۲۰۰	۲۹/۷	۷
۵. عواید داخل پادگان‌ها	۲۱	۴/۲	۳۰	۴/۴	(۳۰)
۶. درآمد فروش سایر کالاها	۱۸۸	۳۷/۸	۲۲۸	۳۳/۸	(۱۷/۵)
۷. درآمد حاصل از فروش و عرضه فعالیت‌های فضایی	۴۰	۸	—	—	—
جمع	۴۹۸	۱۰۰	۶۷۳	۱۰۰	(۲۶)

• فروش کالاهای کشاورزی

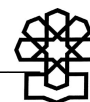
فروش محصولات کشاورزی و دامپروری توسط وزارت جهاد کشاورزی و مزارع نمونه ستاد مشترک ارتش در این بند قرار دارند. سهم آن از مجموع درآمدهای حاصل از فروش کالا ۲/۶ درصد است؛ که نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۹۳/۳) درصد کاهش دارد. این درآمد کلاً درآمد عمومی استانی است و به مبلغ ۱۳ میلیارد ریال در لایحه ۱۳۸۷ برآورده شده است جدول (۱۵).

• فروش کالاهای صنعتی

فروش واکسن و سرم‌های دامی، واکسن‌های پزشکی توسط مؤسسه سرم‌سازی رازی، فروش سرم و واکسن و خدمات آزمایشگاهی توسط انستیتو پاستور ایران، فروش فرآورده‌های خون و خدمات آزمایشگاهی توسط سازمان انتقال خون ایران، کالاهای تولیدی در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای بوده است که در سال ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ درآمدی به‌عنوان درآمد عمومی برای آن‌ها پیش‌بینی نشده است جدول (۱۵).

• فروش کتب و نشریات

فروش نشریات مانند نقشه و فیلم توسط سازمان نقشه‌برداری کشور، فروش نشریات مرکز آمار

ایران، سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مؤسسه کار و تأمین اجتماعی، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران و فروش نشریات و برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌های سایر دستگاه‌های اجرایی است.

سهم آن در مجموع درآمدهای فروش کالا ۴/۴ درصد است که نسبت به سال ۱۳۸۶ تغییر نداشته است فروش نشریات به صورت درآمدهای اختصاصی (ملی) به مبلغ ۵۳ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است.

فروش کتب و نشریات به مبلغ ۲۲ میلیارد ریال به صورت درآمد عمومی ملی در لایحه ۱۳۸۷ برآورد شده است که جمعاً مبلغ ۷۵ میلیارد ریال می‌گردد جدول (۱۵).

• درآمد حاصل از اخذ هزینه‌های مربوط به تهیه و توزیع کالا برگ

این درآمد به مبلغ ۲۱۴ میلیارد ریال توسط واحدهای اجرایی استانی وزارت بازرگانی دریافت می‌شود و کلاً درآمد عمومی ملی می‌باشد این درآمد بابت هزینه‌های چاپ و هزینه‌های توزیع کالا برگ اخذ می‌گردد؛ که معادل ۴۳ درصد از مجموع درآمدهای حاصل از فروش کالا را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۷ درصد افزایش دارد جدول (۱۵).

• عواید داخل پادگان‌ها

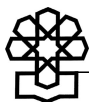
این درآمد شامل دستگاه‌های نظامی و انتظامی می‌گردد در سال ۱۳۸۷ مبلغ ۲۱ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۳۰) درصد کاهش دارد و حدود ۴/۲ درصد از مجموع درآمد حاصل از فروش کالا را تشکیل می‌دهد. از مجموع این درآمدها حدود ۹۶/۳ درصد آن به مبلغ ۲۰/۶ میلیارد ریال به صورت درآمد عمومی ملی و حدود ۳/۷ درصد آن به مبلغ ۰/۸ میلیارد ریال به صورت درآمد عمومی استانی است جدول (۱۵).

• سایر درآمد حاصل از فروش سایر کالا

این درآمد در قانون بودجه ۱۳۸۷ مبلغ ۱۸۸ میلیارد ریال برآورد شده است که ۳۷/۸ درصد از مجموع درآمد حاصل از فروش کالا را تشکیل می‌دهد و نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۶ حدود (۱۷/۵) درصد کاهش دارد. از مجموع این درآمد معادل ۷۴/۷ درصد درآمد عمومی ملی و ۲۵/۳ درصد آن درآمد استانی است. به طور کلی درآمد حاصل از خدمات و فروش کالا نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۲۶) درصد کاهش دارد جدول (۱۵).

• درآمد حاصل از فروش و عرضه فعالیت‌های فضایی

مبلغ ۴۰ میلیارد ریال در لایحه ۱۳۸۷ منظور شده و درآمد جدید است و کلاً درآمد عمومی ملی است.

بخش پنجم - درآمد حاصل از جرائم و خسارات

این درآمدها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۴۵۵۳ میلیارد ریال برآورد شده است؛ که حدود ۱/۴ درصد از مجموع درآمدهای عمومی دولت را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۳۷/۷ درصد افزایش دارد.

از این درآمد مبلغ ۱۶۹۲ میلیارد ریال به صورت درآمد عمومی ملی معادل ۳۷/۲ درصد و مبلغ ۲۸۶۱ میلیارد ریال به صورت درآمد عمومی استانی معادل ۶۲/۸ درصد است. این درآمد ناشی از تخلفات جامعه است و درآمد خوبی محسوب نمی‌شود؛ در هر حال نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۳۷/۷ درصد افزایش دارد جدول (۱۶) و جدول (۴).

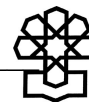
(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۱۶. درآمد حاصل از جرائم و خسارات

عنوان	لایحه سال ۱۳۸۵	سهم از کل	قانون سال ۱۳۸۶	سهم از کل	درصد رشد
درآمد حاصل از جرائم رانندگی	۲۸۰۰	۶۱/۵	۱۹۰۰	۵۷/۵	۴۷/۴
درآمد حاصل از مبارزه با مواد مخدر	۶۰۰	۱۳/۲	۳۵۰	۱۰/۶	۷۱/۴
درآمد حاصل از جرائم و مجازات ورود و اقامت غیرمجاز	۲۰	۰/۴	۳۶	۱/۱	(۴۴/۴)
درآمد حاصل از جرائم و خسارات زیست محیطی	۱۰	۰/۲	۹/۵	۰/۳	۴/۱
درآمد حاصل از تخلفات صنفی	۲۸	۰/۶	۳۰	۰/۹	(۶/۶)
درآمد حاصل از جرائم و فروش صیدآلات، ادوات و مواد بازداشتی	۲۸	۰/۸	۳۷	۱/۱	۲/۷
درآمد حاصل از قاچاق اموال و خسارات فرهنگی	۰/۴	-	۰/۴	-	-
درآمد حاصل از جرائم انصراف تحصیلی	۵۶۵	۱۲/۴	۶۱	۱/۸	۸۲۶
درآمد حاصل از اجرای قانون تعزیرات حکومتی	-	-	۶۰	۱/۸	-
درآمد حاصل از تخلفات قانون کار	۱۱	۰/۲	۱۱	۰/۳	-
درآمد حاصل از جرائم و خسارات ناشی از اجرای قانون اصلاح قانون حفظ و کاربری اراضی زراعی و باغها	۷۰	۱/۵	۴۰۰	۱۲	(۸۲/۵)
درآمد حاصل از سایر جرائم و خسارات	۴۱۰/۶	۹/۱	۴۱۱	۱۲/۴	-
جمع	۴۵۵۳	۱۰۰	۳۳۰۶	۱۰۰	۳۷/۷

درآمد حاصل از جرائم و خسارات

در لایحه ۱۳۸۷ درآمد حاصل از جرائم رانندگی در داخل و خارج از شهرها با ۴۷/۴ درصد افزایش نسبت به سال قبل و همچنین درآمد حاصل از مبارزه با مواد مخدر با ۷۱/۴ درصد افزایش (نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران)، درآمد حاصل از جرائم و مجازات‌های اشتغال و اقامت غیرمجاز (وزارت کشور - ناجا)، درآمد حاصل از خسارات زیست محیطی (سازمان حفاظت محیط زیست)، تخلفات صنفی (وزارت بازرگانی)، درآمد حاصل از جرائم فروش صیدآلات، ادوات و مواد بازداشتی

(سازمان شیلات ایران)، درآمد حاصل از قاچاق اموال و خسارات فرهنگی (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری) درآمد حاصل از جرائم و خسارات ناشی از اجرای قانون اصلاح قانون حفظ و کاربری اراضی و باغ‌ها، تخلفات بهداشتی (وزارت بهداشت، درمان و آموزشی پزشکی) و درآمد حاصل از سایر جرائم و خسارات (وزارت اطلاعات بابت سوء استفاده مالی و پورسانت، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، سازمان تنظیم و مقررات و ارتباطات رادیویی وزارت رفاه و تأمین اجتماعی، سازمان تأمین اجتماعی) درآمد حاصل از انصراف تحصیلی با ۸۲۶ درصد افزایش و سایر جرائم و خسارات حسب مورد به اجزای دستگاه در لایحه بودجه ۱۳۸۷ درج گردیده است که جرایم رانندگی ۶۱/۵ درصد از مجموع درآمد حاصل از جرایم و خسارات را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۴۷/۴ درصد افزایش در نظر گرفته شده است که به علت عدم پارکینگ در بافت مرکزی شهری سهم عمده آن مربوط به «پارکینگ ممنوع» می‌باشد. جدول (۱۶)

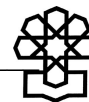
بخش ششم - درآمدهای متفرقه

درآمدهای متفرقه عمومی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۶۹۴۰ میلیارد ریال برآورد شده است که ۲/۱ درصد از مجموع درآمدها را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۳/۵) درصد کاهش دارد. لکن درآمدهای اختصاصی درآمدهای متفرقه معادل ۶۰/۳ درصد افزایش دارد. از مجموع درآمدهای متفرقه مبلغ ۵۹۴۰ میلیارد ریال درآمد عمومی ملی معادل ۸۵/۶ درصد و مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال درآمد عمومی استانی معادل ۱۴/۴ درصد است جدول (۱۷). از مجموع درآمدهای اختصاصی مبلغ ۳۴۳۰۰ میلیارد ریال درآمد عمومی ملی و معادل ۹۹/۶ درصد و درآمدهای اختصاصی استانی مبلغ ۱۲۶ میلیارد ریال معادل ۰/۴ درصد در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ منظور شده است.

جدول ۱۷. درآمدهای متفرقه

درصد رشد		قانون ۱۳۸۶		لایحه ۱۳۸۷		عنوان
درآمد اختصاصی	درآمد عمومی	اختصاصی	عمومی	اختصاصی	عمومی	
۱۵۲٫۵۰۳	۱۲/۱	۲۲۲	۱٫۸۷۳	۳۴۱٫۰۰۰	۲٫۱۰۰	درآمدهای متفرقه
۱۲۹/۵	-	۱۰٫۰۵۷	-	۲۳٫۰۸۵	-	درآمد حاصل از قراردادهای پیمانکاری
(۱۶/۷)	-	۱٫۲۰۰	-	۱٫۰۰۰	-	مازاد درآمدهای اختصاصی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
-	-	۱۰٫۰۰۰	-	۱٫۰۰۰	-	مازاد درآمدهای اختصاصی دانشگاه‌های علوم پزشکی
-	-	-	-	-	۱٫۰۰۰	درآمد اخذ عوارض شماره‌گذاری خودروهای وارداتی
-	-	-	۱٫۰۰۰	-	۱٫۰۰۰	درآمد حاصل از اخذ ۱۰ درصد حق بیمه شخص ثالث، سرنشین و مازاد توسط شرکت‌های بیمه تجاری بابت ارتقای کیفیت خدمات‌رسانی در امر حمل‌ونقل
-	-	-	۷۰	-	۷۰	درآمد حاصل از اجرای قانون ایمنی راه‌ها و راه‌آهن
-	(۱۴/۷)	-	۱٫۵۰۰	-	۱٫۲۸۰	درآمد حاصل از افزایش ۱۰ درصد قیمت هر نخ سیگار تولید داخل و ۲۰ درصد به قیمت توتون قلیان وارداتی، توتون پیپ و سایر مواد دخانی
-	-	-	۲۰۰	-	۲۰۰	درآمد حاصل از اجرای حکم ماده (۹۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
-	-	-	۲۰۰	-	۲۰۰	درآمد حاصل از اراضی پایاب سدها و قابل توسعه
-	-	-	۸۴۰	-	۸۴۰	درآمد حاصل از افزایش ۱۰ درصد به قیمت نوشابه گازدار قندی تولید داخل و ۱۵ درصد به قیمت نوشابه‌های گازدار قندی وارداتی
-	-	-	-	-	۲۰۰	درآمد حاصل از کارمزد ثبت سفارش
-	-	-	-	-	۵۰	درآمد ناشی از کشتار دام و طیور به کشتارگاه‌ها
-	-	-	۷۵	-	-	درآمد حاصل از حق اشتراک اراضی
-	-	-	۱۵۰	-	-	درآمد اجرای ماده (۴۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
-	-	-	۴۰۰	-	-	درآمد حاصل از اجرای بند «ک» تبصره «۲۰» سال ۱۳۸۶
-	-	-	۴۴	-	-	درآمد حاصل از عوارض کامیون‌های خارجی
-	-	-	۱٫۰۰۰	-	-	درآمد حاصل از بند «الف» تبصره «۱۳» قانون بودجه ۱۳۸۶
-	-	-	۴۰	-	-	درآمد ناشی از تسهیلات اعطایی به محکومین معسر و زندانیان
۶۰٫۳	(۳/۵)	۲۱٫۴۷۹	۷٫۱۹۲	۳۴٫۴۲۶	۶٫۹۴۰	جمع

درآمد اختصاصی

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۷۲۵۳۳ میلیارد ریال برآورد شده است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۶ که مبلغ ۵۲۲۷۴ میلیارد ریال می‌باشد معادل ۳۸/۷ درصد رشد دارد و همه ساله رشد آن محسوس است. درآمد اختصاصی خلاف اصل عدم تخصیص از اصول بودجه است.

طبقه‌بندی دستگاه‌های اجرایی برحسب منابع و مصارف

۱. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور تعداد ۳۹ دستگاه اجرایی به‌عنوان دستگاه اصلی، درج و شماره طبقه‌بندی سازمانی و برنامه‌های مختلف برحسب اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه ذکر شده است و ذیل آن‌ها مؤسسات دولتی یا شرکت‌های دولتی و بعضاً مؤسسات عمومی غیردولتی وابسته به وزارتخانه‌ها درج گردیده است.

۲. کلیه مؤسسات پژوهشی و تحقیقاتی در حوزه قوه مجریه در ردیف ۱۰۱۰۵۲ تحت عنوان «نهاد ریاست جمهوری، معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور» علاوه بر واحدهای اجرایی تحت پوشش نهاد ریاست جمهوری مانند فرهنگستان‌ها، پژوهشگاه‌ها، مؤسسات تحقیقاتی وابسته به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی منحصراً با درج اعتبارات هزینه‌ای و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بدون شماره طبقه‌بندی سازمانی آمده است.

۳. شایان ذکر است که برخی از مؤسسات تحقیقاتی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی مانند مؤسسه رازی، مؤسسه تحقیقات شیلات، مؤسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی و چندین مؤسسه تحقیقاتی دیگر همچنان در ذیل وزارت جهاد کشاورزی ابقا شده است این حرکات مدیریت اجرایی کشور را خدشه‌دار می‌کند. پیشنهاد تشکیلات کلان دولت از اختیارات قوه مجریه است و تصویب آن به‌عهده قوه مقننه است.

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در اجرای امور وظایف خود احتیاج به واحدهای تحقیقاتی و پژوهشی در جهت نیل به اهداف و وظایف قانونی خود داشته‌اند و در نهایت اقدام به تأسیس واحدهای پژوهشی کرده‌اند و انتزاع آن‌ها می‌تواند در وظایف آن‌ها خلل ایجاد کند.

۴. طبقه‌بندی کلان هزینه‌ها برحسب طبقه‌بندی حساب‌های اقتصادی در قالب هفت فصل که ذیلاً شرح تفصیلی آن‌ها گزارش می‌شود قاعده‌تاً باید نشأت گرفته از اجزایی باشد که ناشی از دستگاه‌های اجرایی باشد «صفحات ۱۳۸ و ۱۳۹ لایحه».

در شرایطی که دستگاه‌های اجرایی فاقد فصول هفت‌گانه در درون عملیات خود هستند جمع انباشته اعتبارات هزینه‌ای یا تملک دارایی‌های سرمایه‌ای معلوم نیست چگونه برآورد شده است لذا بسیار تقریبی خواهد بود.

پیشنهاد می‌شود به منظور تسهیل در اجرای وظایف مدیریت سیاسی و حرفه‌ای و تخصیص اعتبارات

همچنان در قالب برنامه‌ها بدون فصول هزینه به دستگاه‌های اجرایی اعطای لکن عملکرد هزینه‌ها پس از انجام هزینه در قالب فصول هفت‌گانه مبتنی بر طبقه‌بندی اقتصادی هزینه‌ها ثبت و نگهداری شود و ذی‌حسابان یا مسئولان امور مالی دستگاه‌های اجرایی براساس الزام قانونی مستند به اسناد هزینه ملزم به نگهداری کارکرد حساب‌ها علاوه بر برنامه‌ها در قالب فصول هفت‌گانه کردند تا در تحلیل اقتصادی از کلان دستگاه‌های اجرایی بتوان به آثار اقتصادی هزینه‌ها در کلان کشور دست یافت.

۲. هزینه‌های عمومی و اجزای آن

در گروه هزینه‌های بودجه، طبقه‌بندی‌های معمول در بردارنده اطلاعات اقتصادی و عملیاتی است؛ که باید محدوده هزینه‌های عملیاتی و نوع هزینه را مشخص کند. در این طبقه‌بندی عملیات دولت در چهار گروه اصلی با عنوان امور عمومی، امور دفاعی و امنیتی، امور اجتماعی و فرهنگی و امور اقتصادی وجود دارد و هر یک از امور به تعدادی فصل و هر فصل به برنامه‌های مختلف تقسیم شده است که شامل ۴ امور، ۲۱ فصل و ۵۰۱ برنامه می‌گردند (جدول ۱۸).

اعتبارات هر یک از برنامه‌ها در دو قسمت اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی) ارائه می‌شود. اعتبارات هزینه‌ای به صورت «فعالیت» اندام تشکیلاتی دستگاه‌های اجرائی را تغذیه می‌نمایند و نتایج آن به صورت محصول ارائه می‌گردد.

فعالیت جاری: ظرفیت‌های ایجاد شده توسط دولت را حفظ و نگهداری می‌کنند و موجبات اعمال حاکمیت دولت را میسر می‌سازند. آثار ناشی از فعالیت‌ها به صورت محصول یا نتایج عملکرد به جامعه برگردانده می‌شود و مدیریت سیستم مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد و کارآیی و اثربخشی عملیات از دیدگاه «هزینه - فایده» ارزیابی می‌گردد.

طرح‌های عمرانی (تملک دارایی‌های سرمایه‌ای): ظرفیت جدید ایجاد می‌کند، ظرفیت‌های موجود را توسعه می‌دهد، به عمر ظرفیت می‌افزاید یا عمر ظرفیت را تثبیت می‌کند.

در جدول شماره (۲۶-۲۲) طبقه‌بندی عملیات دولت نشان می‌دهد در هر بخش (امور) عمومی، دفاعی و امنیتی، اجتماعی و فرهنگی یا اقتصادی و در زیرمجموعه‌های آن به صورت (فصل) و (برنامه) چه هزینه‌هایی انجام شده است. مثلاً؛ در بخش آموزش، در برنامه آموزش ابتدایی دولت چه مقدار هزینه کرده است؛ که می‌تواند سهمی از آن به صورت اعتبارات ملی و بخشی دیگر به صورت استانی می‌باشد^۱ و به صورت اعتبارات هزینه‌ای (جاری) و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) مستقل از یکدیگر عمل می‌کنند. البته اعتبارات دیگری نیز به صورت ردیف‌های متمرکز بودجه یا اعتبارات پیش‌بینی نشده وجود دارند که فاقد برنامه هستند. (جدول ۲۱)

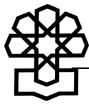
۱. اعتبارات استانی توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان در قالب برنامه‌ها و دستگاه‌های استانی مشخص می‌گردد.

(ارقام به میلیون ریال)

جدول ۱۸. جدول متقاطع طبقه‌بندی اعتبارات هزینه‌های اقتصادی و عملیاتی دولت

شماره طبقه‌بندی	عناوین امور - فصل	اعتبارات هزینه‌ای								جمع اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای				جمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
		سایر هزینه‌ها	رفاه اجتماعی	کمک بلاعوض	یارانه	هزینه‌های اموال و دارایی	مصرف سرمایه ثابت	استفاده از کالاها و خدمات	جبران خدمات کارکنان		سایر دارایی‌های ثابت	ماشین‌آلات و تجهیزات	ساخت‌ها و سایر مستحقات	استفاده از موجودی انبار	
۱۰۰۰۰	امور عمومی														
۱۰۱۰۰	قانون‌گذاری														
۱۰۲۰۰	اداره امور عمومی														
۱۰۳۰۰	امور قضایی														
۱۰۴۰۰	خدمات مالی و فنی مدیریت و برنامه‌ریزی														
۱۰۵۰۰	پژوهش‌های اساسی														
۲۰۰۰۰	امور دفاعی و امنیتی														
۲۰۱۰۰	دفاع														
۲۰۲۰۰	نظم و امنیت عمومی														
۳۰۰۰۰	امور اجتماعی و فرهنگی														
۳۰۱۰۰	آموزش														
۳۰۲۰۰	فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی، گردشگری														
۳۰۳۰۰	بهداشت و سلامت														
۳۰۴۰۰	رفاه و تأمین اجتماعی														
۳۰۵۰۰	تربیت بدنی														
۴۰۰۰۰	امور اقتصادی														
۴۰۱۰۰	کشاورزی و منابع طبیعی														
۴۰۲۰۰	منابع آب														
۴۰۳۰۰	صنعت و معدن														
۴۰۴۰۰	محیط زیست														
۴۰۵۰۰	بازرگانی و تعاون														
۴۰۶۰۰	انرژی														
۴۰۷۰۰	حمل و نقل														
۴۰۸۰۰	ارتباطات و فناوری اطلاعات														
۴۰۹۰۰	مسکن، عمران شهری روستایی و عشایری														
	جمع کل														

۱. طبقه‌بندی اقتصادی هزینه‌ها

این طبقه‌بندی ترکیب هزینه‌ها را در داخل هر برنامه مشخص می‌کند و در راستای حساب‌های اقتصادی (SNA-93) طبقه‌بندی شده است که متأسفانه در سال‌های اخیر طبقه‌بندی اقتصادی هزینه‌ها در قالب برنامه‌ها حذف گردیده است.

طبقه‌بندی اقتصادی فعالیت‌های جاری در قالب اعتبارات هزینه‌ای به هفت فصل به شرح زیر تقسیم شده است جدول (۵). لازم به ذکر است؛ که در لایحه ۱۳۸۷ منحصراً خلاصه‌ای از مجموع دستگاه‌ها و ردیف‌ها ذکر شده است و طبقه‌بندی اقتصادی هزینه‌ها در راستای آزادی عمل مدیران در بودجه ریزی عملیاتی در قالب دستگاه‌ها حذف گردیده است. لکن عملکرد هر برنامه و هر فعالیت و نتایج عملکردها و محصول باید به تفکیک نهاده‌ها در قالب هفت فصل پس از انجام هزینه نشان داده شود به نحوی که هزینه قیمت تمام شده بر اساس شاخص عملکرد (واحد حجم کار) گزارش گردد.

فصل اول - جبران خدمت کارکنان

اعتبارات این فصل به مبلغ ۱۵۸٫۹۶۲ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است؛ که حدود ۳۵/۹ درصد از مجموع هزینه‌های عمومی دولت را تشکیل می‌دهد و رشد آن نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۱۳/۳ درصد افزایش دارد (نمودار ۲) و (جدول ۴).

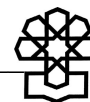
اجزای تشکیل‌دهنده آن شامل حقوق و دستمزد و فوق‌العاده شغل و سایر مزایای مستمر کارکنان شاغل اعم از رسمی و غیررسمی و کارگری است؛ که دارای پست‌های مصوب سازمانی هستند. هزینه‌های رفاهی شامل کمک هزینه عائله‌مندی و حق اولاد و کمک هزینه جنسی می‌شوند.

بیمه‌های اجتماعی (سهم کارفرما) در این قسمت قرار می‌گیرد؛ اما براساس دستورالعمل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، (بخشنامه بودجه) این هزینه در فصل ششم (رفاه اجتماعی) منظور می‌شود.

فصل دوم - استفاده از کالاها و خدمات

اعتبارات این فصل مبلغ ۴۴٫۹۲۲ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است؛ که حدود ۱۰/۲ درصد از مجموع هزینه‌های عمومی دولت را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۲۵/۲ درصد افزایش دارد (نمودار ۲) و (جدول ۴).

اجزای تشکیل‌دهنده آن شامل مأموریت و نقل و مکان کارکنان شاغل، حمل و نقل و ارتباطات، نگهداری و تعمیر دارایی‌های ثابت که ماهیت دارایی را تغییر ندهد؛ چاپ و خرید نشریات، تصویربرداری و آگهی‌ها، هزینه‌های مطالعاتی و تحقیقاتی که مدیریت سیستم را یاری می‌دهد، هزینه‌های قضائی، ثبتی و حقوقی، بانکی، آب و برق و سوخت خودرو و گاز مصرفی، مواد و لوازم مصرف‌شدنی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی، همایش‌ها و پذیرایی و حق‌الزحمه به اشخاص برای خدمات قراردادی و حق عضویت در سازمان‌های بین‌المللی و لوازم و تجهیزات و جنگ افزارهای نظامی است.

فصل سوم - هزینه‌های اموال و دارایی

اعتبارات این فصل مبلغ ۵۵۹ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است؛ که حدود ۰/۱ درصد از مجموع هزینه‌های عمومی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۳۰) درصد کاهش دارد و شامل اجزای زیر است (نمودار ۲) و (جدول ۴).

سود و کارمزد وام‌ها و تسهیلات بانکی در دستگاه‌های اجرایی، سود اوراق مشارکت دولتی، اجاره و کرایه ساختمان‌ها و تأسیسات و دارایی‌های ثابت، اجاره ماشین‌آلات و تجهیزات (به استثنای ماشین‌آلات و تجهیزات در طرح‌های عمرانی) که در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار دارند.

فصل چهارم - یارانه

اعتبارات این فصل به مبلغ ۹۱۴۵۷ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است؛ که حدود ۲۰/۷ درصد از مجموع هزینه‌های عمومی دولت را تشکیل می‌دهد و رشد آن نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۴۵/۵ درصد افزایش دارد (نمودار ۲) و (جدول ۴).

مابه‌التفاوت قیمت کالاهای اساسی، کود شیمیایی، بذر، سم، داروهای پزشکی و دامی و یارانه بنزین اقلام عمده این نوع هزینه را تشکیل می‌دهد. در صفحه ۱۷۱ لایحه بودجه ۱۳۸۷ در قسمت ۵۲۰۰۰۰ اعتبارات یارانه‌ها به اجزای آن نمایش داده شده است که مبلغ آن ۸۸۳۶۷ میلیارد ریال می‌باشد و با کمک‌های بلاعوض ترکیب گردیده است، در هر حال مغایرت وجود دارد.

فصل پنجم - کمک‌های بلاعوض

اعتبارات این فصل مبلغ ۲۴۹۲۵ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است؛ که حدود ۵/۶ درصد از مجموع هزینه‌های عمومی دولت را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶، حدود ۸۰/۴ درصد افزایش داشته است (نمودار ۲) و (جدول ۴).

کمک‌های بلاعوض هزینه‌ای است یک جانبه و غیراجباری که به صورت نقدی و غیرنقدی یا به صورت جنسی یا خدمات فنی و اجرایی توسط یک واحد دولتی به واحدهای دولتی دیگر یا غیردولتی یا سازمان‌های بین‌المللی یا کشورهای خارجی پرداخت می‌شود.

کمک و اعانه به تشکل‌های غیردولتی، سرانه دانش‌آموزان، کمک به سینماگران جوان، کمک به هیأت‌های ورزشی، کمک‌های بلاعوض نظامی به کشورها، کمک‌های اضطراری در سوانح طبیعی، کمک به سرمایه صندوق‌های بازنشستگی، حقوق کارشناسان داخلی مقیم خارج کشور برای ارائه خدمات فنی و تخصصی بشردوستانه اعطای هدایا به کشورهای خارجی در این قسمت منظور می‌شود.

فصل ششم - رفاه اجتماعی

اعتبارات این فصل مبلغ ۹۸۲۵۸ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است؛ که حدود ۲۲/۲ درصد از مجموع اعتبارات هزینه‌های عمومی دولت را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال

قبل حدود ۵۲/۴ درصد افزایش دارد (نمودار ۲) و (جدول ۴).

هزینه‌های رفاه اجتماعی هزینه‌ای است که به صورت پرداخت‌های انتقالی یک طرفه از طرف دولت به خانواده‌های نیازمند به دلایل بیماری، بیکاری، بازنشستگی یا شرایط و ویژگی‌های خاص خانوادگی به صورت نقدی یا غیرنقدی یا به شکلی دیگر پرداخت می‌شود. کالاهای و خدمات تدارک شده، به این منظور به قیمت غیربازاری نیز در این قسمت قرار دارند. صدمات ناشی از حادثه، مرخصی زایمان، پاداش پایان خدمت بازنشستگان، کمک هزینه ازدواج و فوت، هزینه‌های ایام بیکاری، کمک هزینه تحصیلی، بیمه عمر و بیمه‌های تکمیلی، بیمه درمان، کمک‌های رفاهی کارمندان، کمک هزینه مهدکودک، کمک هزینه ورزشی، کمک‌های رفاهی بازنشستگان، کمک هزینه ازدواج فرزندان بازنشسته، کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد بازنشستگان کمک هزینه‌های نگهداری و مراقبت در منزل یا تأمین هزینه پزشک در منزل یا تهیه دارو و آمبولانس در شرایط اضطراری در منزل، کمک‌های رفاهی به ایثارگران، معلولان و گروه‌های خاص در این قسمت قرار می‌گیرند.

فصل هفتم - سایر هزینه‌ها

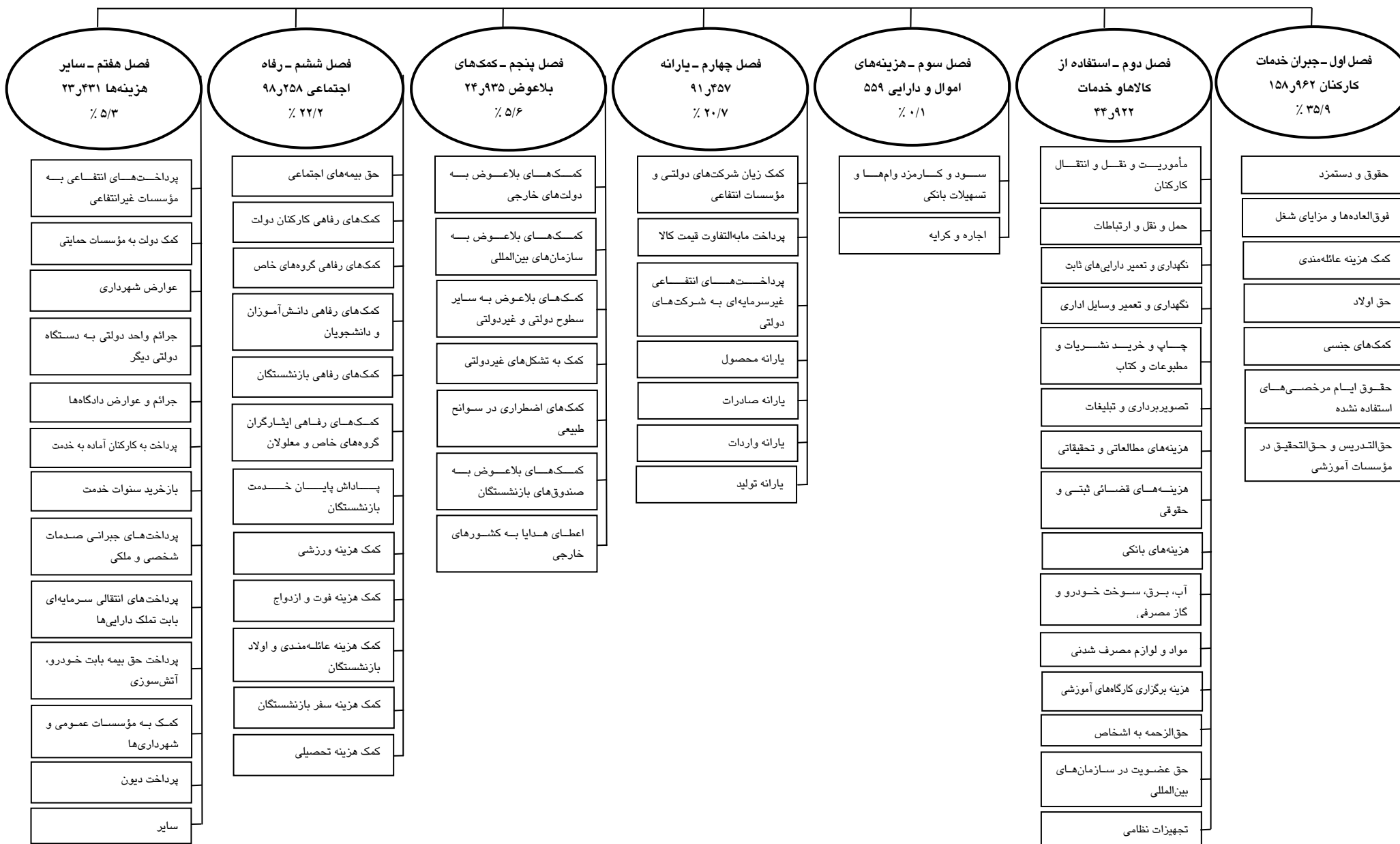
اعتبارات این فصل مبلغ ۲۳۴۳۱ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است که حدود ۵/۳ درصد از مجموع هزینه‌های عمومی دولت را شامل می‌شود و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۷۱/۲) درصد کاهش دارد (نمودار ۲) و (جدول ۴).

این فصل شامل هزینه‌هایی است، که در فصول دیگر جای ندارند مانند؛ حق بیمه خودرو، بیمه آتش‌سوزی، دیون جاری سنوات قبل، پرداخت عوارض به شهرداری‌ها، بازخرید سنوات خدمت، حقوق کارکنان آماده به خدمت، خسارات، جرائم و عوارض دادگاه‌ها در شرایطی که دستگاه اجرایی محکوم گردد، کمک به مؤسسات حمایتی به صورت موردی، پرداخت‌های انتقالی به نهادهای غیردولتی در خدمت خانوار، پرداخت‌های جبرانی درباره صدمات شخصی یا ملکی توسط واحدهای دولتی به اشخاص حقیقی و حقوقی و هزینه‌های طرح دعاوی در دادگاه‌ها و سایر موارد مانند آن‌ها.

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ از مجموع اعتبارات هزینه‌ای دولت نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۱۰/۸ درصد افزایش دارد و از مجموع اعتبارات هزینه‌ای مبلغ ۲۱۵۴۳ میلیارد ریال معادل ۴/۹ درصد آن به صورت استانی است (جداول ۵ و ۳۳) که حدود (۷۶) نسبت به سال قبل کاهش دارد. شایان ذکر است؛ اطلاعات مربوط به طبقه‌بندی هزینه‌ها به تفکیک هر دستگاه در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ ارائه نشده است. لذا جمع انباشته هزینه‌ها جنبه تخمینی و برآوردی دارد. در حالیکه اجزای هزینه‌ها معیار مهمی در حسابهای اقتصادی محسوب می‌شوند.

نمودار ۵. هزینه‌های عمومی و اجزای آن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

قسمت دوم - واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

۱. واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و اجزای آن

این دریافت‌ها ناشی از درآمدهای نفت خام و گاز و یا فروش اموال منقول و غیرمنقول و دارایی‌هایی هستند؛ که قبلاً توسط دولت ایجاد شده‌اند. نمودار (۶) و جدول (۲۰) وضعیت واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را نشان می‌دهد. منابع حاصل از نفت خام و فرآورده‌های نفتی (با برآوردی به مبلغ ۵۴۹٫۱۷۰ میلیارد ریال) معادل ۹۸/۵ درصد از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد. جمع کل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای معادل مبلغ ۱۹۴٫۱۷۳ میلیارد ریال است؛ که ۹۸/۵ درصد آن را درآمد نفت و ۱/۵ درصد آن را فروش ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی، فروش اراضی، فروش ماشین‌آلات و تجهیزات و سایر دارایی‌های سرمایه‌ای تشکیل می‌دهد و نسبت به سال قبل (۱/۴) درصد کاهش دارد (جدول ۱۹) و نمودار (۶).

بند اول - درآمد نفت و فرآورده‌های نفتی

مبلغ ۵۴۹٫۱۷۰ میلیارد ریال برآورد شده است و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۱/۱) درصد کاهش دارد و سرریز آن در صورت افزایش بهای هر بشکه نفت خام به حساب ذخیره ارزی واریز می‌شود. تا کسری بودجه را جبران کند.

بند دوم - فروش اموال منقول و غیرمنقول

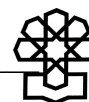
شامل فروش اموال منقول و غیرمنقول مازاد دستگاه‌های اجرایی است که برای سال ۱۳۸۷ مبلغ ۴۵٫۲۶۴ میلیارد ریال معادل ۱/۵ درصد از مجموع واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای منظور شده است؛ که شامل اقلام زیر می‌باشد:

جزء اول - فروش ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی

شامل فروش ساختمان‌های قدیمی و غیرقابل استفاده و تأسیسات و انتقال اموال دولتی به مؤسسات غیردولتی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌باشد و اعتبار پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۸۵۴ میلیارد ریال است؛ که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۱۹/۲) درصد کاهش دارد.

جزء دوم - فروش و واگذاری اراضی دولتی

شامل فروش پادگان‌های نظامی در محدوده شهرها، منابع طبیعی موضوع ماده (۸۴) و مواد (۷۵) و (۷۶) و (۷۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت می‌باشد و اعتبار این بخش در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۳۳۰ میلیارد ریال معادل ۰/۲ درصد از مجموع واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای است که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۴۶ درصد افزایش دارد.

جزء سوم - فروش ماشین‌آلات و تجهیزات

شامل فروش ماشین‌آلات فرسوده و قطعات یدکی خارج از رده دستگاه‌های اجرایی، نظامی و انتظامی و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی است. اعتبار پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال است؛ که حدود ۰/۱ درصد از کل اعتبارات واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد؛ که نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۲/۵ درصد افزایش دارد.

جزء چهارم - فروش و واگذاری سایر دارایی‌های سرمایه‌ای

شامل فروش سایر اموال و دارایی‌های دستگاه‌های اجرایی است؛ که در قسمت‌های فوق طبقه‌بندی نشده است. اعتبار پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۴۷۴ میلیارد ریال است؛ که ۰/۲۷ درصد از مجموع اعتبارات واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد؛ که نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۵۲/۹) درصد کاهش دارد.

جزء پنجم - فروش و واگذاری مازاد دارایی‌های سرمایه‌ای

این جزء که جمعی - خرجی محسوب شده و اعتباری بالغ بر ۴۷۴ میلیارد ریال که در لایحه بودجه ۱۳۸۷ پیش‌بینی شده است که نسبت به سال ۱۳۸۶ تغییری ندارد و حدود ۰/۳۷ درصد از مجموع واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد.

جزء ششم - درآمد حاصل از فروش ساختمان‌ها و مهمانسراهای دستگاه‌های استانی در تهران

مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال که ۰/۱ درصد از مجموع واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد و اعتبار آن معادل سال قبل است.

جزء هفتم - درآمد حاصل از فروش و واگذاری اموال تملیکی

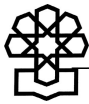
در این جزء مبلغ ۱۱۵ میلیارد ریال منظور شده است و اعتبار آن نسبت به سال قبل ۹/۵ درصد افزایش دارد.

از مجموع واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۱۷۲٫۹۰۷ میلیارد ریال

معادل ۹۹/۸ درصد ملی و مبلغ ۲۸۷ میلیارد ریال معادل ۰/۲ درصد استانی می‌باشد. (نمودار - ۱)

۲. تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اجزای آن

اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۲۴۱٫۴۰۸ میلیارد ریال است که نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۳۰/۹ درصد رشد دارد (جدول ۱۹) نمودار (۶).

دارایی‌های تولیدشده

فصل اول - ساختمان‌ها و سایر مستحقات

این فصل شامل مطالعه و ایجاد ساختمان و هزینه‌های جانبی آن می‌باشد که منتهی به تشکیل سرمایه گردد؛ یا ظرفیت‌های موجود را توسعه دهد؛ یا منتهی به افزایش یا تثبیت عمر آن گردد (مانند بازسازی و نوسازی ساختمان‌ها، شامل ساختمان‌های مسکونی، غیرمسکونی و سایر مستحقات).

اعتبار این فصل در لایحه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۱۴۴۰۴۱۶ میلیارد ریال است؛ که حدود ۵۹/۸ درصد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد؛ و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۳۶ درصد افزایش دارد.

فصل دوم - ماشین‌آلات و تجهیزات

اعتبار این فصل در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۵۳۰۲۶۵ میلیارد ریال است؛ که ۲۲/۱ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۸۵/۲ درصد رشد دارد.

این فصل مطالعه و تولید ماشین‌آلات و تجهیزات یا خرید یا تحصیل آن‌ها و همچنین تعمیرات اساسی آن‌ها که منتهی به تثبیت یا افزایش عمر آن‌ها می‌گردد را شامل می‌شود. خرید رایانه و وسایل جانبی آن و اثاثیه اداری و سایر تجهیزات سرمایه‌ای در حمل و نقل نیز در این فصل قرار دارند.

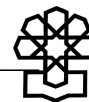
فصل سوم - سایر دارایی‌های ثابت

اعتبار این فصل مبلغ ۶۲۴ میلیارد ریال است که حدود ۰/۲ درصد از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تشکیل می‌دهد و به نسبت سال ۱۳۸۶ معادل ۲۰۸/۹ درصد از افزایش برخوردار است و شامل دو قسمت به شرح زیر است:

• **سایر دارایی‌های ثابت مشهود:** شامل نباتات ثمردار و بدون ثمر، حیواناتی که برای تولید و تکثیر به طور مکرر و مستمر در مدت بیش از یک سال در فرایند تولید استفاده می‌شوند؛ دام‌های شیری، دام‌های پروراری حیواناتی که از پشم و پوست آن‌ها استفاده می‌شود؛ حیواناتی که در حمل و نقل یا مسابقات اسب‌دوانی یا سیرک از آن‌ها استفاده می‌شود؛ درختان میوه و گیاهانی که از شاخه، برگ، هسته و ریشه و عصاره آن‌ها استفاده می‌گردد؛ نباتات و حیواناتی که توسط دولت مدیریت و کنترل یا توسط دستگاه‌های دولتی نظارت و کنترل می‌شود؛ به‌عنوان دارایی‌های زراعی در این قسمت قرار دارند.

نباتات و حیوانات جنگلی که بشر در تولید آن‌ها دخالت یا کنترل ندارد؛ در قالب دارایی‌های تولید نشده طبقه‌بندی می‌شوند.

• **سایر دارایی‌های ثابت نامشهود:** حفاری‌های معدنی، خرید و تولید نرم‌افزارهای رایانه‌ای، تملک عوامل طبیعی، خرید و تولید سرگرمی‌ها، بانک‌های اطلاعاتی، کارهای ادبی و هنری که احراز مالکیت

بر آن‌ها مشخص شده باشد.

ساختمان‌ها و مستحذات، ماشین‌آلات و تجهیزات و سایر دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود کلاً با عنوان دارایی‌های ثابت طبقه‌بندی می‌شوند.

فصول یک و دو و سه با عنوان دارایی‌های ثابت طبقه‌بندی شده‌اند؛ که بخشی از دارایی‌های تولید شده می‌باشند.

فصل چهارم - استفاده از موجودی انبار

شامل کالاهای تهیه شده توسط تولیدکنندگان به منظور فروش، استفاده در فرایند تولید یا سایر مقاصد دیگر برای آینده نگهداری می‌شوند که عبارتند از:

- تحصیل دارایی‌های تولید شده به صورت کالا که برای مدت بیشتر از یک سال نگهداری می‌شوند.
  - تحصیل دارایی‌های تولید شده که به منظور فروش مجدد تدارک شده‌اند.
  - تحصیل دارایی‌های تولید شده که برای تولید کالاهای دیگر به کار گرفته شده‌اند و شامل مواد و ملزومات اولیه، محصول در جریان ساخت، کالاهای تولید شده، کالاهای تولید شده آماده برای فروش، سیر جریان ورود و خروج مواد غذایی، تجهیزات اداری و مواد مصرفی ساختمانی نیز می‌شوند.
  - موجودی کالاهای استراتژیک مانند غلات، نفت، بنزین، مهمات، کالاهایی که برای مقاصد اضطراری در تنظیم بازار نگهداری می‌شوند نیز در این قسمت قرار دارند.
- اعتبار این فصل در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ منظور نشده است زیرا حسابداری قیمت تمام شده در دستگاه‌های اجرایی استقرار ندارد.

فصل پنجم - اقلام گرانبها

شامل دارایی‌های تولید شده‌ای هستند که به منظور تولید یا مصرف تدارک نشده‌اند؛ بلکه به خاطر ارزش آن‌ها طی زمانی نامعین نگهداری می‌شوند مانند: اشیا عتیقه در موزه‌ها، تابلوهای نفیس هنری، کتب خطی، جانوران خشک شده در موزه منابع طبیعی، کارهای با ارزش هنری، فلزات گرانبها (به غیر از طلای بانکی) سنگ‌های گرانبها، مجسمه، تابلوهای نقاشی هنرمندان مشهور که انتظار می‌رود ارزش این دارایی‌ها افزایش یابد یا لااقل ارزش آن‌ها کاهش نیابد و طی زمان در شرایط عادی فاسد نشود و از بین نرود و در مقابل عوامل جوی و آب و هوا تغییر شکل فیزیکی حاصل نکند.

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ اعتباری منظور نشده است و در سال ۱۳۸۶ نیز اعتباری نداشته است.

دارایی‌های تولید نشده

فصل ششم - زمین

زمین شامل زمین موات، رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، مخازن آب‌های طبیعی و سطحی که جزء ارزش زمین محسوب می‌شوند، است.

زمین آماده‌سازی و قطعه‌بندی شده که تأسیسات شهری در آن ایجاد شده باشد و کاربردهای مسکونی و غیرمسکونی در آن معین شده باشد؛ به‌عنوان دارایی‌های تولید نشده مشهود طبقه‌بندی می‌شوند، زیرا این زمین در تولید دارایی‌های دیگر به کار گرفته می‌شود. اعتبار آن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۳۷۱۰ میلیارد ریال است که حدود ۱/۵ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهند و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۱۴/۳ درصد رشد دارد.

فصل هفتم - سایر دارایی‌های تولید نشده

سایر دارایی‌های تولید نشده (شامل دارایی‌های مشهود و نامشهود می‌باشد) به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

• دارایی‌های تولید نشده مشهود

شامل منابع زیستی کنترل نشده مانند حیوانات و گیاهان جنگلی که تحت مدیریت و مسئولیت مستقیم دولت قرار ندارند، مانند جنگل‌ها و منابع طبیعی، منابع آبزیان در رودخانه‌ها و دریاچه‌ها و دریاها. دالان‌ها و فضاهای الکترومغناطیسی شامل فرکانس‌های رادیویی، تلویزیونی، ماهواره‌ای، آنتن تلفن‌های همراه و بی‌سیم‌های اختصاصی.

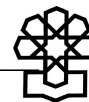
دارایی‌های زیرزمینی شامل ذخایر نفت و گاز طبیعی، ذغال سنگ، ذخایر معدنی فلزی و غیرفلزی، این دارایی‌ها ممکن است روی زمین یا زیرزمین، یا اعماق دریاها قرار داشته باشند.

• دارایی‌های تولید نشده نامشهود

این دارایی‌ها شامل حقوق ارتفاقی مانند حق امتیاز آب، برق، تلفن و گاز شهری، سرقتی، حق اختراع ثبت شده، قراردادهای اجاره قابل انتقال در مورد استخراج و بهره‌برداری از معادن و قرارداد با ورزشکاران و نویسندگان می‌باشد.

حق‌الزحمه کارکنان طرح‌های عمرانی که زیر نظر مستقیم مجری طرح قسمت‌هایی از خدمات فنی و اجرایی و خدمات پشتیبانی را به عهده دارند و هزینه‌های جانبی طرح‌های عمرانی و سایر دارایی‌های تولید نشده که جایگاه هزینه آن در فصل‌های دیگر مشخص نشده باشند نیز در این قسمت قرار می‌گیرند.

اعتبار سایر دارایی‌های تولید نشده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۳۹۳۴۰ میلیارد ریال است؛ که حدود ۱۶/۴ درصد از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد و

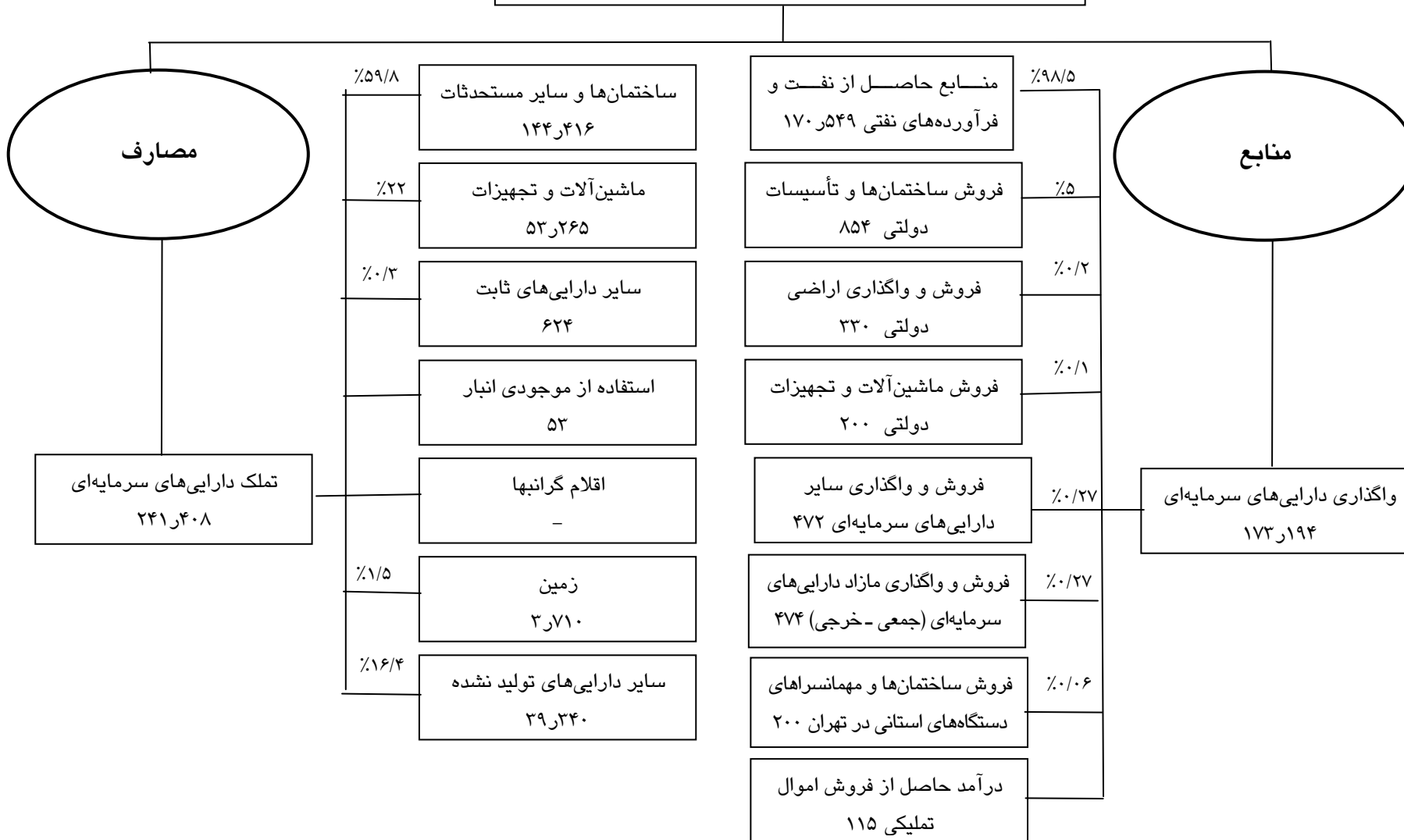

نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۱۴/۴) درصد کاهش دارد. جدول (۱۹)
از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (۲۴۱۴۰۸ میلیارد ریال) معادل ۲۲/۲ درصد
(۵۳۵۵۰ میلیارد ریال) به صورت استانی است. جدول (۳۱) که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۲۳/۲
درصد افزایش دارد.

نمودار ۶. واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۱۹. خلاصه واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (ارقام به میلیارد ریال)

درصد رشد	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای				عنوان	درصد رشد	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای				عنوان
	قانون ۱۳۸۶		لایحه ۱۳۸۷				قانون ۱۳۸۶		لایحه ۱۳۸۷		
	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ			سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	
۳۶	۵۷/۶	۱۰۶٫۲۲۹	۵۹/۸	۱۴۴٫۴۱۶	فصل اول - ساختمان‌ها و سایر مستحقات	(۱/۱)	۹۸/۲	۱۷۲٫۴۵۰	۹۸/۵	۱۷۰٫۵۴۹	منابع حاصل از نفت خام و فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی
۸۵/۲	۱۵/۶	۲۸٫۷۶۲	۲۲/۱	۵۳٫۲۶۵	فصل دوم - ماشین‌آلات و تجهیزات	(۱۹/۲)	۱/۸	۳٫۲۷۵	۱/۵	۲٫۶۴۵	فروش اموال منقول و غیرمنقول:
۲۰۸/۹	۰/۱	۲۰۲	۰/۲	۶۲۴	فصل سوم - سایر دارایی‌های ثابت	(۳۰/۳)	۰/۶	۱٫۰۷۲	۰/۵	۸۵۴	فروش ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی
—	—	—	—	۵۲	فصل چهارم - استفاده از موجودی انبار	۴۶	۰/۱	۲۲۶	۰/۲	۳۳۰	فروش و واگذاری اراضی
—	—	۱۵	—	—	فصل پنجم - اقلام گرانبها	۲/۵	۰/۱	۱۹۵	۰/۱	۲۰۰	فروش ماشین‌آلات و تجهیزات
۱۴/۳	۱/۸	۳٫۲۴۶	۱/۵	۳٫۷۱۰	فصل ششم - زمین	(۵۲/۹)	۰/۶	۱٫۰۰۳	۰/۲۷	۴۷۲	فروش و واگذاری سایر دارایی‌های سرمایه‌ای
(۱۴/۴)	۲۴/۹	۴۵٫۹۸۴	۱۶/۴	۳۹٫۳۴۰	فصل هفتم - سایر دارایی‌های تولید نشده	—	۰/۳	۴۷۴	۰/۲۷	۴۷۴	فروش و واگذاری مازاد دارایی‌های سرمایه‌ای (جمع - خرجی)
						۹/۵	—	۱۰۵	۰/۰۶	۱۱۵	درآمد حاصل از فروش املاک تملیکی
						—	۰/۱	۲۰۰	۰/۱	۲۰۰	فروش مهمانسراهای دستگاه‌های استانی در تهران
۳۰/۹	۱۰۰	۱۸۴٫۴۳۸	۱۰۰	۲۴۱٫۴۰۸	جمع	(۱/۴)	۱۰۰	۱۷۵٫۷۲۵	۱۰۰	۱۷۳٫۱۹۴	جمع

$$\boxed{\text{خالص ارزش (۶۸٫۲۱۴)}} = \boxed{\text{تملك دارایی‌های سرمایه‌ای ۲۴۱٫۴۰۸}} - \boxed{\text{واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای ۱۷۳٫۱۹۴}}$$

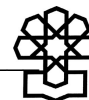
ردیف‌های متمرکز در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷

جدول ۲۰. ردیف‌های متمرکز در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ (ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
۵۰۰۰۰۰	ردیف‌های متفرقه	۱۰۹٫۸۷۲	۷۲٫۵۰۹	۱۸۲٫۰۱۸
۶۰۰۰۰۰	کارمزد و سود تضمین شده دام‌ها و پیش پرداخت‌ها	۸٫۵۶۶	-	۸٫۵۶۶
	جمع کل	۱۱۸٫۴۴۳	۷۲٫۵۰۹	۱۹۰٫۹۵۲
	درصد	%۶۲	%۳۸	۱۰۰
	اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷	۴۴۲٫۵۲۴	۲۴۱٫۴۰۸	۶۸۳٫۹۳۲
	ردیف‌های متمرکز نسبت به اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۶/۸	۳۰	۲۷/۹

به طوری که از جداول فوق در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ ملاحظه می‌شود؛ معادل ۲۶/۸ درصد از اعتبارات هزینه‌ای به مبلغ ۱۱۸٫۴۴۳ میلیارد ریال و ۳۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به مبلغ ۷۲٫۵۰۹ میلیارد ریال در ردیف‌های متمرکز بودجه (ردیف‌های متفرقه) قرار دارند و در مجموع ۲۷/۹ درصد از مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد. ردیف‌های متفرقه فاقد برنامه‌های بودجه‌ای و گرایش به طرف بودجه سنتی هستند.

ضروری است این اعتبارات به صورت ردیف مستقل یا برنامه‌های مستقل در ذیل دستگاه‌های اجرایی مربوط قرار گیرند و سهم ردیف‌های متمرکز کاهش یابد و اعتبارات آن در قالب برنامه‌ها ظاهر گردند. ردیف‌ها متفرقه با طبقه‌بندی جدید در لایحه بودجه ۱۳۸۷ ارائه گردیده است (جدول ۹ صفحه ۱۷۱).

جدول ۲۱. ردیف‌های متفرقه در سال ۱۳۸۷ به شرح زیر طبقه‌بندی شده‌اند

(ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
۵۱۰۰۰۰	اعتبارات خاص پیش‌بینی نشده	۱٫۲۰۸	۲٫۸۰۵	۴٫۰۱۳
۵۲۰۰۰۰	اعتبارات یارانه‌ای	۸۸٫۳۶۷	۲۴٫۴۰۰	۱۲۲٫۷۶۷
۵۳۰۰۰۰	اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه	۵٫۹۷۶	۷٫۹۹۴	۱۳٫۹۷۰
۵۴۰۰۰۰	اعتبارات نهادهای خاص	۸٫۳۶۷	۲٫۷۵۱	۱۱٫۱۱۸
۵۵۰۰۰۰	اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت)	۵٫۹۵۸	۲۴٫۵۵۹	۳۰٫۵۱۷
	جمع	۱۰۹٫۸۷۷	۷۲٫۵۰۹	۱۸۲٫۳۸۶
۶۰۰۰۰۰	سود و کارمزد وام‌های داخلی و خارجی و پیش‌پرداختی‌ها	۸٫۵۶۶	-	۸٫۵۶۶
	جمع کل	۱۱۸٫۴۴۳	۷۲٫۵۰۹	۱۹۰٫۹۵۲
	درصد	۶۲	۳۸	۱۰۰

اجزای هر یک از ردیف‌های متفرقه در جدول ۹ لایحه در صفحات (۱۷۱-۱۷۸) به تفکیک بدون

شماره طبقه‌بندی درج گردیده است.

طبقه‌بندی وظیفه‌ای یا عملیاتی هزینه‌ها

طبقه‌بندی وظیفه‌ای یا عملیاتی هزینه‌ها اطلاعاتی را در مورد هدفی که برای انجام آن هزینه‌ای صورت گرفته است ارائه می‌نماید و طبقه‌بندی مخارج براساس هدف اطلاق می‌گردد این هدف همان وظایف دولت است که باید انجام دهد مانند آموزش، بهداشت و سلامت، محیط زیست و مانند آن‌ها.

جدول ۲۲. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور و ردیف‌های متفرقه و نسبت‌های آن در لایحه ۱۳۸۷ (ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای								
		از محل منابع عمومی			از محل منابع اختصاصی			جمع		
		ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	جمع
۱۰۰۰۰	امور عمومی	۲۱٫۵۴۳	۷٫۸۷۳	۲۹٫۴۱۶	۶٫۲۴۰	۱٫۵۶۲	۷٫۸۰۲	۳۱٫۲۰۸	۹٫۴۳۵	۴۰٫۶۴۳
۲۰۰۰۰	امور دفاعی و امنیتی	۵۹٫۶۶۰	۲۴۲	۶۰٫۱۰۲	۴٫۵۷۶	۸	۴٫۵۸۴	۸۷٫۴۷۴	۲۵۰	۸۷٫۷۲۴
۳۰۰۰۰	امور اجتماعی و فرهنگی	۲۱۴٫۷۲۵	۵٫۲۵۶	۲۲۰٫۹۸۱	۲۸٫۴۵۸	۱۴٫۹۲۴	۴۳٫۳۸۲	۲۸۶٫۰۸۱	۲۰٫۱۸۰	۳۰۶٫۲۶۱
۴۰۰۰۰	امور اقتصادی	۶٫۶۱۱	۸٫۱۷۲	۱۴٫۷۸۳	۷۶٫۰۷۵	۳۷٫۰۵۶	۱۱۳٫۱۳۱	۸۳٫۶۰۴	۴۵٫۲۲۸	۱۲۸٫۸۳۲
	جمع امور چهارگانه	۳۰۲٫۵۳۹	۲۱٫۵۴۳	۳۲۴٫۰۸۲	۱۱۵٫۳۳۹	۵۳٫۵۵۰	۱۶۸٫۸۸۹	۴۸۸٫۳۶۷	۷۵٫۰۹۳	۵۶۳٫۴۶۰
	درصد×	۷۶/۷	۵/۴	۸۱/۱	۶۸/۳	۳۱/۷	۱۰۰	۷۲/۱		
	اعتبارات متفرقه	۱۸۸٫۴۴۳	-	۱۸۸٫۴۴۳	۷۲٫۵۰۹	-	۷۲٫۵۰۹	۱۹۰٫۹۵۲	-	۱۹۰٫۹۵۲
	درصد××		-				۲۳	۳۰		۲۷/۹
	جمع کل اعتبارات	۴۲۰٫۹۸۲	۲۱٫۵۴۳	۴۴۲٫۵۲۵	۱۸۷٫۸۵۸	۵۳٫۵۵۰	۲۴۳٫۴۰۸	۶۷۹٫۳۱۹	۷۵٫۰۹۳	۷۵۴٫۴۱۲
	درصد×××	۸۲/۱	۴/۲	۱۰۰	۷۷/۸	۲۲/۲	۱۰۰	۹۰	۱۰	۱۰۰

۲۶/۸ درصد از اعتبارات هزینه‌ای ردیف‌های متفرقه است که با ملحوظ کردن اعتبارات اختصاصی ۲۳ درصد خواهد شد.

۳۰ درصد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه در ردیف‌های متفرقه قرار دارند.

از جدول شماره ۲۳ نتایج زیر قابل استخراج است:
 طبقه‌بندی و وظیفه‌ای یا عملیاتی هزینه سهم اعتبارات هر بخش را به تفکیک اعتبارات ملی و استانی در قالب هر فصل به روشنی نشان می‌دهد.

الف) اعتبارات هزینه‌ای

۱. خلاصه وضعیت اعتبارات هزینه‌ای

جمع امور چهارگانه از محل منابع عمومی	۸۲/۱ درصد
جمع امور چهارگانه از محل منابع اختصاصی	۱۷/۹ درصد
جمع	۱۰۰ درصد

۲. خلاصه وضعیت اعتبارات برحسب منابع عمومی و اختصاصی به تفکیک ملی و استانی

از محل منابع عمومی ملی	۷۶/۷ درصد
از محل منابع عمومی استانی	۵/۴ درصد
از محل منابع اختصاصی ملی	۱۷/۹ درصد
از محل منابع اختصاصی استانی -	درصد
جمع	۱۰۰ درصد

۳. اعتبارات متفرقه (هزینه‌ای) ۱۰۰ درصد به صورت ملی هستند و ۲۳ درصد از مجموع اعتبارات هزینه‌ای عمومی و اختصاصی را تشکیل می‌دهد و بدون اعتبارات اختصاصی ۲۶/۸ درصد است.

ب) اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

۱. خلاصه وضعیت اعتبارات برحسب منابع عمومی و اختصاصی به تفکیک ملی و استانی

از محل منابع عمومی ملی	۷۷/۸ درصد
از محل منابع عمومی استانی	۲۲/۲ درصد
جمع	۱۰۰ درصد

۲. اعتبارات متفرقه (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) ۱۰۰ درصد به صورت ملی می‌باشد و ۳۰ درصد از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد.

ج) جمع کل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بدون منابع اختصاصی)

۱. خلاصه وضعیت مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

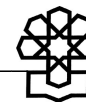
جمع امور چهارگانه	۷۲/۱ درصد
جمع ردیف‌های متفرقه	۲۷/۹ درصد
جمع	۱۰۰ درصد

جدول ۲۳. خلاصه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور - فصل در سال ۱۳۸۷ (ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای				اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع کل			سهم از کل
		از محل منابع عمومی		از محل منابع اختصاصی		جمع	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی	
		ملی	استانی	ملی	استانی							
۱۰۰۰۰	امور عمومی	۲۱۵۴۳	۷۸۱۷۳	۳۴۲۵	-	۳۲۸۴۱	۶۲۴۰	۱۵۶۲	۷۸۰۲	۳۱۲۰۸	۹۳۴۳	۴۰٫۶۴۳
	درصد	۶۵/۶	۲۴	۱۰/۴	-	۱۰۰	۸۰	۲۰	۱۰۰	۷۶/۸	۲۳/۲	۱۰۰
۱۰۱۰۰	فصل قانونگذاری	۵۸۶	-	-	-	۵۸۶	۳۶	-	۳۶	-	۶۲۲	۶۲۲
	درصد	-	-	-	-	۱/۸	-	-	۰/۵	-	-	-
۱۰۲۰۰	فصل اداره امور عمومی	۵۲۰۱۱	۲۱۷۱	-	-	۷۱۸۲	۱۰۵۹	۶۷۲	۱۷۳۱	۶۰۷۰	۲۸۴۳	۸۹۱۳
	درصد	-	-	-	-	۲۱/۹	-	-	۲۲/۲	-	-	-
۱۰۳۰۰	فصل امور قضائی	۷۴۶۲	۲۷۵۶	-	-	۱۰۲۱۸	۲۴۷۱	۵۸۹	۳۰۶۰	۹۹۳۳	۳۳۴۵	۱۳۲۷۸
	درصد	-	-	-	-	۳۱/۱	-	-	۳۹/۲	-	-	-
۱۰۴۰۰	فصل خدمات مالی، فنی، مدیریت و برنامه‌ریزی	۱۸۳۳	۲۹۴۵	۱۱۰۴	-	۵۸۸۲	۱۰۶۱	۳۰۱	۱۳۶۲	۳۹۹۸	۳۲۴۶	۷۲۴۴
	درصد	-	-	-	-	۱۷/۹	-	-	۱۷/۴	-	-	-
۱۰۵۰۰	فصل توسعه علوم و فناوری*	۶۶۵۱	۱	۲۳۲۱	-	۸۹۷۳	۱۶۱۳	-	۱۶۱۳	۱۰۵۸۵	۱	۱۰۵۸۶
	درصد	-	-	-	-	۲۷/۳	-	-	۲۰/۷	-	-	-

* در سال‌های قبل تحت عنوان فصل پژوهش‌های کاربردی بوده است.

جدول ۲۴. خلاصه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور - فصل در سال ۱۳۸۶ (ارقام به میلیارد ریال)

سهم از کل	جمع کل			اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای			اعتبارات هزینه‌ای				عنوان	شماره طبقه‌بندی	
	جمع	استانی	ملی	جمع	استانی	ملی	از محل منابع اختصاصی		از محل منابع عمومی				
							استانی	ملی	استانی	ملی			
۱۰۰	۸۷٫۷۲۴	۲۵۰	۸۷٫۴۷۴	۴٫۵۸۴	۸	۴٫۵۷۶	۸۳٫۱۴۰	—	۲۳٫۲۳۸	۲۴۲	۵۹٫۶۶۰	امور دفاعی و امنیتی	۲۰۰۰۰
	۱۰۰			۱۰۰			۱۰۰	—		—		درصد	
۷۶/۲	۶۶٫۸۳۶	۶	۶۶٫۸۳۰	۱٫۷۵۷	۶	۱٫۷۵۱	۶۵٫۰۷۹	—	۲۳٫۲۳۸	—	۴۱٫۸۴۱	فصل دفاع	۲۰۱۰۰
	۱۰۰			۳۸/۳			۷۸/۳	—		—		درصد	
۲۳/۸	۲۰٫۸۸۸	۲۴۴	۲۰٫۶۴۴	۲٫۸۲۷	۲	۲٫۸۲۵	۱۸٫۰۶۱	—	—	۲۴۲	۱۷٫۸۱۹	فصل نظم و امنیت	۲۰۲۰۰۰
	۱۰۰			۶۱/۷			۲۱/۷	—	—	—	۱۰۰	درصد	

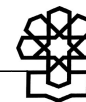
درصد: نسبت اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب منابع عمومی و اختصاصی به تفکیک اعتبارات ملی و استانی

(ارقام به میلیارد ریال)

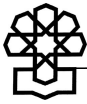
جدول ۲۵. خلاصه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور - فصل در سال ۱۳۸۶

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای				اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع کل			سهم از کل	
		از محل منابع عمومی		از محل منابع اختصاصی		جمع	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی		
		ملی	استانی	ملی	استانی								
۳۰۰۰۰	امور اجتماعی و فرهنگی	۲۱۴٫۷۲۵	۵٫۲۵۶	۴۲٫۸۹۸	-	۲۶۲٫۸۷۹	۲۸٫۴۵۸	۱۴٫۹۲۴	۴۳٫۳۸۲	۲۸۶٫۰۸۱	۲۰٫۱۸۰	۳۰۶٫۲۶۱	۱۰۰
	درصد					۱۰۰		۱۰۰					
۳۰۱۰۰	فصل آموزش	۸۹٫۱۵۷	۱۸۸	۸٫۲۷۸		۹۷٫۶۲۳	۱۴٫۵۰۲	۶٫۸۵۶	۲۱٫۳۵۸	۱۱۱٫۹۳۷	۷٫۰۴۴	۱۱۸٫۹۸۱	۳۸/۹
	درصد					۳۷/۱			۴۹/۲				
۳۰۲۰۰	فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و گردشگری	۱۰٫۴۱۶	۱٫۱۶۵	-		۱۱٫۵۸۱	۴٫۳۱۸	۳٫۸۲۱	۸٫۱۳۹	۱۴٫۷۳۴	۴٫۹۸۶	۱۹٫۷۲۰	۶/۴
	درصد	۱۰۰				۴/۴			۱۸/۸				
۳۰۳۰۰	فصل بهداشت و سلامت	۱۷٫۶۵۷	۲۷۴	۳۳٫۲۹۳		۵۱٫۲۲۴	۵٫۲۷۱	۸۰۶	۶٫۰۷۷	۵۶٫۲۲۱	۱٫۰۸۰	۵۷٫۳۰۱	۱۸/۷
	درصد					۱۹/۵			۱۴				
۳۰۴۰۰	فصل رفاه و تأمین اجتماعی	۹۶٫۳۶۷	۳٫۲۴۹	۱٫۳۲۷		۱۰۰٫۹۴۳	۲۶۲	۸۳۳	۱٫۰۹۵	۹۷٫۹۵۶	۴٫۰۸۲	۱۰۲٫۰۳۸	۳۳/۳
	درصد					۳۸/۴			۲/۵				
۳۰۵۰۰	فصل تربیت بدنی	۱٫۱۲۸	۳۸۰			۱٫۵۰۸	۴٫۱۰۵	۲٫۶۰۸	۶٫۷۱۳	۵٫۲۳۳	۲٫۹۸۸	۸٫۲۲۱	۲/۷
	درصد					۰/۶			۱۵/۵				

جدول ۲۶. خلاصه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور - فصل در سال ۱۳۸۶ (ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای				اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع کل			سهم از کل	
		از محل منابع عمومی		از محل منابع اختصاصی		جمع	استانی	ملی	جمع	استانی	ملی		
		ملی	استانی	ملی	استانی								
۴۰۰۰	امور اقتصادی	۶۶۱۱	۸۱۷۲	۹۱۸	-	۱۵۷۰۱	۷۶۰۷۵	۳۷۰۵۶	۱۱۳۱۳۱	۸۳۶۰۴	۴۵۲۲۸	۱۲۸۸۳۲	۱۰۰
	درصد					۱۰۰			۱۰۰				۱۰۰
۴۰۱۰۰	فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۲۲۴۱	۴۷۳۳	۷۰۲	-	۷۶۷۹	۵۵۲۶	۵۳۱۳	۱۰۸۳۹	۸۴۷۲	۱۰۰۴۶	۱۸۵۱۸	۱۴/۴
	درصد					۴۸/۹			۹/۶				۱۰۰
۴۰۲۰۰	فصل منابع آب	۳۸۸	-	۲	-	۳۹۰	۲۶۱۲۷	۲۳۵۲۷	۲۹۶۵۴	۲۶۵۱۷	۳۳۵۲۷	۳۰۰۴۴	۲۳/۳
	درصد					۲/۵			۲۶/۲				۱۰۰
۴۰۳۰۰	فصل صنعت و معدن	۲۹۹	۳۳۵	-	-	۶۳۴	۳۵۸۱	۲۳۵۲۲	۷۱۲۳	۳۸۸۰	۳۸۱۷۷	۷۷۵۷	۶
	درصد					۴			۶/۳				۱۰۰
۴۰۴۰۰	فصل محیط زیست	۱۱۹	۳۲۱	-	-	۴۴۰	۴۶۶	۲۸۴	۷۵۰	۵۸۵	۶۰۵	۱۱۹۰	۰/۹
	درصد					۲/۸			۰/۷				۱۰۰
۴۰۵۰۰	فصل بازرگانی و تعاون	۲۶۶۸	۱۰۱۷	-	-	۳۶۸۵	۶۸۱	۲۸۴	۱۰۶۵	۳۳۴۹	۱۴۰۱	۴۷۵۰	۳/۷
	درصد					۲۳/۵			۰/۹				۱۰۰
۴۰۶۰۰	فصل انرژی	۳۳۳	-	۱۷۷	-	۵۱۰	۱۱۵۴۹	۵۹۶	۱۲۱۴۵	۱۲۰۵۹	۵۹۶	۱۲۶۵۵	۹/۸
	درصد					۳/۳			۱۰/۷				۱۰۰
۴۰۷۰۰	فصل حمل و نقل	۲۲۷	۹۷۱	-	-	۱۱۹۸	۱۹۶۳۰	۱۰۳۵۷۰	۳۰۲۰۰	۱۹۸۵۷	۱۱۵۴۱	۳۱۳۹۸	۲۴/۴
	درصد					۷/۶			۲۶/۷				۱۰۰
۴۰۸۰۰	فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات	۸۳	-	-	-	۸۳	۲۸۰	۲۱۰	۴۹۰	۳۶۳	۲۱۰	۵۷۳	۰/۵
	درصد					۰/۵			۰/۴				۱۰۰
۴۰۹۰۰	فصل مسکن، عمران شهری، روستایی و عشایری	۲۵۳	۷۹۵	۳۴	-	۱۰۸۲	۸۲۳۵	۱۲۶۳۰	۲۰۸۶۵	۸۵۲۲	۱۳۴۲۵	۲۱۹۴۷	۱۷
	درصد					۶/۹			۱۸/۵				۱۰۰

قسمت سوم - واگذاری و تملک دارایی‌های مالی

واگذاری دارایی‌های مالی مبلغ ۲۱۰٫۴۸۴ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است که ۲۹/۲ درصد از مجموع دریافت‌ها یا منابع بودجه عمومی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال قبل حدود ۱۳ درصد رشد دارد (نمودار ۷ و جدول ۳۰ و ۳).

تملک دارایی‌های مالی مبلغ ۳۶٫۴۰۹ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است؛ که ۵/۱ درصد از مجموع پرداخت‌ها یا مصارف بودجه عمومی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال قبل حدود (۳۴/۵) درصد کاهش دارد (جدول ۳ و ۳۰). ارزش خالص واگذاری از تملک دارایی‌های مالی مبلغ ۱۷۴٫۰۷۵ میلیارد ریال است که تأمین کننده کسری بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور می‌باشد.

۱. واگذاری دارایی‌های مالی و اجزای آن

بند اول - فروش اوراق مشارکت

الف) مبلغ ۴٫۰۰۰ میلیارد ریال فروش اوراق مشارکت دولتی در قسمت واگذاری دارایی‌های مالی جهت اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای انتفاعی منظور شده است که حدود ۱/۹ درصد از مجموع تجهیز منابع به صورت واگذاری دارایی‌های مالی است و نسبت به سال قبل حدود (۳۳/۳) درصد کاهش دارد. مجوز انتشار آن به قانون اوراق مشارکت احاله شده است.

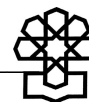
بند دوم - استفاده از تسهیلات خارجی

استفاده از تسهیلات خارجی به موجب اصل (۸۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از اختیارات مجلس شورای اسلامی است. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۳٫۵۸۳ میلیارد ریال برآورد شده است؛ که حدود ۱/۷ درصد از مجموع تجهیز منابع به صورت واگذاری دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد و رشد آن نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۹/۹) درصد کاهش یافته است.

(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۲۷. استفاده از تسهیلات خارجی

عنوان	لایحه سال ۱۳۸۷	قانون سال ۱۳۸۶	درصد رشد
تسهیلات بانک جهانی	۲٫۷۴۸	۳٫۴۱۰	(۱۹/۴)
تسهیلات سایر بانک‌ها و منابع خارجی	۸۲۵	۵۶۸	۴۷
جمع	۳٫۵۸۳	۳٫۹۷۸	(۹/۹)

بند سوم - استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برآورد شده است که دولت مبلغ ۱۵۰٫۹۳۶ میلیارد ریال از موجودی حساب ذخیره ارزی برداشت نماید؛ که ۷۱/۷ درصد از مجموع تجهیز منابع واگذاری دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۵۹/۵ درصد افزایش دارد. جای آن دارد که موجودی حساب ذخیره ارزی در ابتدای هر دوره مالی به نحوی در جداول کلان بودجه نشان داده شود و برداشت‌های قانونی از این حساب و مبالغ واریزی به این حساب طی سال مالی به نحوی مقتضی به کمیسیون مربوط گزارش گردد و از احکام و تکالیف قانونی برخوردار گردد. استفاده از حساب ذخیره ارزی همان مازاد درآمدهای نفتی است که تأمین کسری بودجه از آن به موجب ماده (۱) قانون برنامه پنج‌ساله ممنوع شده است.

جدول ۲۸. استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ (ارقام به میلیارد ریال)

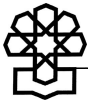
مبلغ	عنوان
۹٫۷۶۸	استفاده از حساب ذخیره ارزی موضوع تعهدات ارزی
۸٫۹۳۳	استفاده از حساب ذخیره ارزی - مقاوم سازی مدارس
۹٫۹۲۴	استفاده از حساب ذخیره ارزی - ۲ درصد درآمد نفت برای مناطق نفت‌خیز و محروم
۱۲۲٫۳۱۱	استفاده از حساب ذخیره ارزی - اجرای طرح‌های عمرانی
۱۵۰٫۹۳۶	جمع

بند چهارم - دریافت اصل وام‌های داخلی و خارجی دولت**۱. دریافت اصل وام‌های داخلی دولت**

این ارقام مربوط به اجرای طرح‌های عمرانی انتفاعی توسط شرکت‌های دولتی است که طبق ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه اقساط وام را براساس بودجه مصوب پرداخت خواهند کرد. برآورد آن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۲٫۹۶۵ میلیارد ریال می‌باشد. که حدود ۰/۴ درصد از مجموع منابع واگذاری دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۵۵/۲) درصد کاهش دارد.

جدول ۲۹. دریافت اصل وام‌های داخلی و خارجی دولت (ارقام به میلیارد ریال)

مبلغ	عنوان
۳	منابع حاصل از دریافت اصل وام‌های خارجی دولت
۲٫۷۶۲	منابع حاصل از دریافت اصل وام‌های داخلی دولت - موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه
۲۰۰	دریافت وام‌های داخلی دولت از شرکت‌های آب، برق، آب و فاضلاب، مخابرات، نفت و گاز، موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه بودجه (جمعی - خرجی)
۲٫۹۶۵	جمع

دریافت اصل وام‌های خارجی دولت مربوط به سنوات سال‌های قبل بوده است که اقساط آن همه‌ساله به مبلغ $3/7$ میلیارد ریال به صورت ارز واریز می‌گردد.

بند پنجم - وصولی از محل واگذاری سهام شرکت‌های دولتی

برای اهداف خصوصی‌سازی دولت از طریق سازمان خصوصی‌سازی، آن قسمت از شرکت‌های دولتی که می‌توانند به بخش خصوصی واگذار شوند یا از طریق بورس اوراق بهادار قسمتی از سهام آن‌ها به فروش می‌رسد. همچنین دولت از این طریق قسمتی از بدهی‌های خود به اشخاص حقوقی دولتی را پرداخت می‌نماید.

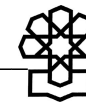
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۴۲۰۰۰ میلیارد ریال برآورد شده است؛ که معادل ۲۰ درصد از مجموع تجهیز منابع واگذاری مالی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۴۰) درصد کاهش دارد. مبلغ ۳۰ هزار میلیارد ریال معادل $71/4$ درصد مربوط به واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و مبلغ ۱۲ هزار میلیارد ریال معادل $28/6$ درصد بابت بدهی‌های دولت به اشخاص حقوقی دولتی می‌باشد.

بند ششم - برگشتی از پرداخت‌های سال‌های قبل

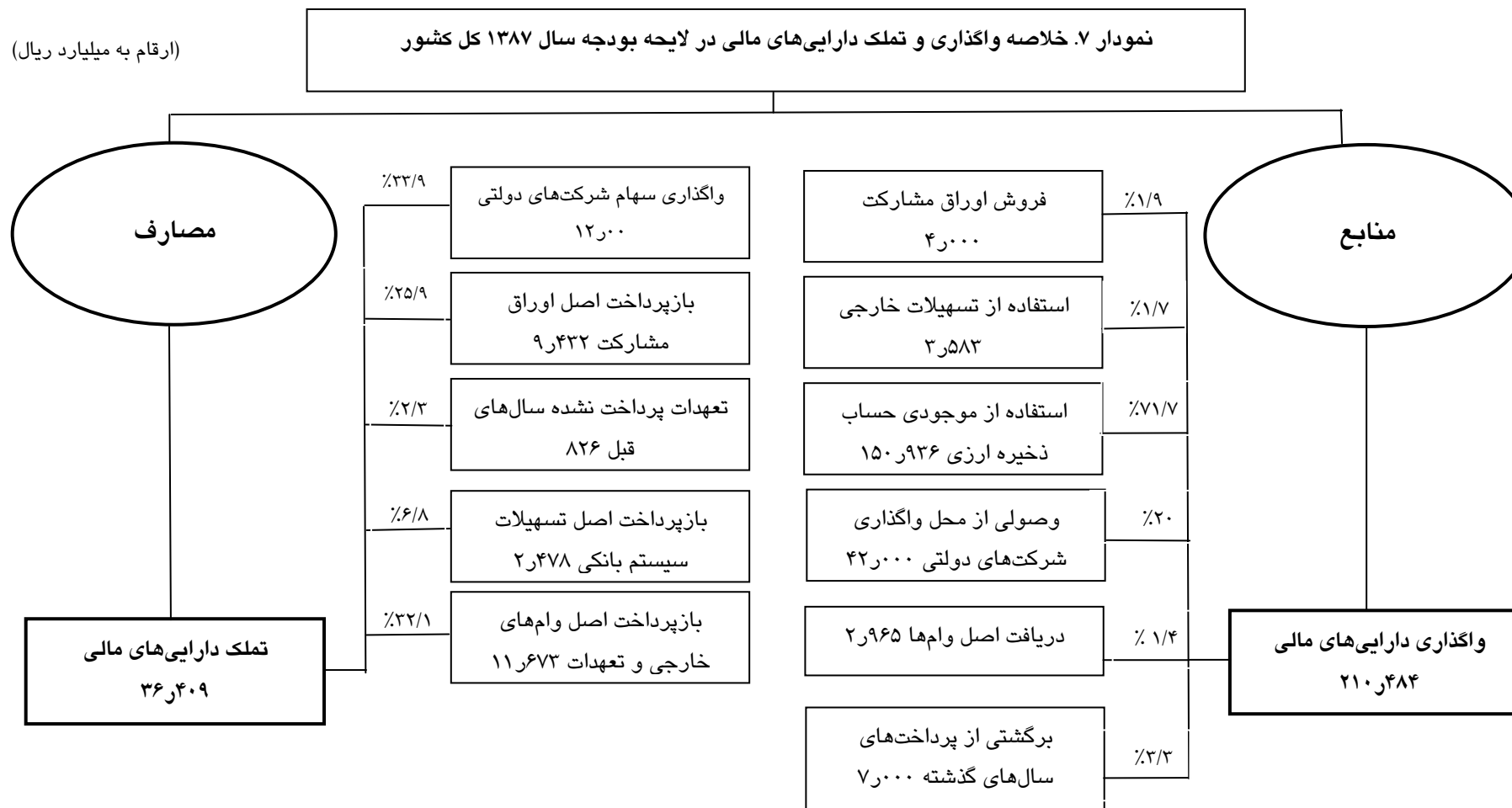
با توجه به اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی و تغییر سال مالی در مورد اعتبارات هزینه‌ای (جاری) تا پایان فروردین ماه سال بعد و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) تا پایان تیر ماه سال بعد (که تا مهلت مقرر اعتبارات آن‌ها به هزینه قطعی منظور نشده باشد؛ به خزانه برگشت داده می‌شود)، لذا در این بند مبلغ ۷۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار برگشتی برای سال ۱۳۸۷ منظور شده است؛ که حدود $3/3$ درصد از مجموع تجهیز منابع واگذاری دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود ۴۰ درصد افزایش دارد. مبلغ ۶۰۰۰ میلیارد ریال معادل $85/7$ درصد مربوط به برگشتی پرداخت‌های سال‌های قبل و مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال معادل $14/3$ درصد مربوط به واریز اعطای تسهیلات از محل وجوه اداره شده به زندانیان و محکومین معسر که نسبت به پرداخت تسهیلات خود اقدام نموده‌اند، می‌باشد.

بندهای پنجم و ششم تا حدودی به‌عنوان اقلام ترازکننده در بودجه منظور می‌شود تا تراز منابع و مصارف را پوشش دهد.

واگذاری دارایی‌های مالی کلاً درآمد عمومی ملی است و اعتبار استانی ندارد.

(ارقام به میلیارد ریال)

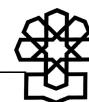

جدول ۳۰. خلاصه واگذاری و تملک دارایی‌های مالی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور

(مبلغ به میلیارد ریال)

درصد رشد	تملك دارایی‌های مالی				عنوان	درصد رشد	واگذاری دارایی‌های مالی				عنوان
	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷				قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		
	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ			سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	
(۵۶/۶)	۴۹/۷	۲۷٫۶۲۷	۳۲/۹	۱۲٫۰۰۰	واگذاری سهام شرکت‌های دولتی	—	—	—	—	—	استقراض از سیستم بانکی
۱۴۸/۳	۶/۸	۳٫۷۹۹	۲۵/۹	۹٫۴۳۲	بازپرداخت اصل اوراق مشارکت	(۳۳/۳)	۳/۲	۶٫۰۰۰	۱/۹	۴٫۰۰۰	فروش اوراق مشارکت
۴۴/۴	۱	۵۷۲	۲/۳	۸۲۶	پرداخت تعهدات پرداخت نشده سال‌های قبل (هزینه‌ای و سرمایه‌ای)	(۹/۹)	۲/۱	۳٫۹۷۸	۱/۷	۳٫۵۸۳	استفاده از تسهیلات خارجی
					۵۹/۵	۵۰/۸	۹۴٫۶۲۱	۷۱/۷	۱۵۰٫۹۳۶	استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی	
(۷۵/۸)	۱۸/۴	۱۰٫۲۲۰	۶/۸	۲٫۴۷۸	بازپرداخت اصل تسهیلات سیستم بانکی	(۴۰)	۳۷/۶	۷۰٫۰۰۰	۲۰	۴۲٫۰۰۰	وصولی از محل واگذاری سهام شرکت‌های دولتی
(۱۲/۹)	۲۴/۱	۱۳٫۳۹۶	۳۲/۱	۱۱٫۶۷۳	بازپرداخت اصل وام‌های خارجی و تعهدات	(۵۵/۲)	۳/۶	۶٫۶۱۹	۱/۴	۲٫۹۶۵	دریافت اصل وام‌های داخلی و خارجی
						۴۰	۲/۷	۵٫۰۰۰	۳/۳	۷٫۰۰۰	برگشتی از پرداخت‌های سال‌های قبل
(۳۴/۵)	۱۰۰	۵۵٫۶۱۴	۱۰۰	۳۶٫۴۰۹	جمع	۱۳	۱۰۰	۱۸۶٫۲۱۸	۱۰۰	۲۱۰٫۴۸۴	جمع

$$\boxed{\text{خالص ارزش } ۱۷۵٫۰۷۵} = \boxed{\text{تملك دارایی‌های مالی } ۳۶٫۴۰۹} - \boxed{\text{واگذاری دارایی‌های مالی } ۲۱۰٫۴۸۴}$$

۲. تملک دارایی‌های مالی و اجزای آن

اول - واگذاری سهام شرکت‌های دولتی.

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ اعتبار واگذاری سهام شرکت‌های دولتی به مبلغ ۱۲۰۰۰ میلیارد ریال بابت بدهی‌های دولت به صندوق‌های بازنشستگی کشوری و لشگری و مؤسسات بیمه‌ای دولتی و بهبود دریافت حقوق بازنشستگی و کاهش کسورات افراد مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی و صندوق‌های خاص موضوع ۳۰ درصد سهم بخش تعاونی از محل تخفیف‌های مربوط (جمع - خرجی) منظور شده است (جدول ۳۰).

واگذاری سهام شرکت‌های دولتی حدود ۳۲/۹ درصد از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۵۶/۶) درصد کاهش دارد (جدول ۳۰). (جدول ۸ لایحه صفحه ۱۶۹).

دوم - بازپرداخت اصل اوراق مشارکت

مبلغ ۳۶ میلیارد ریال بابت استرداد اصل اوراق مشارکت سر رسید شده در سال‌های قبل در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ منظور شده است که سهم این قسمت نسبت به کل پرداخت‌های تملک دارایی‌های مالی معادل ۰/۴ درصد است؛ این بازپرداخت‌ها معمولاً از محل قسمتی از فروش اوراق مشارکت جدید تأمین می‌گردد (جدول ۳۰).

ارقام تشکیل دهنده آن شامل طرح‌های عمرانی تبصره ۲۱ قانون بودجه سال ۱۳۸۲ به مبلغ ۷۶۹۴ میلیارد ریال، معادل ۸۱/۶ درصد، طرح‌های تأمین آب وزارت نیرو به مبلغ ۱۵۰۰ میلیارد ریال معادل ۱۵/۹ درصد و طرح‌های وزارت راه و ترابری موضوع بند (ن) تبصره ۲۱ قانون بودجه سال ۱۳۸۳ به مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال معادل ۲/۱ درصد می‌باشد. اصل و سود انباشته این اوراق از نکات مورد توجه است. مجموعاً مبلغ ۹۴۳۲ میلیارد ریال معادل ۲۵/۹ درصد نسبت به کل پرداخت‌های تملک دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد که نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۱۴۸/۳ درصد افزایش دارد (جدول ۸ لایحه صفحه ۱۶۹).

سوم - بازپرداخت اصل تسهیلات بانکی

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۲۴۷۸ میلیارد ریال منظور شده است؛ که معادل ۶/۸ درصد از مجموع پرداخت‌های تملک دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود (۷۵/۸) درصد کاهش دارد (جدول ۳۰). این تعهدات عمدتاً شامل بازپرداخت بدهی دولت به بانک کشاورزی و بانک‌های تجاری و تخصصی و بدهی وزارت مسکن به بانک مرکزی بابت خانه‌های سازمانی مجلس شورای اسلامی و بازپرداخت تسهیلات مربوط به احداث خوابگاه‌ها و بازپرداخت هم‌ارزیابی وام بابت خرید تجهیزات دانشگاه‌ها به بانک مرکزی و بازپرداخت بدهی دانشگاه تهران بابت خرید تجهیزات آزمایشگاهی و تحقیقاتی می‌باشد (جدول ۸ لایحه صفحه ۱۶۹).

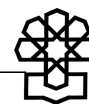
چهارم - تعهدات پرداخت نشده سال‌های قبل

این تعهدات در پایان سال مالی پدید می‌آید و اعتباراتی را شامل می‌شود که به علت پایان یافتن سال مالی به خزانه برگشت و در سال بعد از محل اعتبارات تملک دارایی‌های مالی مجدداً دریافت می‌شود بدون آن‌که بودجه مصوب سال جاری دستگاه را تغییر دهد. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۸۲۶ میلیارد ریال بابت تعهدات پرداخت نشده اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای منظور شده است که معادل $\frac{2}{3}$ درصد از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود $\frac{4}{4}$ درصد افزایش دارد (جدول ۳۰). از این مبلغ ۲۵۰ میلیارد ریال تعهدات پرداخت نشده (جاری) معادل $\frac{3}{3}$ درصد و مبلغ ۵۷۶ میلیارد ریال تعهدات پرداخت نشده مربوط به طرح‌های عمرانی معادل $\frac{69}{7}$ درصد می‌باشد (جدول ۳۰) (جدول ۸ لایحه صفحه ۱۶۹).

پنجم - بازپرداخت اصل وام‌های خارجی و تعهدات

مبلغ ۱۱۶۷۳ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ منظور شده است که در مجموع $\frac{1}{32}$ درصد از مجموع پرداخت‌ها تملک دارایی‌های مالی را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ حدود $\frac{9}{12}$ درصد کاهش دارد (جدول ۳۰). بازپرداخت تعهدات ارزی به مبلغ ۹۷۶۸ میلیارد ریال معادل $\frac{7}{83}$ درصد از مهم‌ترین ارقام این قسمت می‌باشد.

در مجموع اعتبارات منظور شده تملک دارایی‌های مالی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل $\frac{5}{34}$ درصد کاهش دارد (جدول ۳۰) (جدول ۸ لایحه صفحه ۱۷۰).

قسمت چهارم - بودجه استان‌ها

بودجه استان‌ها حدود ۱۰ درصد (جدول ۲۲) از بودجه عمومی دولت است. تصمیم‌گیری در رابطه با بودجه استانی در سنوات قبل و پس از تصویب برنامه سوم توسعه در مجلس شورای اسلامی که در قالب فصول ابلاغ می‌گردد توزیع آن بر عهده مقامات محلی استان قرار گرفت و براین اساس شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان به‌عنوان رکن اساسی در نظام برنامه‌ریزی و بودجه استان شناخته شد. البته با توجه به توزیع اعتبارات بین دستگاه‌های اجرایی در استان‌ها که در پیوست بودجه استانی لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ به تفکیک هر سال ذکر شده است؛ نحوه اعمال اختیارات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها را تا حدودی نامعین می‌سازد. بودجه استان‌ها تا حدودی براساس نظام درآمد - هزینه می‌باشد؛ که اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ابتدا از محل درآمدهای استانی^۱ تأمین و بقیه آن از محل اعتبارات عمومی ملی تأمین می‌گردد. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ اعتبارات هزینه‌ای استان‌ها مبلغ ۲۱۵۴۳ میلیارد ریال برآورد شده است که معادل ۴/۹ درصد از کل اعتبارات هزینه‌ای کشور است و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل (۷۶) درصد کاهش دارد که علت این کاهش روشن نیست.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها مبلغ ۵۲۵۵۰ میلیارد ریال برآورد شده است که معادل ۲۲/۲ درصد از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کشور را تشکیل می‌دهد و نسبت به سال ۱۳۸۶ معادل ۲۳/۲ درصد افزایش دارد.

کاهش محسوس اعتبارات هزینه‌ای استانی موجب کاهش نیروی انسانی و عدم نظارت بر اعتبارات عمرانی و هدر رفتن سرمایه‌های ملی خواهد شد.

جداول (۳۱)، (۳۲) و (۳۳) تصاویری کلی از بودجه استان‌ها و مقایسه آن با بودجه عمومی دولت را نشان می‌دهد.

۱. در سال ۱۳۸۷ مبلغ ۴۳۰۵۷ میلیارد ریال بابت مازاد درآمد استان‌های مرکزی، اصفهان، یزد، تهران و قزوین به خزانه واریز خواهد شد و به خودکفایی استانی دست یافته‌اند.

جدول ۳۱. تصاویر کلان بودجه استان‌ها

(ارقام به میلیارد ریال)

درصد رشد	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		عنوان	درصد رشد	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		عنوان
	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ			سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	
(۷۶)	۶۷/۵	۸۹٫۹۸۲	۲۸/۷	۲۱٫۵۴۳	اعتبارات هزینه‌ای استانی	۱۹	۴۹	۷۵٫۶۱۰*	۷۶/۲	۸۹٫۹۷۶*	درآمد استانی
۲۳/۲	۳۲/۵	۴۳٫۴۸۱	۷۱/۳	۵۳٫۵۵۰	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی	(۶۴)	۵۱	۷۸٫۳۹۵	۲۳/۸	۲۸٫۱۷۴	استفاده از درآمد عمومی ملی
(۴۳/۷)	۱۰۰	۱۳۳٫۴۶۳	۱۰۰	۷۵٫۰۹۳	جمع	(۲۳/۳)	۱۰۰	۱۵۴٫۰۰۵*	۱۰۰	۱۱۸٫۱۵۰	جمع

* از سر جمع دریافت‌ها مبلغ ۴۳٫۰۵۷ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷ بابت مازاد درآمد استان‌های مرکزی، اصفهان، یزد، تهران و قزوین و مبلغ ۲۰٫۵۴۳ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۶ بابت مازاد درآمد استان تهران به خزانه دولت واریز خواهد شد.

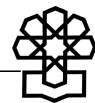
جدول ۳۲. درصد رشد نسبت به سال قبل در بودجه عمومی دولت و مقایسه آن با بودجه استان‌ها

(ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	لایحه سال ۱۳۸۷	قانون سال ۱۳۸۶	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۷	قانون سال ۱۳۸۶
	درصد رشد	درصد رشد		درصد رشد	درصد رشد
درآمدهای عمومی ملی	۲۱/۳	۱۳/۵٪	درآمدهای استانی	۸۷	۸۶
اعتبارات هزینه‌ای ملی	۱۰/۸	۵/۷٪	اعتبارات هزینه‌ای استانی	۸۶	۸۵
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای ملی	۳۰/۸	۱۷/۸	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استانی	۸۶	۸۵

* از آنجایی که در سال ۱۳۸۶ از مبلغ ۷۵٫۶۱۰ میلیارد ریال از درآمدهای استانی، مبلغ ۲۰٫۵۴۳ میلیارد ریال به خزانه کل کشور واریز می‌گردد؛ لذا خالص درآمدهای استانی که در نظام درآمد - هزینه استان مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ مبلغ ۵۵٫۰۶۸ میلیارد ریال می‌باشد همچنین در سال ۱۳۸۷ از مبلغ ۸۹٫۹۷۶ میلیارد ریال درآمد استانی، مبلغ ۴۳٫۰۵۷ میلیارد ریال به خزانه دولت واریز شده است؛ که خالص آن در نظام درآمد - هزینه استان به مبلغ ۴۶٫۹۱۱ میلیارد ریال می‌باشد؛

$$\text{لذا نسبت} = \frac{۴۶٫۹۱۱}{۵۵٫۰۶۸} = (۱۴/۸) \text{ درصد کاهش خواهد داشت.}$$

(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۳۳. تصاویری از نسبت‌های کلان در بودجه استان‌ها

نسبت درصد	قانون سال ۱۳۸۶	نسبت درصد	لایحه سال ۱۳۸۷	عنوان	نسبت درصد	قانون سال ۱۳۸۶	نسبت درصد	لایحه سال ۱۳۸۷	عنوان
۲۲/۵٪	۸۹٫۹۸۲ ۳۹۹٫۴۰۰	۴/۸	۲۱٫۵۴۳ ۴۴۲٫۵۲۴	نسبت کل اعتبارات هزینه‌ای استان‌های کشور کل اعتبارات هزینه‌ای کشور	۱۹/۸	۵۵٫۰۶۸ ۲۷۷٫۵۰۹	۱۳/۹	۴۶٫۹۱۹ ۳۳۶٫۶۶۳	نسبت کل درآمدهای استانی کل درآمدهای عمومی کشور
۲۳/۶٪	۴۳٫۴۸۱ ۱۸۴٫۴۳۸	۲۲/۲	۵۳٫۵۵۰ ۲۴۱٫۴۰۸	نسبت کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۷/۳	۷۸٫۳۹۵ ۴۵۳٫۲۳۴	۵/۵	۲۸٫۱۷۴ ۵۰۹٫۸۵۷	نسبت استفاده از منابع عمومی در استان مجموع درآمد عمومی + دارایی‌های سرمایه‌ای
۲۲/۸٪	۱۳۳٫۴۶۳ ۵۸۳٫۸۳۸	۱۱	۷۵٫۰۹۳ ۶۸۳٫۹۳۲	نسبت مجموع اعتبارات هزینه‌ای و سرمایه‌ای استان‌ها مجموع اعتبارات هزینه‌ای و سرمایه‌ای کشور	۲۹/۴	۱۳۳٫۴۶۳ ۴۵۳٫۲۳۴	۱۴/۷	۷۵٫۰۹۳ ۵۰۹٫۸۵۷	نسبت مجموع منابع استانی و منابع ملی استانی مجموع درآمد عمومی + دارایی‌های سرمایه‌ای

پرداخت‌های کشور

دریافت‌های کشور

درصد	۳۹۹٫۴۰۰	۴۴۲٫۵۲۵	اعتبارات هزینه‌ای	درصد	۲۷۷٫۵۰۹	۳۳۶٫۶۶۳	درآمدهای عمومی
رشد	۱۸۴٫۴۳۸	۲۴۱٫۴۰۸	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	رشد	۱۷۵٫۷۲۵	۱۷۳٫۱۹۴	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۱۷/۱	۵۸۳٫۸۳۸	۶۸۳٫۹۳۲	جمع	۱۲/۵	۴۵۳٫۲۳۴	۵۰۹٫۸۵۷	جمع

۸۹٫۹۷۶

* کل درآمدهای استانی

کسر می‌شود: (مازاد درآمد استان‌های مرکزی، اصفهان، یزد، تهران، قزوین)

۲۸/۷٪

۲۱٫۵۴۳

اعتبارات هزینه‌ای استانی

(۴۳٫۰۵۷)

۶۲/۵٪

۴۶٫۹۱۹

خالص درآمدهای استانی

۷۱/۳٪

۵۳٫۵۵۰

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی

۳۷/۵٪

۲۸٫۱۷۴

اضافه می‌شود: استفاده از درآمد عمومی ملی

۱۰۰٪

۷۵٫۰۹۳

جمع کل مصارف استانی

۱۰۰٪

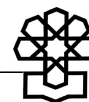
۷۵٫۰۹۳

جمع کل منابع استانی

درآمدهای استانی

- به موجب ماده (۸۲) قانون برنامه چهارم توسعه و در اجرای کامل نظام درآمد - هزینه استان، اقلام درآمدی زیر به عنوان درآمد استانی وصول و از طریق خزانه داری کل به خزانه معین استان واریز و در اجرای وظایف جاری و عمرانی استان هزینه می گردد. (جدول ۳۴)
- الف) کلیه مالیات‌های مستقیم (به استثنای مالیات بر شرکت‌های دولتی)
- ب) مالیات بر کالاها و خدمات (به استثنای حقوق ورودی)
- ج) درآمدهای حاصل از مالکیت دولت که وصول آن‌ها در همه استان‌ها عمومیت دارد (به استثنای سود سهام شرکت‌های دولتی)
- د) درآمدهای حاصل از خدماتی که در استان‌ها عرضه می‌شود و توسط دستگاه‌های استانی وصول می‌گردد (به استثنای درآمد ناشی از انفال و خدمات قضائی دادگستری جمهوری اسلامی ایران).
- ه) درآمدهای حاصل از جرائم و خسارات که در استان‌ها وصول می‌شود (به استثنای درآمد ناشی از جرائم مبارزه با قاچاق و مواد مخدر و ارز).

جدول ۳۴. درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷

و لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ (ارقام به میلیارد ریال)

درصد رشد	قانون ۱۳۸۶	جمع کل لایحه ۱۳۸۷	عنوان
٪۱۹	۷۵٫۳۱۱	۸۹٫۶۸۹	درآمدهای عمومی
٪۱۹/۸	۶۷٫۴۴۴	۸۰٫۸۲۰	بخش اول- درآمد مالیاتی
٪۱۶/۷	۲۶٫۵۷۲	۳۱٫۰۰۰	بند اول: مالیات اشخاص حقوقی (غیردولتی)
٪۳۶/۱	۲۱٫۶۶۷	۲۹٫۳۶۵	بند دوم: مالیات بر درآمد
٪۱۴/۸	۵٫۲۹۳	۷٫۵۰۷	بند سوم: مالیات بر ثروت
-	-	-	بند چهارم: مالیات بر واردات
٪(۶/۹)	۱۳٫۹۱۲	۱۲٫۹۴۸	بند پنجم: مالیات بر کالاها و خدمات
٪۳۰	۱۱۳	۱۴۷	بخش سوم- درآمدهای حاصل از مالکیت دولت
۱۳۳/۳	۳	۷	بند سوم: درآمد حاصل از اجاره
٪۲۷/۳	۱۱۰	۱۴۰	بند چهارم: سایر درآمدهای حاصل از مالکیت دولت
٪۱/۴	۴٫۹۷۵	۴٫۸۶۱	بخش چهارم- درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا
٪۱/۲	۴٫۷۵۱	۴٫۸۰۷	بند اول: درآمدهای حاصل از خدمات
٪(۵۴/۲)	۲۸۴	۱۳۰	خدمات قضائی
۵۸/۸	۱۷۰	۲۷۰	خدمات انتظامی
(۵۴/۲)	۴۲	۲۳	خدمات آموزشی- فرهنگی
-	۲۰	۲۰	خدمات بهداشتی- درمانی
-	۴۷	۴۷	خدمات آزمایشگاهی
۲۹/۹	۴۷۸	۶۲۱	خدمات کشاورزی، صنعتی و معدنی
٪(۱/۴)	۲٫۴۱۵	۲٫۳۸۰	درآمد حاصل از خدمات ثبتی
٪۳۶/۶	۱۸۳	۲۵۰	درآمد حاصل از خدمات گمرکی
-	۸۸۰	۸۸۰	درآمد حاصل از صدور و تمدید گذرنامه
٪(۹۹/۶)	۱۰۰	۴۵	درآمد حاصل از خدمات و اجازه استفاده از بازارچه‌های مرزی
-	۲۵	۲۵	درآمد حاصل از خدمات شهری
٪۸/۴	۱۰۷	۱۱۶	درآمدهای حاصل از سایر خدمات
۲۲/۷	۴۴	۵۴	بند دوم: درآمد حاصل از فروش کالا
-	۱۳	۱۳	فروش کالاهای کشاورزی
-	-	-	فروش کالاهای صنعتی
٪(۵۰)	۰/۲	۰/۱	فروش نشریات و کتب
-	-	-	اخذ هزینه تهیه و توزیع کالا برگ
٪۳۳/۳	۰/۶	۰/۸	عواید داخل پادگان‌ها
٪۳۲/۸	۳۰/۲	۴۰/۱	درآمدهای حاصل از فروش سایر کالاها

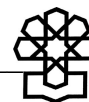
ادامه جدول ۳۴. درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷

و لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	جمع کل لایحه ۱۳۸۷	قانون ۱۳۸۶	درصد رشد
بخش پنجم - درآمد حاصل از جرائم و خسارات	۲,۸۶۱	۱,۹۵۹	۴۶
درآمد حاصل از جرائم رانندگی	۲,۸۰۰	۱,۹۰۰	۴۷/۴
درآمد حاصل از جرائم و مجازات قانون کار	۱۱	۱۱	-
درآمد حاصل از جرائم و خسارات زیست محیطی	۱۰	۹٫۵	۵/۲
درآمد حاصل از جرائم و فروش صید آلات ابوات و مواد بازنباشتی	۳۸	۳۷	۲/۷
درآمد حاصل از قاچاق اموال و خسارات فرهنگی	۰/۴	۰/۵	(۲۰)
درآمد حاصل از سایر جرائم خسارات	۱/۶	۱	۶۰
بخش ششم - درآمدهای متفرقه	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	-
درآمدهای متفرقه	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	-
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۸۷	۲۹۹	(۴)
بند اول - منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی	-	-	-
بند دوم - منابع حاصل از فروش اموال منقول غیرمنقول	۲۸۷	۲۹۹	(۴)
فروش ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی	۲۴	۱۵	۶۰
فروش ماشین‌آلات و تجهیزات	۱	۲	(۵۰)
فروش واگذاری اراضی دولتی	۲۳۰	۲۱۲	۸/۵
فروش واگذاری سایر دارایی‌های سرمایه‌ای	۷	۵۰	(۹۹/۹)
منابع حاصل از فروش و واگذاری املاک تملیکی	۲۵	۲۰	۲۵
جمع کل درآمدهای منابع استانی	۸۹,۹۷۶	۷۵,۶۱۰	۱۹

نگاهی به منابع و مصارف استان‌ها

عملاً استان‌ها ۶۲/۵ درصد از هزینه‌های خود را به صورت درآمد استانی تأمین و معادل ۳۷/۵ درصد بقیه را از طریق استفاده از درآمد عمومی ملی تأمین می‌کنند؛ لکن ۲۸/۷ درصد از منابع در جهت حاکمیت دولت در دستگاه‌های اجرایی محلی به صورت اعتبارات هزینه‌ای (جاری) و حدود ۷۱/۳ درصد از منابع حاصل را در جهت ایجاد ظرفیت‌های جدید یا توسعه ظرفیت‌ها یا تثبیت یا افزایش عمر ظرفیت‌ها به صورت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) در قالب طرح‌های مصوب استانی (که به تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان می‌رسد) هزینه‌ای خواهند کرد.

بودجه استان‌ها

الف) درآمدهای واقعی استانی از مبلغ ۵۵۰۶۸ میلیارد ریال با وزن $\frac{41}{3}$ درصد در سال ۱۳۸۶ به مبلغ ۴۶۹۱۹ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷ به وزن $\frac{62}{5}$ درصد معادل ($\frac{14}{8}$) درصد کاهش دارد که این کاهش دور از انتظار به نظر می‌رسد و تأمین درصد بقیه از طریق استفاده از درآمد عمومی ملی تأمین شده است که از مبلغ ۷۸۳۹۵ میلیارد ریال با وزن $\frac{58}{7}$ درصد در سال ۱۳۸۶ به مبلغ ۲۸۱۷۴ میلیارد ریال با وزن $\frac{37}{5}$ درصد معادل (۶۴) درصد کاهش دارد. این مورد بسیار غیرمنتظره می‌باشد.

ب) اعتبارات هزینه‌ای از مبلغ ۸۹۹۸۲ میلیارد ریال با وزن $\frac{67}{5}$ درصد در سال ۱۳۸۶ به مبلغ ۲۱۵۴۳ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷ با وزن $\frac{28}{7}$ درصد معادل (۷۶) درصد کاهش دارد، این کاهش دور از انتظار می‌باشد و یقیناً در طی سال ۱۳۸۷ متمم بودجه درخواست می‌گردد. همچنین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از مبلغ ۴۳۴۸۱ میلیارد ریال با وزن $\frac{32}{5}$ درصد در سال ۱۳۸۶ به مبلغ ۵۳۵۵۰ میلیارد ریال با وزن $\frac{71}{3}$ درصد در سال ۱۳۸۷ معادل $\frac{23}{2}$ درصد افزایش دارد که بیشک با کاهش نیروی انسانی استانی عمل نظارت بر طرح‌های عمرانی را با رکود و هدر رفتن منابع سرمایه‌ای مواجه می‌نماید (جدول شماره ۳۵).

توجه یا تجدید نظر در ارقام درآمدهای استانی، اعتبارات هزینه‌ای و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استانی از طرف مقامات قوه مجریه توصیه می‌گردد. خلاصه بودجه استانها در جدول شماره (۳۵) ارائه شده است.

در مجموع بودجه استان‌ها نسبت به سال قبل ($\frac{43}{7}$) درصد کاهش دارد.

درآمدهای استانی ($\frac{14}{8}$) درصد کاهش دارد. لکن به ظاهر ۱۹ درصد افزایش نشان می‌دهد با واریز مبلغ ۴۳۰۵۷ میلیارد ریال بابت مزاد درآمدهای پنج استان عملاً درآمد استانی قابل تصرف استان کاهش دارد.

استفاده از درآمدهای عمومی ملی (۶۴) درصد کاهش یافته است.

اعتبارات هزینه‌ای استان (۷۶) درصد کاهش دارد.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای $\frac{23}{2}$ درصد افزایش دارد.

(ارقام به میلیارد ریال)

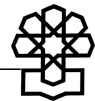
جدول ۳۵. تصاویر واقعی کلان بودجه استان‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷

پرداخت‌ها					دریافت‌ها						
رشد (درصد)	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		عنوان	رشد (درصد)	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		عنوان
	مبلغ	سهم	مبلغ	سهم			مبلغ	سهم	مبلغ	سهم	
(۷۶)	۶۷/۵	۸۹٫۹۸۲	۲۸/۷	۲۱٫۵۴۳	اعتبارات هزینه‌ای	(۱۴/۸)	۴۱/۳	۵۵٫۰۶۸	۶۲/۵	۴۶٫۹۱۹	درآمد استانی
۲۳/۲	۳۲/۵	۴۳٫۴۸۱	۷۱/۳	۵۳٫۵۵۰	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	(۶۴)	۵۸/۷	۷۸٫۳۹۵	۳۷/۵	۲۸٫۱۷۴	استفاده از درآمد عمومی ملی
(۴۳/۷)	۱۰۰	۱۳۳٫۴۶۳	۱۰۰	۷۵٫۰۹۳	جمع	(۴۳/۷)	۱۰۰	۱۳۳٫۴۶۳	۱۰۰	۷۵٫۰۹۳	جمع

- درآمدهای استانی در قانون بودجه سال ۱۳۸۶ مبلغ ۷۵٫۶۱۰ میلیارد ریال بوده که از سر جمع آن مبلغ ۲۰٫۵۴۳ میلیارد ریال بابت مازاد درآمد استان تهران کسر و به خزانه دولت واریز خواهد شد لذا درآمد قابل تصرف ۵۵٫۰۶۸ میلیارد می‌باشد.

- درآمد استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ مبلغ ۸۹٫۹۷۶ میلیارد ریال بوده که از سرجمع آن مبلغ ۴۳٫۰۵۷ میلیارد ریال بابت مازاد درآمد استان‌های مرکزی، اصفهان، یزد، تهران و قزوین کسر و به خزانه دولت واریز می‌گردد و درآمد قابل تصرف عملاً ۴۶٫۹۱۹ میلیارد ریال می‌گردد که (۱۴/۸) درصد نسبت به سال ۱۳۸۶ کاهش دارد.

- ۲ درصد از صادرات نفت خام و گاز طبیعی به مبلغ ۸٫۹۲۳ میلیارد ریال به سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه ۱۳۸۷ لحاظ گردیده است.

جدول ۳۶. مقایسه منابع بودجه استان‌ها در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷

(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	شرح	درآمدهای استانی		درصد رشد	درآمدهای عمومی ملی		درصد رشد	جمع		درصد رشد
		۱۳۸۷	۱۳۸۶		۱۳۸۷	۱۳۸۶		۱۳۸۷	۱۳۸۶	
۱	استان مرکزی	۱.۹۷۵.۵۶۹	۱.۵۳۴.۸۶۷	۲۸/۷	۰	۱.۲۱۷.۷۱۱	-۱۰۰/۰	۱.۹۷۵.۵۶۹	۲.۷۵۲.۵۷۸	-۲۸/۲
۲	استان گیلان	۱.۵۰۸.۹۶۰	۱.۵۵۲.۳۷۳	-۲/۸	۱.۱۲۶.۶۱۸	۳.۲۶۸.۳۶۶	-۶۵/۵	۲.۶۳۵.۵۷۸	۴.۸۲۰.۷۳۹	-۴۵/۳
۳	استان مازندران	۲.۰۱۹.۵۸۲	۱.۸۵۰.۴۰۹	۹/۱	۸۰۵.۴۹۹	۳.۹۲۱.۶۳۴	-۷۹/۵	۲.۸۲۵.۰۸۱	۵.۷۷۲.۰۴۳	-۵۱/۱
۴	استان آذربایجان شرقی	۲.۵۰۳.۹۱۰	۲.۴۴۵.۳۳۸	۲/۴	۷۵۱.۰۰۳	۳.۵۹۹.۴۱۱	-۷۹/۱	۳.۲۵۴.۹۱۳	۶.۰۴۴.۷۴۹	-۴۶/۲
۵	استان آذربایجان غربی	۱.۳۳۶.۳۶۵	۱.۳۲۷.۶۳۱	۰/۷	۱.۵۸۰.۶۴۰	۳.۸۰۱.۷۸۱	-۵۸/۴	۲.۹۱۷.۰۰۵	۵.۱۲۹.۴۱۲	-۴۳/۱
۶	استان کرمانشاه	۱.۰۶۵.۵۶۱	۱.۰۳۸.۰۹۴	۲/۶	۱.۸۲۱.۶۴۳	۳.۸۵۰.۱۰۶	-۵۲/۷	۲.۸۸۷.۲۰۴	۴.۸۸۱.۲۰۰	-۴۰/۹
۷	استان خوزستان	۴.۴۹۵.۲۹۱	۴.۱۵۷.۳۴۴	۸/۱	۲.۵۶۹.۳۳۰	۶.۰۰۵.۴۵۶	-۵۷/۲	۷.۰۶۴.۶۲۱	۱۰.۱۶۲.۸۰۰	-۳۰/۵
۸	استان فارس	۳.۰۱۲.۷۸۴	۲.۸۱۶.۱۷۶	۷/۰	۱.۲۲۳.۴۶۲	۵.۶۱۷.۰۷۳	-۷۸/۲	۴.۲۳۶.۲۴۶	۸.۴۳۳.۲۴۹	-۴۹/۸
۹	استان کرمان	۱.۹۳۲.۸۱۹	۲.۱۹۹.۲۳۴	-۱۲/۱	۱.۰۵۶.۵۱۹	۲.۹۸۷.۲۷۱	-۴۶/۶	۲.۹۸۹.۳۳۸	۵.۱۸۶.۵۰۵	-۴۲/۴
۱۰	استان خراسان رضوی	۳.۷۳۴.۵۲۹	۳.۳۶۱.۰۶۸	۱۱/۱	۱.۱۰۷.۶۷۶	۶.۷۹۲.۴۱۲	-۸۳/۷	۴.۸۴۲.۲۰۵	۱۰.۱۵۳.۴۸۰	-۵۲/۳
۱۱	استان اصفهان	۵.۱۳۴.۷۷۴	۴.۲۹۹.۴۳۹	۱۹/۴	۰	۳.۱۰۶.۲۲۴	-۱۰۰/۰	۵.۱۳۴.۷۷۴	۷.۴۰۵.۶۶۳	-۳۰/۷
۱۲	استان هرمزگان	۱.۶۷۸.۸۸۴	۱.۶۴۸.۵۷۰	۱/۸	۶۱۴.۷۹۴	۱.۷۰۸.۹۸۲	-۶۴/۰	۲.۲۹۳.۶۷۸	۳.۳۵۷.۵۵۲	-۳۱/۷
۱۳	استان سیستان و بلوچستان	۹۷۹.۸۶۹	۸۱۶.۰۷۹	۲۰/۱	۲.۳۳۲.۰۶۹	۳.۴۷۴.۰۶۶	-۳۲/۹	۳.۳۱۱.۹۳۸	۴.۲۹۰.۱۴۵	-۲۲/۸
۱۴	استان کردستان	۶۶۴.۷۶۵	۶۴۷.۷۱۵	۲/۶	۱.۵۲۵.۷۱۵	۲.۷۲۹.۸۰۶	-۴۴/۱	۲.۱۹۰.۴۸۰	۳.۳۷۷.۵۲۱	-۳۵/۱
۱۵	استان همدان	۷۹۲.۱۹۳	۷۳۵.۱۰۵	۷/۸	۱.۱۹۰.۱۸۰	۲.۷۳۳.۶۱۷	-۵۶/۵	۱.۹۸۲.۳۷۳	۳.۴۶۸.۷۲۲	-۴۲/۹
۱۶	استان لرستان	۸۱۲.۵۵۹	۷۷۲.۱۸۵	۱۴/۳	۱.۳۹۱.۱۳۹	۳.۰۵۴.۳۲۷	-۵۴/۵	۲.۲۷۳.۶۹۸	۳.۸۲۶.۵۱۲	-۴۰/۶
۱۷	استان ایلام	۴۹۳.۷۱۵	۳۹۷.۴۷۸	۲۴/۲	۱.۰۹۸.۷۰۶	۱.۸۴۶.۴۸۶	-۴۰/۵	۱.۵۹۲.۴۲۱	۲.۲۴۳.۹۶۴	-۲۹/۰
۱۸	استان زنجان	۹۵۰.۴۶۷	۷۶۳.۳۷۵	۲۴/۵	۴۴۲.۸۱۳	۱.۳۸۷.۰۳۱	-۶۸/۱	۱.۳۹۳.۲۸۰	۲.۱۵۰.۴۰۶	-۳۵/۲
۱۹	استان چهارمحال و بختیاری	۴۵۸.۵۶۰	۴۵۷.۹۸۷	۰/۱	۹۸۲.۲۳۹	۱.۹۰۴.۱۹۹	-۴۸/۴	۱.۴۴۰.۷۹۹	۲.۳۶۲.۱۸۶	-۳۹/۰
۲۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۳۱۷.۱۰۷	۲۹۴.۷۹۶	۷/۶	۱.۳۴۲.۱۹۳	۲.۱۴۳.۵۴۱	-۳۷/۴	۱.۶۵۹.۳۰۰	۲.۴۳۸.۳۳۷	-۳۱/۹
۲۱	استان سمنان	۶۴۲.۲۰۷	۶۲۹.۷۰۵	۲/۰	۳۶۶.۹۷۵	۹۱۵.۶۴۷	-۵۹/۹	۱.۰۰۹.۱۸۲	۱.۵۴۵.۳۵۲	-۳۴/۷
۲۲	استان یزد	۱.۴۲۲.۹۶۶	۱.۰۳۲.۹۸۶	۳۷/۸	۰	۱.۳۸۰.۳۸۹	-۱۰۰/۰	۱.۴۲۲.۹۶۶	۲.۴۱۳.۳۷۵	-۴۱/۰
۲۳	استان بوشهر	۲.۳۸۹.۱۲۰	۲.۹۹۷.۹۸۲	-۲۰/۳	۶۰۳.۷۳۰	۶۷۷.۱۶۳	-۱۰/۸	۲.۹۹۲.۸۵۰	۳.۶۷۵.۱۴۵	-۱۸/۶
۲۴	استان تهران	۴۵.۳۶۳.۳۸۲	۱۳.۷۷۲.۱۶۹	۲۲۹/۴	۰	۰	-	۴۵.۳۶۳.۳۸۲	۱۳.۷۷۲.۱۶۹	۲۲۹/۴
۲۵	استان اردبیل	۶۶۸.۸۲۵	۵۹۷.۴۴۶	۱۱/۹	۸۳۲.۹۱۵	۲.۰۵۴.۷۰۹	-۵۹/۵	۱.۵۰۱.۷۴۰	۲.۶۵۲.۱۵۵	-۴۳/۴
۲۶	استان قم	۶۸۵.۸۲۳	۶۲۳.۶۵۶	۱۰/۰	۲۱۱.۰۸۶	۱.۱۸۴.۶۴۶	-۸۲/۲	۸۹۶.۹۰۹	۱.۸۰۸.۳۰۲	-۵۰/۴
۲۷	استان قزوین	۱.۳۸۵.۳۷۰	۱.۰۶۵.۲۲۶	۳۰/۱	۰	۹۷۱.۹۱۷	-۱۰۰/۰	۱.۳۸۵.۳۷۰	۲.۰۲۷.۱۴۳	-۳۲/۰
۲۸	استان گلستان	۷۱۶.۶۰۲	۶۳۴.۴۸۲	۱۲/۹	۱.۲۰۳.۹۱۱	۲.۴۹۹.۱۶۶	-۵۱/۹	۱.۹۱۹.۵۱۳	۳.۱۲۳.۶۴۸	-۳۸/۷
۲۹	استان خراسان جنوبی	۳۸۷.۸۸۲	۲۹۷.۶۵۴	۳۰/۳	۱.۱۴۸.۲۲۳	۱.۸۶۰.۶۷۵	-۳۸/۳	۱.۵۳۶.۱۰۵	۲.۱۵۸.۳۲۹	-۳۸/۸
۳۰	استان خراسان شمالی	۳۷۵.۹۱۰	۳۰۱.۳۱۶	۲۴/۸	۸۴۵.۸۴۵	۱.۷۰۱.۲۳۷	-۵۰/۳	۱.۲۲۱.۷۵۵	۲.۰۰۲.۵۵۳	-۳۹/۰
	جمع	۸۹.۹۷۶.۳۵۰	۵۵.۰۶۷.۸۸۵	۶۳/۴	۲۸.۱۷۳.۹۲۳	۷۸.۳۹۵.۰۴۹	-۶۴/۱	۱۱۸.۱۵۰.۲۷۳	۱۳۳.۴۶۲.۹۳۴	-۱۱/۵

درآمد مازاد بر تأمین پرداخت‌های استانی در استان‌های مرکزی، اصفهان، یزد، تهران و قزوین در سال ۱۳۸۷ به مبلغ ۴۳،۰۵۷،۱۰۰ میلیون ریال است که به خزانه دولت واریز گردیده است.

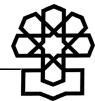
مازاد درآمد استان تهران در سال ۱۳۸۶ به مبلغ ۱۸،۶۷۸،۹۹۹ میلیون ریال است که به خزانه دولت واریز گردیده است.

(ارقام به میلیون ریال)

جدول ۳۷. مقایسه مصارف بودجه استان‌ها در سال ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷

ردیف	شرح	اعتبارات هزینه‌ای		درصد رشد	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		درصد رشد	جمع		درصد رشد
		۱۳۸۶	۱۳۸۷		۱۳۸۶	۱۳۸۷		۱۳۸۶	۱۳۸۷	
۱	استان مرکزی	۱.۷۵۱.۱۸۸	۴۵۷.۰۴۲	-۷۳/۹	۱.۰۰۱.۲۹۰	۱.۱۶۸.۵۷۰	۱۶/۷	۲.۷۵۲.۵۷۸	۱.۶۲۵.۶۱۲	-۴۰/۹
۲	استان گیلان	۳.۵۵۸.۴۵۹	۱.۰۰۳.۴۴۱	-۷۱/۸	۱.۲۶۲.۲۸۰	۱.۶۳۲.۱۳۷	۲۹/۳	۴.۸۲۰.۷۳۹	۲.۶۳۵.۵۷۸	-۴۵/۳
۳	استان مازندران	۴.۴۲۵.۸۲۸	۱.۰۲۴.۰۴۰	-۷۶/۹	۱.۳۴۶.۲۱۵	۱.۸۰۱.۰۴۱	۳۳/۸	۵.۷۷۲.۰۴۳	۲.۸۲۵.۰۸۱	-۵۱/۱
۴	استان آذربایجان شرقی	۴.۳۷۷.۴۷۹	۹۰۷.۲۱۳	-۷۸/۸	۱.۷۶۷.۲۷۰	۲.۳۳۷.۷۰۰	۳۲/۸	۶.۰۴۴.۷۴۹	۳.۲۵۴.۹۱۳	-۴۶/۲
۵	استان آذربایجان غربی	۳.۳۳۲.۲۹۱	۸۶۹.۸۶۵	-۷۳/۹	۱.۷۹۷.۱۳۱	۲.۰۴۷.۱۴۰	۱۳/۹	۵.۱۲۹.۴۱۲	۲.۹۱۷.۰۰۵	-۴۳/۱
۶	استان کرمانشاه	۲.۹۵۸.۲۳۹	۷۲۱.۲۵۸	-۷۵/۶	۱.۹۲۹.۸۶۱	۲.۱۶۵.۹۴۶	۱۲/۲	۴.۸۸۱.۲۰۰	۲.۸۸۷.۲۰۴	-۴۰/۹
۷	استان خوزستان	۵.۱۷۹.۵۰۵	۱.۲۸۹.۶۸۷	-۷۳/۲	۴.۹۸۳.۲۹۵	۵.۶۷۴.۹۳۴	۱۳/۹	۱۰.۱۶۲.۸۰۰	۷.۰۶۴.۶۲۱	-۳۰/۵
۸	استان فارس	۶.۰۰۵.۶۲۴	۱.۲۴۸.۹۵۵	-۷۹/۴	۲.۳۸۲.۶۲۵	۲.۹۸۷.۲۹۱	۲۵/۴	۸.۴۳۲.۲۴۹	۴.۲۳۶.۲۴۶	-۴۹/۸
۹	استان کرمان	۳.۵۳۷.۱۱۲	۸۵۲.۸۶۱	-۷۵/۹	۱.۶۴۹.۲۹۳	۲.۱۲۶.۴۷۷	۲۹/۵	۵.۱۸۶.۵۰۵	۲.۹۸۹.۲۳۸	-۴۲/۴
۱۰	استان خراسان رضوی	۷.۴۹۳.۴۸۶	۱.۲۸۷.۶۵۴	-۸۱/۵	۲.۷۴۸.۵۰۴	۳.۴۵۴.۵۵۱	۲۵/۷	۱۰.۲۴۱.۹۹۰	۴.۸۴۲.۲۰۵	-۵۲/۷
۱۱	استان اصفهان	۵.۹۰۹.۷۳۰	۱.۱۵۱.۴۷۶	-۸۰/۵	۱.۴۹۵.۹۳۳	۲.۱۱۳.۵۳۷	۴۱/۳	۷.۰۲۵.۶۶۳	۳.۲۶۵.۰۱۳	-۵۵/۹
۱۲	استان هرمزگان	۱.۸۶۲.۹۹۲	۵۹۵.۴۹۵	-۶۸/۰	۱.۴۹۴.۵۶۰	۱.۶۹۸.۱۸۳	۱۳/۶	۳.۳۵۷.۵۵۲	۲.۲۹۳.۶۷۸	-۳۱/۷
۱۳	استان سیستان و بلوچستان	۲.۳۷۴.۲۱۳	۷۵۴.۹۲۱	-۶۸/۲	۱.۹۱۵.۹۳۲	۲.۵۵۷.۰۱۷	۳۳/۵	۴.۲۹۰.۱۴۵	۳.۳۱۱.۹۳۸	-۲۲/۸
۱۴	استان کردستان	۲.۰۲۴.۸۲۲	۵۵۲.۲۷۵	-۷۲/۷	۱.۳۵۲.۶۹۹	۱.۶۳۸.۲۰۵	۲۱/۱	۳.۳۷۷.۵۲۱	۲.۱۹۰.۴۸۰	-۳۵/۱
۱۵	استان همدان	۲.۴۲۰.۹۷۵	۵۶۷.۰۱۸	-۷۶/۶	۱.۰۴۷.۷۴۷	۱.۴۱۵.۳۵۵	۳۵/۱	۳.۴۶۸.۷۲۲	۱.۹۸۲.۳۷۳	-۴۲/۹
۱۶	استان لرستان	۲.۵۵۴.۹۸۴	۵۹۳.۰۰۰	-۷۶/۷	۱.۲۸۰.۵۲۸	۱.۶۸۰.۶۹۸	۳۱/۳	۳.۸۴۶.۵۱۲	۲.۳۷۳.۶۹۸	-۴۰/۶
۱۷	استان ایلام	۱.۱۶۹.۵۹۶	۳۷۰.۵۹۲	-۶۸/۳	۱.۰۷۴.۳۶۸	۱.۲۲۱.۸۲۹	۱۳/۷	۲.۲۴۳.۹۶۴	۱.۵۹۲.۴۲۱	-۲۹/۰
۱۸	استان زنجان	۱.۳۵۹.۴۴۰	۴۱۹.۰۷۲	-۶۹/۲	۷۹۰.۹۶۶	۹۷۴.۲۰۸	۲۳/۲	۲.۱۵۰.۴۰۶	۱.۳۹۳.۲۸۰	-۳۵/۲
۱۹	استان چهارمحال و بختیاری	۱.۴۹۰.۵۸۵	۳۹۱.۳۸۱	-۷۳/۷	۸۷۱.۶۰۱	۱.۰۴۹.۴۱۸	۲۰/۴	۲.۳۶۲.۱۸۶	۱.۴۴۰.۷۹۹	-۳۹/۰
۲۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۱.۳۱۷.۴۶۹	۳۷۱.۰۷۵	-۷۱/۸	۱.۱۲۰.۸۶۸	۱.۲۸۸.۲۲۵	۱۴/۹	۲.۴۲۸.۲۳۷	۱.۶۵۹.۳۰۰	-۳۱/۹
۲۱	استان سمنان	۱.۰۰۳.۵۰۱	۳۶۸.۴۶۵	-۶۳/۳	۵۴۱.۸۵۱	۶۴۰.۷۱۷	۱۸/۲	۱.۵۴۵.۲۵۲	۱.۰۰۹.۱۸۲	-۳۴/۷
۲۲	استان یزد	۱.۶۶۸.۱۶۰	۴۸۴.۶۲۲	-۷۱/۱	۷۴۵.۲۱۵	۸۷۵.۳۴۹	۱۷/۵	۲.۴۱۳.۲۷۵	۱.۳۵۷.۹۷۱	-۴۳/۷
۲۳	استان بوشهر	۱.۵۲۰.۵۸۸	۵۵۷.۵۷۲	-۶۳/۳	۲.۱۵۴.۵۵۷	۲.۴۳۵.۲۷۸	۱۳/۰	۳.۶۷۵.۱۴۵	۲.۹۹۲.۸۵۰	-۱۸/۶
۲۴	استان تهران	۱۱.۷۳۰.۷۵۲	۲.۰۵۹.۰۴۱	-۸۲/۴	۲.۰۴۱.۴۱۶	۲.۶۹۱.۵۱۵	۳۱/۸	۱۳.۷۷۲.۱۶۹	۴.۷۵۰.۵۵۶	-۶۵/۵
۲۵	استان اردبیل	۱.۸۰۲.۸۲۴	۴۳۶.۸۱۴	-۷۵/۸	۸۴۹.۲۳۱	۱.۰۶۴.۹۲۶	۲۵/۴	۲.۶۵۲.۱۵۵	۱.۵۰۱.۷۴۰	-۴۳/۴
۲۶	استان قم	۱.۲۵۷.۹۵۱	۲۷۶.۱۹۴	-۷۸/۰	۵۵۰.۲۵۱	۶۲۰.۷۱۵	۱۲/۸	۱.۸۰۸.۲۰۲	۸۹۶.۹۰۹	-۵۰/۴
۲۷	استان قزوین	۱.۳۴۵.۴۷۳	۳۶۸.۷۹۵	-۷۲/۶	۶۹۱.۶۷۰	۸۵۷.۰۱۴	۲۳/۹	۲.۰۳۷.۱۴۳	۱.۲۲۵.۸۰۹	-۳۹/۸
۲۸	استان گلستان	۲.۰۱۵.۸۱۱	۶۱۷.۹۰۸	-۷۰/۷	۱.۰۲۷.۸۳۷	۱.۳۰۱.۶۰۵	۲۶/۶	۳.۱۳۳.۶۴۸	۱.۹۱۹.۵۱۲	-۳۸/۷
۲۹	استان خراسان جنوبی	۱.۲۲۵.۰۵۴	۳۹۸.۹۱۸	-۶۷/۵	۸۴۴.۷۶۵	۱.۱۳۷.۲۸۷	۳۴/۶	۲.۰۶۹.۸۱۹	۱.۵۳۶.۱۰۵	-۲۵/۸
۳۰	استان خراسان شمالی	۱.۲۸۲.۰۰۲	۳۴۸.۵۲۳	-۷۲/۸	۷۲۰.۵۵۱	۸۷۳.۲۳۲	۲۱/۲	۲.۰۰۲.۵۵۳	۱.۲۲۱.۷۵۵	-۳۹/۰
	جمع	۸۹.۹۸۲.۲۳۴	۲۱.۵۴۲.۹۷۳	-۷۶/۱	۴۳.۴۸۰.۷۰۰	۵۳.۵۵۰.۲۰۰	۲۳/۲	۱۳۳.۶۶۲.۹۳۴	۷۵.۰۹۳.۱۷۳	-۴۳/۷

جدول ۳۸. رتبه‌بندی منابع استان‌ها براساس سهم از کل در سال ۱۳۸۷

(ارقام به میلیون ریال)

جمع			استفاده از درآمد عمومی ملی				درآمد استانی						
رتبه	نام استان	درصد سهم از کل	رتبه	نام استان	درصد سهم از کل	رتبه	نام استان	درصد سهم از کل	مبلغ	رتبه	نام استان	درصد سهم از کل	مبلغ
۱	استان تهران	۲۶/۴	۱	استان خوزستان	۲۵۶۹.۲۳۰	۱	استان تهران	۵۰/۴	۴۵.۳۶۳.۳۸۲	۱	استان تهران	۵۰/۴	۴۵.۳۶۳.۳۸۲
۲	استان خوزستان	۷۰/۴	۲	استان سیستان و بلوچستان	۲.۳۲۲.۰۶۹	۲	استان اصفهان	۵/۷	۵.۱۳۴.۷۷۴	۲	استان اصفهان	۵/۷	۵.۱۳۴.۷۷۴
۳	استان اصفهان	۶۳/۱	۳	استان کرمانشاه	۱.۸۲۱.۶۴۳	۳	استان خوزستان	۵/۰	۴.۴۹۵.۲۹۱	۳	استان خوزستان	۵/۰	۴.۴۹۵.۲۹۱
۴	استان خراسان رضوی	۵۴/۲	۴	استان آذربایجان غربی	۱.۵۸۰.۶۴۰	۴	استان خراسان رضوی	۴/۲	۳.۷۳۴.۵۲۹	۴	استان خراسان رضوی	۴/۲	۳.۷۳۴.۵۲۹
۵	استان فارس	۶۹/۷	۵	استان کردستان	۱.۵۲۵.۷۱۵	۵	استان فارس	۳/۳	۳.۰۱۲.۷۸۴	۵	استان فارس	۳/۳	۳.۰۱۲.۷۸۴
۶	استان سیستان و بلوچستان	۶۱/۲	۶	استان لرستان	۱.۳۹۱.۱۳۹	۶	استان آذربایجان شرقی	۲/۸	۲.۵۰۳.۹۱۰	۶	استان آذربایجان شرقی	۲/۸	۲.۵۰۳.۹۱۰
۷	استان آذربایجان شرقی	۸۰/۹	۷	استان کهگیلویه و بویراحمد	۱.۳۴۲.۹۹۳	۷	استان بوشهر	۲/۷	۲.۳۸۹.۱۲۰	۷	استان بوشهر	۲/۷	۲.۳۸۹.۱۲۰
۸	استان بوشهر	۲۸/۹	۸	استان فارس	۱.۲۲۳.۴۶۲	۸	استان مازندران	۲/۲	۲.۰۱۹.۵۸۲	۸	استان مازندران	۲/۲	۲.۰۱۹.۵۸۲
۹	استان کرمان	۶۲/۷	۹	استان گلستان	۱.۲۰۲.۹۱۱	۹	استان مرکزی	۲/۲	۱.۹۷۵.۵۶۹	۹	استان مرکزی	۲/۲	۱.۹۷۵.۵۶۹
۱۰	استان آذربایجان غربی	۶۰/۰	۱۰	استان همدان	۱.۱۹۰.۰۸۰	۱۰	استان کرمان	۲/۱	۱.۹۳۲.۸۱۹	۱۰	استان کرمان	۲/۱	۱.۹۳۲.۸۱۹
۱۱	استان کرمانشاه	۷۴/۷	۱۱	استان خراسان جنوبی	۱.۱۴۸.۲۲۳	۱۱	استان هرمزگان	۱/۹	۱.۶۷۸.۸۸۴	۱۱	استان هرمزگان	۱/۹	۱.۶۷۸.۸۸۴
۱۲	استان مازندران	۴۲/۷	۱۲	استان گیلان	۱.۱۲۶.۶۱۸	۱۲	استان گیلان	۱/۷	۱.۵۰۸.۹۶۰	۱۲	استان گیلان	۱/۷	۱.۵۰۸.۹۶۰
۱۳	استان گیلان	۲۲/۹	۱۳	استان خراسان رضوی	۱.۱۰۷.۶۷۶	۱۳	استان یزد	۱/۶	۱.۴۲۲.۹۶۶	۱۳	استان یزد	۱/۶	۱.۴۲۲.۹۶۶
۱۴	استان هرمزگان	۶۹/۰	۱۴	استان ایلام	۱.۰۹۸.۷۰۶	۱۴	استان قزوین	۱/۵	۱.۳۸۵.۳۷۰	۱۴	استان قزوین	۱/۵	۱.۳۸۵.۳۷۰
۱۵	استان لرستان	۳۵/۲	۱۵	استان کرمان	۱.۰۵۶.۵۱۹	۱۵	استان آذربایجان غربی	۱/۵	۱.۳۳۶.۳۶۵	۱۵	استان آذربایجان غربی	۱/۵	۱.۳۳۶.۳۶۵
۱۶	استان کردستان	۶۸/۲	۱۶	استان چهارمحال و بختیاری	۹۸۲.۲۳۹	۱۶	استان کرمانشاه	۱/۲	۱.۰۶۵.۵۶۱	۱۶	استان کرمانشاه	۱/۲	۱.۰۶۵.۵۶۱
۱۷	استان همدان	۶۹/۲	۱۷	استان خراسان شمالی	۸۴۵.۸۴۵	۱۷	استان سیستان و بلوچستان	۱/۱	۹۷۹.۸۶۹	۱۷	استان سیستان و بلوچستان	۱/۱	۹۷۹.۸۶۹
۱۸	استان مرکزی	۵۵/۵	۱۸	استان اردبیل	۸۳۲.۹۱۵	۱۸	استان زنجان	۱/۱	۹۵۰.۴۶۷	۱۸	استان زنجان	۱/۱	۹۵۰.۴۶۷
۱۹	استان گلستان	۲۸/۵	۱۹	استان مازندران	۸۰۵.۴۹۹	۱۹	استان لرستان	۱/۰	۸۸۲.۵۵۹	۱۹	استان لرستان	۱/۰	۸۸۲.۵۵۹
۲۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۲۳/۱	۲۰	استان آذربایجان شرقی	۷۵۱.۰۰۲	۲۰	استان همدان	۰/۹	۷۹۲.۱۹۳	۲۰	استان همدان	۰/۹	۷۹۲.۱۹۳
۲۱	استان ایلام	۲۶/۸	۲۱	استان هرمزگان	۶۱۴.۷۹۴	۲۱	استان گلستان	۰/۸	۷۱۶.۶۰۲	۲۱	استان گلستان	۰/۸	۷۱۶.۶۰۲
۲۲	استان خراسان جنوبی	۲۰/۲	۲۲	استان بوشهر	۶۰۳.۷۳۰	۲۲	استان قم	۰/۸	۶۸۵.۸۲۳	۲۲	استان قم	۰/۸	۶۸۵.۸۲۳
۲۳	استان اردبیل	۳۱/۸	۲۳	استان زنجان	۴۴۲.۸۱۳	۲۳	استان اردبیل	۰/۷	۶۶۸.۸۲۵	۲۳	استان اردبیل	۰/۷	۶۶۸.۸۲۵
۲۴	استان چهارمحال و بختیاری	۳۶/۴	۲۴	استان سمنان	۳۶۶.۹۷۵	۲۴	استان کردستان	۰/۷	۶۶۴.۱۶۵	۲۴	استان کردستان	۰/۷	۶۶۴.۱۶۵
۲۵	استان یزد	۲۳/۵	۲۵	استان قم	۲۱۱.۰۸۶	۲۵	استان سمنان	۰/۷	۶۴۲.۲۰۷	۲۵	استان سمنان	۰/۷	۶۴۲.۲۰۷
۲۶	استان زنجان	۰/۰	۲۶	استان مرکزی	۰	۲۶	استان ایلام	۰/۵	۴۹۳.۷۱۵	۲۶	استان ایلام	۰/۵	۴۹۳.۷۱۵
۲۷	استان قزوین	۰/۰	۲۷	استان اصفهان	۰	۲۷	استان چهارمحال و بختیاری	۰/۵	۴۵۸.۵۶۰	۲۷	استان چهارمحال و بختیاری	۰/۵	۴۵۸.۵۶۰
۲۸	استان خراسان شمالی	۰/۰	۲۸	استان یزد	۰	۲۸	استان خراسان جنوبی	۰/۴	۳۸۷.۸۸۲	۲۸	استان خراسان جنوبی	۰/۴	۳۸۷.۸۸۲
۲۹	استان سمنان	۰/۰	۲۹	استان تهران	۰	۲۹	استان خراسان شمالی	۰/۴	۳۷۵.۹۱۰	۲۹	استان خراسان شمالی	۰/۴	۳۷۵.۹۱۰
۳۰	استان قم	۰/۰	۳۰	استان قزوین	۰	۳۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۰/۴	۳۱۷.۱۰۷	۳۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۰/۴	۳۱۷.۱۰۷
جمع	جمع	۲۳/۸	جمع	جمع	۲۸.۱۷۳.۹۲۳	جمع	جمع	۱۰۰	۸۹.۹۷۶.۳۵۰	جمع	جمع	۱۰۰	۱۱۸.۱۵۰.۲۷۳

درآمد مازاد بر تامین پرداخت‌های استانی در استان‌های مرکزی، اصفهان، یزد، تهران و قزوین در سال ۱۳۸۷ به مبلغ ۴۲۰۵۷۰۱۰۰ میلیون ریال است که به خزانه دولت واریز گردیده است. مازاد درآمد استان تهران در سال ۱۳۸۶ به مبلغ ۱۸.۶۷۸.۹۹۹ میلیون ریال است که به خزانه دولت واریز گردیده است.

(ارقام به میلیون ریال)

جدول ۳۹. رتبه‌بندی مصارف استان‌ها بر اساس سهم از کل در سال ۱۳۸۷

جمع				تملك دارایی‌های سرمایه‌ای				اعتبارات هزینه‌ای			
رتبه	نام استان	مبلغ	درصد سهم از کل	رتبه	نام استان	مبلغ	درصد سهم از کل	رتبه	نام استان	مبلغ	درصد سهم از کل
۱	استان تهران	۲۰,۵۹۰,۰۴۱	۹/۶	۱	استان خوزستان	۵,۶۷۴,۹۳۴	۱۰/۶	۱	استان تهران	۲۰,۵۹۰,۰۴۱	۹/۶
۲	استان خوزستان	۱۳,۳۸۹,۶۸۷	۶/۵	۲	استان خراسان رضوی	۳,۴۵۴,۵۵۱	۶/۵	۲	استان خراسان رضوی	۱۳,۳۸۹,۶۸۷	۶/۵
۳	استان خراسان رضوی	۱۳,۳۸۷,۶۵۴	۶/۴	۳	استان فارس	۲,۹۸۷,۲۹۱	۵/۶	۳	استان خراسان رضوی	۱۳,۳۸۷,۶۵۴	۶/۴
۴	استان فارس	۱۳,۲۴۸,۹۵۵	۵/۸	۴	استان تهران	۲,۶۹۱,۵۱۵	۵/۰	۴	استان فارس	۱۳,۲۴۸,۹۵۵	۵/۸
۵	استان اصفهان	۱۰,۱۵۱,۴۷۶	۵/۳	۵	استان سیستان و بلوچستان	۲,۵۵۷,۰۱۷	۴/۸	۵	استان سیستان و بلوچستان	۱۰,۱۵۱,۴۷۶	۵/۳
۶	استان مازندران	۱۰,۰۲۴,۰۴۰	۴/۸	۶	استان بوشهر	۲,۴۳۵,۲۷۸	۴/۵	۶	استان مازندران	۱۰,۰۲۴,۰۴۰	۴/۸
۷	استان گیلان	۱۰,۰۰۳,۴۴۱	۴/۷	۷	استان آذربایجان شرقی	۲,۳۴۷,۷۰۰	۴/۴	۷	استان گیلان	۱۰,۰۰۳,۴۴۱	۴/۷
۸	استان آذربایجان شرقی	۹,۰۷۶,۲۱۳	۴/۲	۸	استان کرمانشاه	۲,۱۶۵,۹۴۶	۴/۰	۸	استان آذربایجان شرقی	۹,۰۷۶,۲۱۳	۴/۲
۹	استان آذربایجان غربی	۸,۶۹۸,۶۶۵	۴/۰	۹	استان کرمان	۲,۱۳۶,۴۷۷	۴/۰	۹	استان آذربایجان غربی	۸,۶۹۸,۶۶۵	۴/۰
۱۰	استان کرمان	۸,۵۲۸,۶۶۱	۴/۰	۱۰	استان اصفهان	۲,۱۱۳,۵۳۷	۳/۹	۱۰	استان کرمان	۸,۵۲۸,۶۶۱	۴/۰
۱۱	استان سیستان و بلوچستان	۷,۵۴۹,۹۲۱	۳/۵	۱۱	استان آذربایجان غربی	۲,۰۴۷,۱۴۰	۳/۸	۱۱	استان سیستان و بلوچستان	۷,۵۴۹,۹۲۱	۳/۵
۱۲	استان کرمانشاه	۷,۲۱۰,۲۵۸	۳/۳	۱۲	استان مازندران	۱,۸۰۱,۰۴۱	۳/۴	۱۲	استان کرمانشاه	۷,۲۱۰,۲۵۸	۳/۳
۱۳	استان گلستان	۶,۱۷۰,۹۰۸	۲/۹	۱۳	استان هرمزگان	۱,۶۹۸,۱۸۳	۳/۲	۱۳	استان گلستان	۶,۱۷۰,۹۰۸	۲/۹
۱۴	استان هرمزگان	۵,۹۵۰,۴۹۵	۲/۸	۱۴	استان لرستان	۱,۶۸۰,۶۹۸	۳/۱	۱۴	استان هرمزگان	۵,۹۵۰,۴۹۵	۲/۸
۱۵	استان لرستان	۵,۹۳۰,۰۰۰	۲/۸	۱۵	استان کردستان	۱,۶۳۸,۲۰۵	۳/۱	۱۵	استان لرستان	۵,۹۳۰,۰۰۰	۲/۸
۱۶	استان همدان	۵,۶۷۰,۰۱۸	۲/۶	۱۶	استان گیلان	۱,۶۳۲,۱۳۷	۳/۰	۱۶	استان همدان	۵,۶۷۰,۰۱۸	۲/۶
۱۷	استان بوشهر	۵,۵۷۰,۵۷۲	۲/۶	۱۷	استان همدان	۱,۴۱۵,۲۵۵	۲/۶	۱۷	استان بوشهر	۵,۵۷۰,۵۷۲	۲/۶
۱۸	استان کردستان	۵,۵۲۰,۲۷۵	۲/۶	۱۸	استان گلستان	۱,۳۰۱,۶۰۵	۲/۴	۱۸	استان کردستان	۵,۵۲۰,۲۷۵	۲/۶
۱۹	استان یزد	۴,۸۲۰,۶۲۲	۲/۲	۱۹	استان کهگیلویه و بویراحمد	۱,۲۸۸,۲۲۵	۲/۴	۱۹	استان یزد	۴,۸۲۰,۶۲۲	۲/۲
۲۰	استان مرکزی	۴,۵۷۰,۰۴۲	۲/۱	۲۰	استان ایلام	۱,۲۲۱,۸۲۹	۲/۳	۲۰	استان مرکزی	۴,۵۷۰,۰۴۲	۲/۱
۲۱	استان اردبیل	۴,۳۶۸,۱۱۴	۲/۰	۲۱	استان مرکزی	۱,۱۶۸,۵۷۰	۲/۲	۲۱	استان اردبیل	۴,۳۶۸,۱۱۴	۲/۰
۲۲	استان زنجان	۴,۱۹۰,۰۷۲	۱/۹	۲۲	استان خراسان جنوبی	۱,۱۳۷,۲۸۷	۲/۱	۲۲	استان زنجان	۴,۱۹۰,۰۷۲	۱/۹
۲۳	استان خراسان جنوبی	۳,۹۸۰,۷۱۸	۱/۹	۲۳	استان اردبیل	۱,۰۶۴,۹۲۶	۲/۰	۲۳	استان خراسان جنوبی	۳,۹۸۰,۷۱۸	۱/۹
۲۴	استان چهارمحال و بختیاری	۳,۹۱۰,۳۸۱	۱/۸	۲۴	استان چهارمحال و بختیاری	۱,۰۴۹,۴۱۸	۲/۰	۲۴	استان چهارمحال و بختیاری	۳,۹۱۰,۳۸۱	۱/۸
۲۵	استان کهگیلویه و بویراحمد	۳,۷۱۰,۰۷۵	۱/۷	۲۵	استان زنجان	۹۷۴,۲۰۸	۱/۸	۲۵	استان کهگیلویه و بویراحمد	۳,۷۱۰,۰۷۵	۱/۷
۲۶	استان ایلام	۳,۷۰۰,۵۹۲	۱/۷	۲۶	استان یزد	۸۷۵,۳۴۹	۱/۶	۲۶	استان ایلام	۳,۷۰۰,۵۹۲	۱/۷
۲۷	استان قزوین	۳,۶۸۰,۹۹۵	۱/۷	۲۷	استان خراسان شمالی	۸۷۳,۲۲۲	۱/۶	۲۷	استان قزوین	۳,۶۸۰,۹۹۵	۱/۷
۲۸	استان سمنان	۳,۶۸۰,۶۶۵	۱/۷	۲۸	استان قزوین	۸۵۷,۰۱۴	۱/۶	۲۸	استان سمنان	۳,۶۸۰,۶۶۵	۱/۷
۲۹	استان خراسان شمالی	۳,۴۸۰,۵۲۳	۱/۶	۲۹	استان سمنان	۶۴۰,۷۱۷	۱/۲	۲۹	استان خراسان شمالی	۳,۴۸۰,۵۲۳	۱/۶
۳۰	استان قم	۲,۷۶۰,۱۹۴	۱/۳	۳۰	استان قم	۶۲۰,۷۱۵	۱/۲	۳۰	استان قم	۲,۷۶۰,۱۹۴	۱/۳
جمع	جمع	۲۱,۵۴۲,۹۷۳	۱۰۰/۰	جمع	جمع	۵۳,۵۵۰,۲۰۰	۱۰۰/۰	جمع	جمع	۲۱,۵۴۲,۹۷۳	۱۰۰/۰

جدول ۴۰. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها از محل درآمد عمومی بر حسب فصول در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور (ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای		اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای		جمع	
		۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۶
۱۰۰۰۰	امور عمومی	۷,۸۷۳		۱,۵۶۲	۱,۳۲۸	۹,۴۳۵	
۱۰۲۰۰	فصل اداره امور عمومی	۲,۱۷۱		۶۷۲	۵۴۲	۲,۸۴۳	
۱۰۳۰۰	فصل امور قضایی	۲,۷۵۶		۵۸۹	۴۹۹	۳,۲۴۵	
۱۰۴۰۰	فصل خدمات مالی، فنی، مدیریت و برنامه ریزی	۲,۹۴۵		۳۰۱	۲۸۷	۳,۲۴۶	
۱۰۵۰۰	فصل توسعه علوم و فناوری	۱		-	-	۱	
۲۰۰۰۰	امور دفاعی و امنیتی	۲۴۲		۸	۱۱	۲۵۰	
۲۰۱۰۰	فصل دفاع	-		۶	۸	۶	
۲۰۲۰۰	فصل نظم و امنیت عمومی	۲۴۲		۲	۳	۲۴۴	
۳۰۰۰۰	امور اجتماعی و فرهنگی	۵,۲۵۶		۱۴,۹۲۴	۱۲,۲۹۱	۲۰,۱۸۰	
۳۰۱۰۰	فصل آموزش	۱۸۸		۶,۸۵۶	۶,۲۰۱	۷,۰۴۴	
۳۰۲۰۰	فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و گردشگری	۱,۱۶۵		۳,۸۲۱	۲,۹۳۶	۴,۹۸۶	
۳۰۳۰۰	فصل بهداشت و سلامت	۲۷۴		۸۰۶	۲۹۶	۱,۰۸۰	
۳۰۴۰۰	فصل رفاه و تامین اجتماعی	۳,۲۴۹		۸۳۳	۶۸۶	۴,۰۸۲	
۳۰۵۰۰	فصل تربیت بدنی	۲۸۰		۲,۶۰۸	۲,۱۷۲	۲,۹۸۸	
۴۰۰۰۰	امور اقتصادی	۸,۱۷۲		۳۷,۰۵۶	۲۹,۵۰۰	۴۵,۲۲۸	
۴۰۱۰۰	فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۴,۷۳۳		۵,۳۱۲	۴,۳۹۰	۱۰,۰۴۵	
۴۰۲۰۰	فصل منابع آب	-		۳,۵۲۷	۲,۹۰۸	۳,۵۲۷	
۴۰۳۰۰	فصل صنعت و معدن	۳۳۵		۳,۵۴۲	۱,۴۷۴	۳,۸۷۷	
۴۰۴۰۰	فصل محیط زیست	۳۲۱		۲۸۴	۲۳۵	۶۰۵	
۴۰۵۰۰	فصل بازرگانی و تعاون	۱,۰۱۷		۳۸۴	۳۸۱	۱,۴۰۱	
۴۰۶۰۰	فصل انرژی	-		۵۹۷	۳۰۲	۵۹۷	
۴۰۷۰۰	فصل حمل و نقل	۹۷۱		۱۰,۵۷۰	۹,۰۹۸	۱۱,۵۴۱	
۴۰۸۰۰	فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات	-		۲۱۰	۲۰۰	۲۱۰	
۴۰۹۰۰	فصل مسکن، عمران شهری و روستایی و عشایری	۷۹۵		۱۲,۶۳۰	۱۰,۵۱۲	۱۳,۴۲۵	
	جمع	۲۱,۵۴۳	۸۹,۹۸۲	۵۳,۵۵۰	۴۳,۱۳۰	۷۵,۰۹۳	۱۳۳,۱۱۲
	ردیف‌های متفرقه	-	-	-	۳۵۱	-	۳۵۱
	جمع کل	۲۱,۵۴۳	۸۹,۹۸۲	۵۳,۵۵۰	۴۳,۴۸۱	۷۵,۰۹۳	۱۳۳,۴۶۳
	سهم از کل	۲۸,۷	۶۷,۰	۲۲,۲	۳۲,۶	۱۴,۷	۲۹,۴

با تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان تعیین می‌گردد.

مبلغ ۲۰۵۳ میلیارد ریال از محل درآمدهای اختصاصی استانی عموماً به اعتبارات هزینه‌ای و بعضاً به اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی اختصاص یافته است.

سهم اعتبارات خاص و ویژه در اعتبارات استانی در سال ۱۳۸۷

۱. اعتبارات هزینه‌ای

پرسنل صنایع دستی	۴۰ میلیارد ریال در کلیه استان‌ها «به شرح صفحه ۱۸۱ لایحه»
یگان حفاظت میراث فرهنگی	۷۶/۸ میلیارد ریال در کلیه استان‌ها
انتقال مستمری بهزیستی از استانی به ملی	۴۹۷ میلیارد ریال در کلیه استان‌ها
جمع	۶۱۳/۸ میلیارد ریال

۲. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای:

- مصوبات خاص و راه‌اندازی	۴۸۰ میلیارد ریال «استان‌های مرکزی، آذربایجان غربی، هرمزگان، خراسان شمالی و جنوبی»
- ۲ درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی	۸۹۳۳ میلیارد ریال در کلیه استان‌ها به استثنای استان تهران
- طرح‌های زودبازده و احیای مرمت و لایروبی قنوات	۱۰۰۳ میلیارد ریال در کلیه استان‌ها
- احداث، تکمیل، تعمیر مراکز بهداشت	۲۹۰ میلیارد ریال در کلیه استان‌ها
- تملک، ایجاد و تکمیل شهرک‌های نواحی صنعتی	۲۰۰۰ میلیارد ریال در کلیه استان‌ها
جمع	۱۲۷۰۶ میلیارد ریال

قسمت پنجم - بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها، و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت

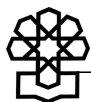
این قسمت شامل بخش تصدی دولت است. دستگاه‌های این بخش عمدتاً به صورت بازرگانی اداره می‌شوند و از محل درآمدهای خود هزینه‌های خود را تأمین می‌کنند و در صورت دستیابی به سود حاصل از عملیات نسبت به پرداخت مالیات و سود سهام دولت به حساب درآمد عمومی کشور اقدام می‌کنند. بخشی از سرمایه‌گذاری در این شرکت‌ها از طریق طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که بیش‌تر به صورت طرح‌های عمرانی انتفاعی است؛ صورت می‌گیرد. از ویژگی‌های این نوع طرح‌ها آن است که به استناد ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه این سرمایه‌گذاری‌ها به صورت وام است و پس از شروع به بهره‌برداری، شرکت‌های مذکور باید نسبت به بازپرداخت وام به خزانه دولت با عنوان واگذاری دارایی‌های مالی، اقدام کنند. نمودار ۲۰ و جداول (۴۳) و (۴۴) خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت را نشان می‌دهند.

بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال قبل ۲۳/۴ درصد رشد دارند.

در شرکت‌های دولتی موارد زیر باید موکداً مورد تصویب مجلس شورای اسلامی قرار

گیرند:

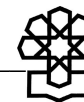
۱. مالیات
  ۲. سود سهام دولت
  ۳. کمک زیان و یارانه از محل اعتبارات هزینه‌ای بودجه عمومی دولت
  ۴. طرح‌های عمرانی تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل بودجه عمومی دولت
  ۵. وام‌ها و تسهیلات داخلی
  ۶. وام و تسهیلات خارجی (فاینانس و بیع متقابل)
  ۷. بازپرداخت اصل اقساط طرح‌های عمرانی انتفاعی به خزانه دولت
  ۸. سقف مبلغ اوراق مشارکت منتشره
  ۹. بازپرداخت مبلغ سود و اصل اوراق منتشره در سررسید.
- با توجه به مراتب فوق بودجه شرکت‌های دولتی نمی‌تواند به‌عنوان اسناد پشتیبان لایحه بودجه ارائه گردد و باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

جدول ۴۱. درصد افزایش بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت

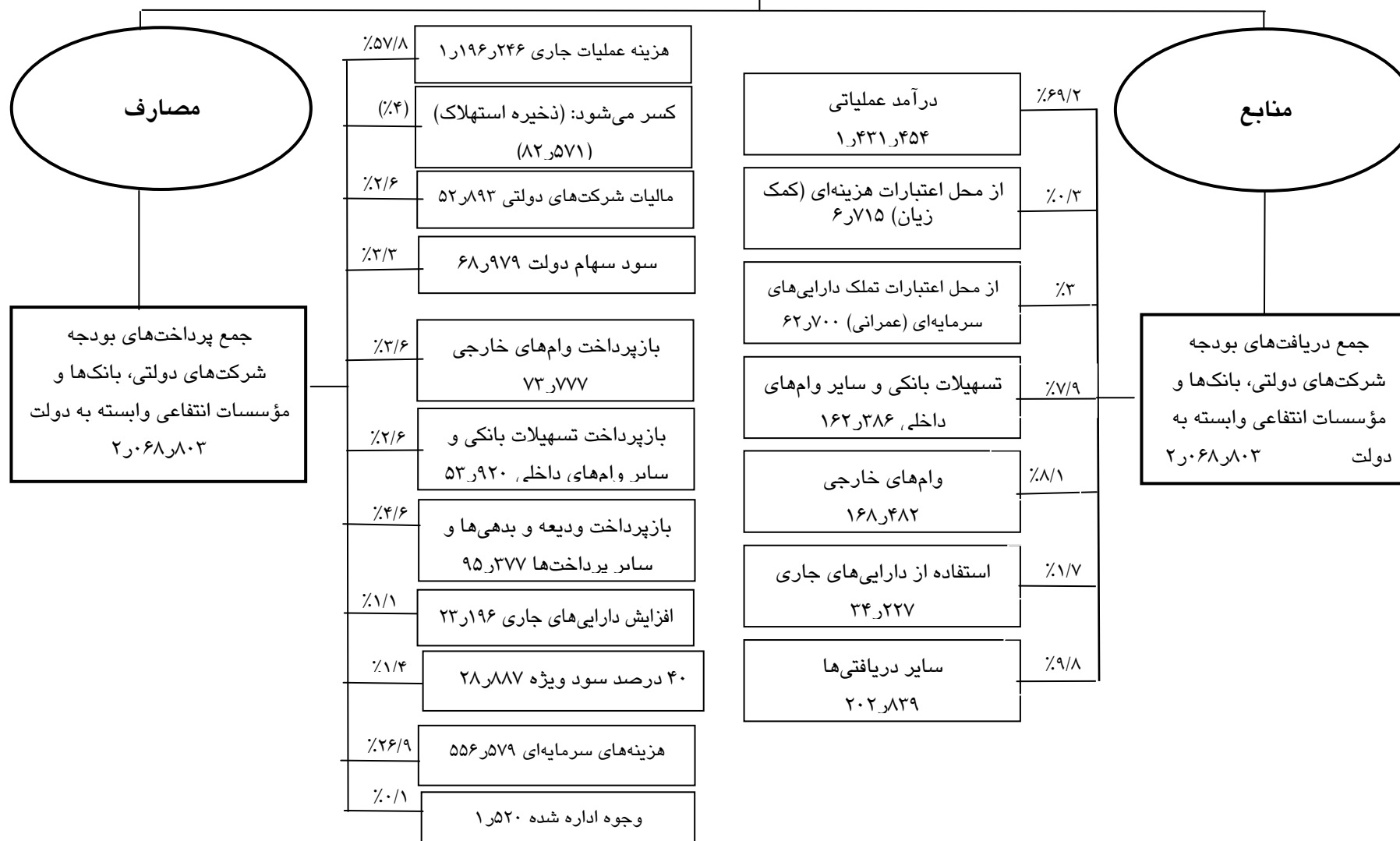
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶ (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	لایحه سال ۱۳۸۷	قانون سال ۱۳۸۶	درصد افزایش	توضیحات ضروری
شرکت‌های دولتی	۱۸۴۳۲۳۹	۱۴۹۷۱۷۲	۲۳/۱	کلیه شرکت‌های دولتی
بانک‌ها	۱۹۶۲۶۸	۱۵۶۰۹۵	۲۵/۷	بانک مرکزی، ملی، سپه، مسکن، کشاورزی، ملت، تجارت، صنعت و معدن، رفاه کارگران، صادرات، توسعه صادرات، پست بانک
مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۳۹۲۹۶	۲۳۸۹۸	۲۲/۶	سازمان صنایع دفاع و سازمان بنادر و کشتیرانی
جمع	۲۰۶۸۸۰۳	۱۶۷۷۰۶۸	۲۳/۴	

نمودار ۸. خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در
لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۴۲. خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

درصد رشد	مصارف				عنوان	درصد رشد	منابع				عنوان
	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷				قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		
	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ			سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	
۱۴/۶	۶۲/۲	۱,۰۴۳,۳۸۶	۵۷/۸	۱,۱۹۶,۲۴۶	هزینه عملیات	۱۶/۱	۷۳/۵	۱,۲۳۳,۱۹۷	۶۹/۲	۱,۴۳۱,۴۵۴	درآمد عملیاتی
۰/۷	(۴/۹)	(۸۱,۹۷۱)	(۴)	(۸۲,۵۷۱)	کسرمی‌شود: (ذخیره استهلاک)	۱۳/۸	۰/۴	۵,۹۰۲	۰/۳	۶,۷۱۵	از محل اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان) یا (یارانه)
۱۶/۸	۲/۷	۴۵,۲۹۷	۲/۶	۵۲,۸۹۳	مالیات شرکت‌های دولتی	۲۵/۹	۲/۷	۴۶,۱۳۴	۳	۶۲,۷۰۰	از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی)
۵۷/۸	۲/۶	۴۳,۶۹۸	۳/۳	۶۸,۹۷۹	سود سهام دولت	۶۰/۹	۶	۱۰۰,۹۰۳	۷/۹	۱۶۲,۳۸۶	تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی
(۴/۵)	۴/۶	۷۷,۲۳۱	۳/۶	۷۳,۷۷۷	بازپرداخت وام‌های خارجی	۳۴/۳	۷/۵	۱۲۵,۴۱۶	۸/۱	۱۶۸,۴۸۲	وام‌های خارجی
۲۷/۱	۲/۵	۴۲,۴۰۸	۲/۶	۵۳,۹۲۰	بازپرداخت تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی	۲۶/۲	۰/۸	۱۳,۰۵۵	۱/۷	۳۴,۲۲۷	استفاده از دارایی‌های جاری
۸۶/۸	۳/۷	۶۲,۰۶۴	۴/۶	۹۵,۳۷۷	بازپرداخت ودیعه، بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها	۳۳	۹/۱	۱۵۲,۴۵۸	۹/۸	۲۰۲,۸۳۹	سایر دریافت‌ها
۷۰/۳	۰/۸	۱۳,۶۱۹	۱/۱	۲۳,۱۹۶	افزایش دارایی‌های جاری						
۱۵۶۳	۰/۱	۱,۷۳۷	۱/۴	۲۸,۸۸۷	سایر حساب‌های تقسیم سود ۴۰٪ سود ویژه						
۲۹/۸	۲۵/۵	۴۲۸,۶۶۴	۲۶/۹	۵۵۶,۵۷۹	هزینه‌های سرمایه‌ای						
۶۳	۰/۱	۹۳۲	۰/۱	۱,۵۲۰	وجوه اداره شده						
۲۳/۴	۱۰۰	۱,۰۶۷,۰۶۵	۱۰۰	۲,۰۶۸,۸۰۳	جمع	۲۳/۴	۱۰۰	۱,۰۶۷,۰۶۵	۱۰۰	۲,۰۶۸,۸۰۳	جمع

خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۷

(ارقام به میلیارد ریال)

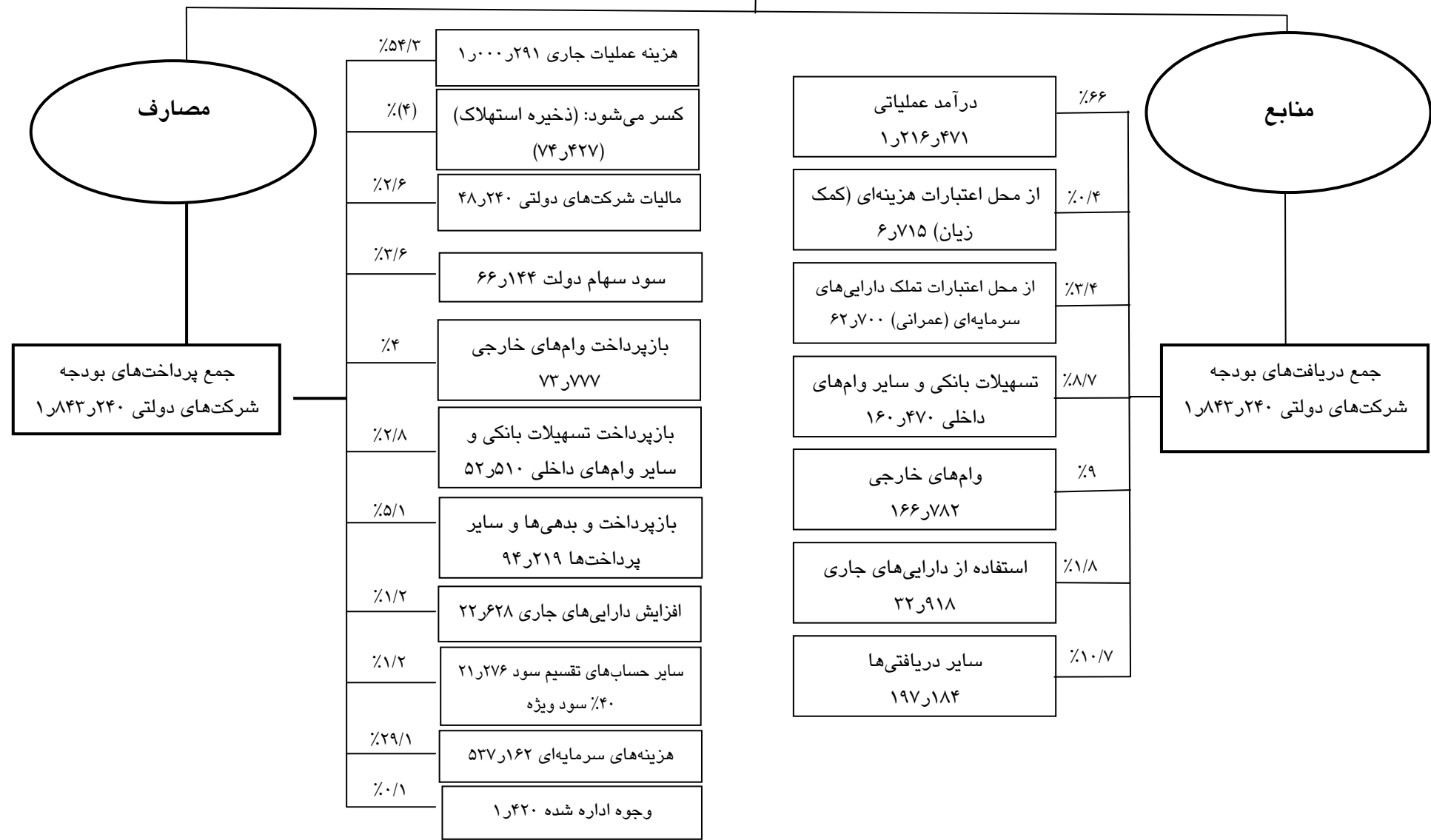
مبلغ	حساب‌های تقسیم سود	مبلغ	الف) بودجه جاری
۵۲٫۸۹۳	مالیات	۱٫۴۳۱٫۴۵۴	درآمد عملیاتی
۶۸٫۹۷۹	سود سهام	۱٫۱۹۶٫۲۴۶	هزینه عملیات جاری
۸۴٫۴۴۹	اندوخته‌ها		
	سایر حساب‌های تقسیم سود	(۸۲٫۵۷۱)	ذخیره استهلاك ^۱
۲۸٫۸۸۷	« ۴۰٪ سود ویژه»	۲۳۵٫۲۰۸	سود
۲۳۵٫۲۰۸	جمع		ب) بودجه سرمایه‌ای
	مصارف		منابع
۵۵۶٫۵۷۹	- هزینه‌های سرمایه‌ای	۸۲٫۵۷۱	- ذخایر
۷۳٫۷۷۷	- بازپرداخت وام‌های خارجی	۸۴٫۴۴۹	- اندوخته‌ها
۵۳٫۹۲۰	- بازپرداخت تسهیلات بانکی و وام‌های داخلی	۱۶۲٫۲۸۶	- تسهیلات بانکی و وام‌های داخلی
۹۵٫۳۷۷	- بازپرداخت ودیعه، بدهی‌های و سایر پرداخت‌ها	۱۶۸٫۴۸۲	- وام‌های خارجی
۱٫۵۲۰	- وجوه اداره شده	۶٫۷۱۵	- از محل اعتبارات هزینه‌ای
۲۳٫۱۹۶	افزایش دارایی‌های جاری		- از محل اعتبارات تملک
		۶۲٫۷۰۰	دارایی‌های سرمایه‌ای
		۳۴٫۲۲۷	- استفاده از دارایی‌های جاری
		۲۰۲٫۸۳۹	- سایر دریافتی‌ها
۸۰۴٫۳۶۹	جمع	۸۰۴٫۳۶۹	جمع

۱. ذخیره استهلاك جزئی از هزینه عملیات جاری است.

نمودار ۹. خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۴۳. خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه ۱۳۸۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

درصد رشد	مصارف				عنوان	درصد رشد	منابع				عنوان
	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷				قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		
	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ			سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	
۱۲/۷	۵۹/۳	۸۸۷,۸۵۰	۵۴/۳	۱,۰۰۰,۲۹۱	هزینه عملیات	۱۴/۷	۷۰/۸	۱,۰۶۰,۴۷۸	۶۶	۱,۲۱۶,۴۷۱	درآمد عملیاتی
۱/۸	(۴/۹)	(۷۳,۱۰۶)	(۴)	(۷۴,۴۲۷)	کسرمی‌شود: (ذخیره استهلاک)	۱۳/۸	۰/۴	۵,۹۰۲	۰/۴	۶,۷۱۵	از محل اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان) یا (یارانه)
۱۷/۷	۲/۷	۴۰,۹۸۶	۲/۶	۴۸,۲۴۰	مالیات شرکت‌های دولتی	۳۵/۹	۳/۱	۴۶,۱۳۴	۳/۴	۶۲,۷۰۰	از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی)
۷۳/۹	۲/۵	۳۸,۰۳۶	۳/۶	۶۶,۱۴۴	سود سهام	۶۳/۹	۶/۵	۹۷,۸۷۷	۸/۷	۱۶۰,۴۷۰	تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی
(۴/۴)	۵/۲	۷۷,۲۳۱	۴	۷۳,۷۷۷	بازپرداخت وام‌های خارجی	۳۴/۶	۸/۳	۱۲۳,۹۱۶	۹	۱۶۶,۷۸۲	وام‌های خارجی
۲۸/۸	۲/۷	۴۰,۷۷۹	۳/۸	۵۲,۵۱۰	بازپرداخت تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی	۱۵۳/۴	۰/۹	۱۲,۹۹۰	۱/۸	۳۲,۹۱۸	استفاده از دارایی‌های جاری
۵۲/۳	۴/۱	۶۱,۸۴۰	۵/۱	۹۴,۲۱۹	بازپرداخت ودیعه، بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها	۳۱/۶	۱۰	۱۴۹,۷۷۵	۱۰/۷	۱۹۷,۱۸۴	سایر دریافت‌ها
۱۱۹/۷	۰/۷	۱۰,۳۰۱	۱/۲	۲۲,۶۲۸	افزایش دارایی‌های جاری						
۴۱/۳	۰/۱	۱,۴۳۱	۱/۲	۲۱,۲۷۶	سایر حساب‌های تقسیم سود ۴۰٪ سود ویژه						
۳۰/۸	۲۷/۵	۴۱۰,۷۹۲	۲۹/۱	۵۳۷,۱۶۲	هزینه‌های سرمایه‌ای						
۵۲/۴	۰/۱	۹۳۲	۰/۱	۱,۴۲۰	وجوه اداره شده						
۲۳/۱	۱۰۰	۱,۴۹۷,۰۷۲	۱۰۰	۱,۸۴۳,۲۴۰	جمع	۲۳/۱	۱۰۰	۱,۴۹۷,۰۷۲	۱۰۰	۱,۸۴۳,۲۴۰	جمع

- افزایش سود سهام به میزان ۴۰ درصد سود ویژه سبب کاهش منابع در سرمایه‌گذاری شرکت‌ها گردیده است در نتیجه استفاده از تسهیلات بانکی و وام‌های داخلی به میزان ۲۸/۸ درصد در سال ۱۳۸۷ افزایش یافته است.

- اعداد داخل پرانتز عدد منفی است.

خلاصه بودجه شرکت‌های دولتی

(ارقام به میلیارد ریال)

مبلغ	حساب‌های تقسیم سود	مبلغ	الف- بودجه جاری در شرکت‌های دولتی
۴۸۲۴۰	مالیات	۱۲۱۶۴۷۱	درآمد عملیاتی
۶۶۱۴۴	سود سهام دولت	۱۰۰۰۲۹۱	هزینه عملیات جاری
۸۰۵۲۰	اندوخته‌ها		
۲۱۲۷۶	سایر حساب‌های تقسیم سود		
	۴۰٪ سود ویژه	(۷۴۴۲۷)	(ذخیره استهلاک) ^۱
۲۱۶۱۸۰	جمع	۲۱۶۱۸۰	سود

ب- بودجه سرمایه‌ای در شرکت‌های دولتی

مصارف	منابع
۵۳۷۱۶۲	۱- هزینه‌های سرمایه‌ای
	۲- بازپرداخت وام و دیون:
۷۳۷۷۷	- بازپرداخت وام‌های خارجی
۵۲۵۱۰	- بازپرداخت تسهیلات بانکی و وام‌های داخلی
۹۴۲۱۹	- بازپرداخت ودیعه، بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها
۱۰۴۲۰	- وجوه اداره شده
۲۲۶۲۸	افزایش دارایی‌های جاری
	۷۴۴۲۷
	۸۰۵۲۰
	۱۶۰۴۷۰
	۱۶۶۷۸۲
	۳۲۹۱۸
	۶۲۷۰۰
	۶۷۱۵
	۱۹۷۱۸۴
۷۸۱۷۱۶	جمع
	۷۸۱۷۱۶

۱. ذخیره استهلاک جزئی از هزینه عملیات جاری است.

نمودار ۱۰. خلاصه بودجه بانکها در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

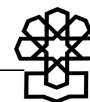

جدول ۴۴. خلاصه بودجه بانکها در لایحه بودجه ۱۳۸۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

درصد رشد	مصارف				عنوان	درصد رشد	منابع				عنوان
	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷				قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		
	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ			سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	
۲۶/۴	۸۸/۹	۱۳۸,۸۴۷	۸۹/۴	۱۷۵,۴۸۵	هزینه عملیات	۲۴/۷	۹۹/۹	۱۵۶,۰۳۰	۹۹/۱	۱۹۴,۵۱۳	درآمد عملیاتی
(۱۸/۳)	(۳/۵)	(۵,۴۷۴)	(۲/۳)	(۴,۴۷۱)	کسر می شود (ذخیره استهلاک)	۲۰۰۳/۴	۰/۱	۶۵	۰/۷	۱,۳۰۹	استفاده از دارایی های جاری
۷/۹	۲/۸	۴,۳۱۱	۲/۴	۴,۶۵۴	مالیات شرکت های دولتی	—	—	—	۰/۲	۴۴۶	سایر دریافت ها
(۴۹/۹)	۳/۶	۵,۶۶۳	۱/۴	۲,۸۳۵	سود سهام						
(۸۳/۶)	۲/۲	۳,۴۶۳	۰/۳	۵۶۸	افزایش دارایی های جاری						
۲۳۸۷	۰/۲	۳۰۶	۳/۹	۷,۶۱۱	سایر حساب های تقسیم سود ۴۰٪ سود ویژه						
۶/۷	۵/۸	۸,۹۷۹	۴/۹	۹,۵۸۶	هزینه های سرمایه ای						
۲۵/۷	۱۰۰	۱۵۶,۰۹۵	۱۰۰	۱۹۶,۲۶۸	جمع	۲۵/۷	۱۰۰	۱۵۶,۰۹۵	۱۰۰	۱۹۶,۲۶۸	جمع

اعداد داخل پرانتز عدد منفی است.

خلاصه بودجه بانکها

(ارقام به میلیارد ریال)

مبلغ	حساب‌های تقسیم سود	مبلغ	الف) بودجه جاری بانکها
۴۶۵۴	مالیات	۱۹۴۹۵۱۳	درآمد عملیاتی
		۴۴۶	سایر دریافتها
۲۸۳۵	سود سهام	۱۹۴۹۵۹	جمع
۴۳۷۴	اندوخته‌ها	۱۷۵۴۸۵	هزینه عملیات جاری
۷۶۱۱	سایر حساب‌های تقسیم سود		
	۴۰٪ سود ویژه	(۴۴۷۱)	(ذخیره استهلاک) ^۱
۱۹۴۷۴	جمع	۱۹۴۷۴	سود
			ب) بودجه سرمایه‌ای بانکها
	مصارف		منابع
۹۵۸۶	- هزینه‌های سرمایه‌ای	۴۴۷۱	- ذخایر
۵۶۸	- افزایش دارایی‌های جاری	۴۳۷۴	- اندوخته‌ها
		۱۳۰۹	- استفاده از دارایی‌های جاری
۱۰۱۵۴	جمع	۱۰۱۵۴	جمع

خلاصه بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت

(ارقام به میلیارد ریال)

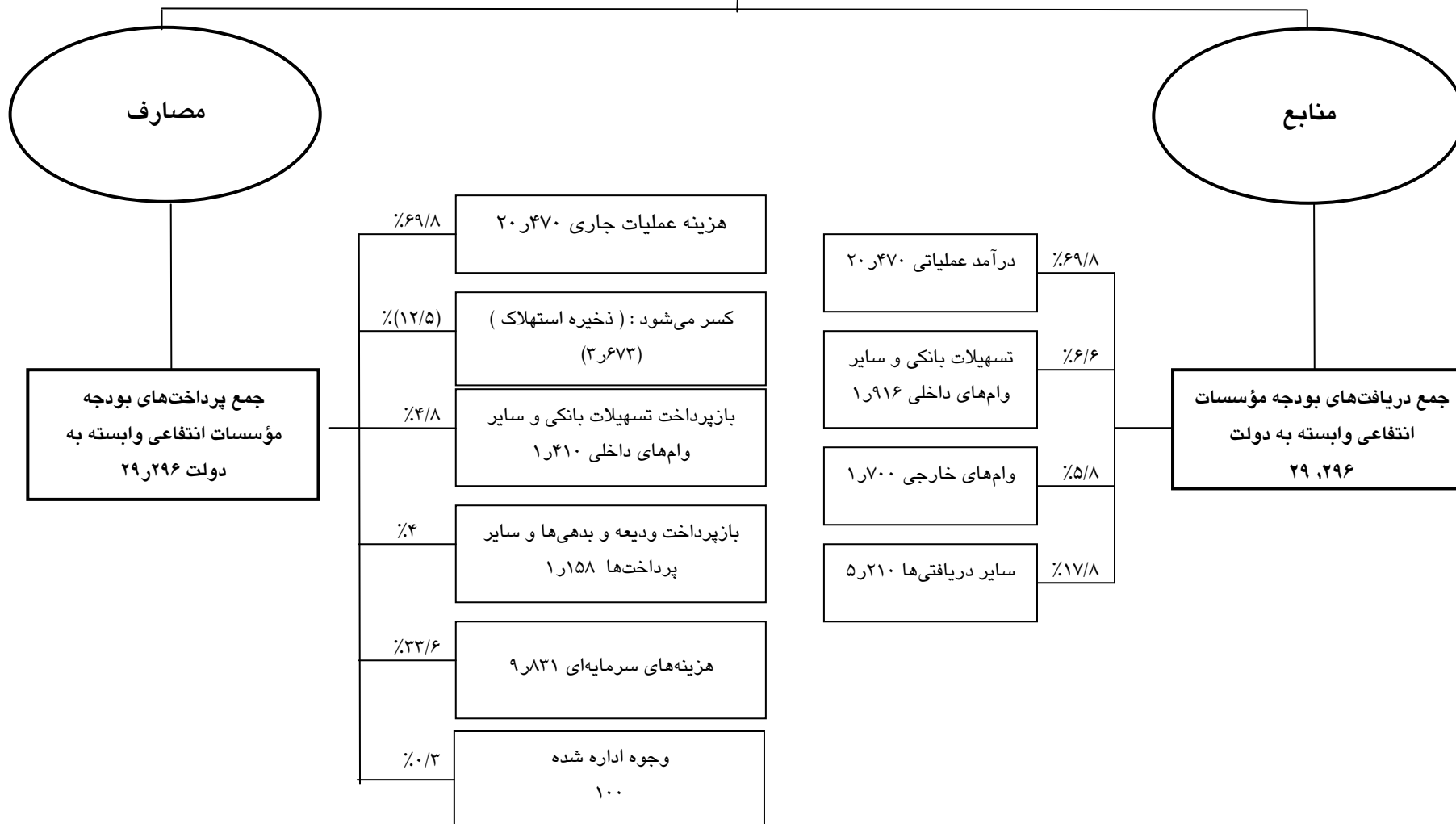
مبلغ	مبلغ	الف) بودجه جاری
۲۰۴۷۰	۲۰۴۷۰	درآمد عملیاتی
۲۰۴۷۰	۲۰۴۷۰	هزینه عملیات جاری
(۳۶۷۳)	(۳۶۷۳)	(ذخیره استهلاک) ^۱
-	-	مازاد (کاهش)
		مازاد درآمد از هزینه
		ب) بودجه سرمایه‌ای
		منابع
۹۸۳۱	۳۶۷۳	- ذخایر
		- تسهیلات بانکی و وام‌های داخلی
۱۴۱۰	۱۹۱۶	وام داخلی
۱۱۵۸	۱۷۰۰	- وام خارجی
	۵۲۱۰	- سایر دریافتها
۱۰۰		وجوه اداره شده
۱۲۴۹۹	۱۲۴۹۹	جمع

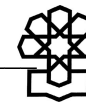
۱. ذخیره استهلاک جزئی از هزینه عملیات جاری است.

نمودار ۱۱. خلاصه بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

جدول ۴۵. خلاصه بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور

(ارقام به میلیارد ریال)

درصد رشد	مصارف				عنوان	درصد رشد	منابع				عنوان
	قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷				قانون سال ۱۳۸۶		لایحه سال ۱۳۸۷		
	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ			سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	
۲۲/۷	۶۹/۸	۱۶,۶۸۹	۶۹/۸	۲۰,۴۷۰	هزینه عملیات	۲۲/۷	۶۹/۸	۱۶,۶۸۹	۶۹/۸	۲۰,۴۷۰	درآمد عملیاتی
۳۹/۶	(۱۴/۲)	(۳,۳۹۱)	(۱۲/۵)	(۳,۶۷۳)	کسر می شود (ذخیره استهلاک)	(۳۶/۷)	۱۲/۷	۳,۰۲۶	۶/۶	۱,۹۱۶	تسهیلات بانکی و سایر وام های داخلی
۳۳	۶/۸	۱,۶۲۹	۴/۸	۱,۴۱۰	بازپرداخت تسهیلات بانکی و سایر وام های داخلی	(۱۳/۳)	۶/۳	۱,۵۰۰	۵/۸	۱,۷۰۰	وام های خارجی
۱۰۸/۶	۱	۲۲۴	۴	۱,۱۵۸	بازپرداخت ودیعه، بدهی ها و سایر پرداخت ها	(۹۴/۲)	۱۱/۲	۲,۶۸۳	۱۷/۸	۵,۲۱۰	سایر دریافت ها
۱۵/۹	۳۶/۶	۸,۷۴۷	۳۳/۶	۹,۸۳۱	هزینه های سرمایه ای						
-	-	-	۰/۳	۱۰۰	وجوه اداره شده						
۲۲/۶	۱۰۰	۲۳,۸۹۸	۱۰۰	۲۹,۲۹۶	جمع	۲۲/۶	۱۰۰	۲۳,۸۹۸	۱۰۰	۲۹,۲۹۶	جمع

این مؤسسات شامل: «سازمان صنایع دفاع» و «سازمان بنادر و کشتیرانی ایران» می باشد.

اعداد داخل پرانتز عدد منفی است.

جدول ۴۶. نسبت‌های مالی در شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در سال ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷

(ارقام به میلیارد ریال)

عنوان نسبت‌های مالی		شرکت‌های دولتی، بانک‌ها، و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت				شرکت‌های دولتی				بانک‌ها				مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت			
		۱۳۸۶		۱۳۸۷		۱۳۸۶		۱۳۸۷		۱۳۸۶		۱۳۸۷		۱۳۸۶		۱۳۸۷	
		درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ
هزینه‌های جاری		۸۴/۶	۱۰۴۳٫۳۸۶	۸۳/۶	$\frac{۱۰۴۳٫۳۸۶}{۱۲۳۳٫۱۹۷} = ۸۳/۶$	۹۰/۲	۸۸۷٫۸۵۰	۸۲/۲	$\frac{۸۸۷٫۸۵۰}{۱۰۶۰٫۳۷۸} = ۸۲/۲$	۸۹	۱۳۸٫۸۴۷	۹۰/۲	$\frac{۱۳۸٫۸۴۷}{۱۵۶٫۰۳۰} = ۹۰/۲$	۱	۲۰٫۳۴۷۰	۱	$\frac{۲۰٫۳۴۷۰}{۲۰٫۳۴۷۰} = ۱$
درآمدهای عملیاتی		۸۴/۶	۱۰۴۳٫۳۸۶	۸۳/۶	$\frac{۱۰۴۳٫۳۸۶}{۱۲۳۳٫۱۹۷} = ۸۳/۶$	۹۰/۲	۸۸۷٫۸۵۰	۸۲/۲	$\frac{۸۸۷٫۸۵۰}{۱۰۶۰٫۳۷۸} = ۸۲/۲$	۸۹	۱۳۸٫۸۴۷	۹۰/۲	$\frac{۱۳۸٫۸۴۷}{۱۵۶٫۰۳۰} = ۹۰/۲$	۱	۲۰٫۳۴۷۰	۱	$\frac{۲۰٫۳۴۷۰}{۲۰٫۳۴۷۰} = ۱$
مالیات		۳/۷	۴۵٫۲۹۷	۳/۷	$\frac{۴۵٫۲۹۷}{۱۲۳۳٫۱۹۷} = ۳/۷$	۲/۴	۴۰٫۹۸۶	۴	$\frac{۴۰٫۹۸۶}{۱۰۶۰٫۳۷۸} = ۴$	۲/۸	۴٫۳۱۱	۲/۴	$\frac{۴٫۳۱۱}{۱۵۶٫۰۳۰} = ۲/۴$	-	-	-	-
درآمدهای عملیاتی		۳/۷	۴۵٫۲۹۷	۳/۷	$\frac{۴۵٫۲۹۷}{۱۲۳۳٫۱۹۷} = ۳/۷$	۲/۴	۴۰٫۹۸۶	۴	$\frac{۴۰٫۹۸۶}{۱۰۶۰٫۳۷۸} = ۴$	۲/۸	۴٫۳۱۱	۲/۴	$\frac{۴٫۳۱۱}{۱۵۶٫۰۳۰} = ۲/۴$	-	-	-	-
هزینه‌های سرمایه‌ای		۴۱/۱	۴۲۸٫۶۶۴	۴۶/۵	$\frac{۴۲۸٫۶۶۴}{۹۲۳٫۳۸۶} = ۴۶/۵$	۵/۵	۴۱۰٫۷۹۲	۵۳/۷	$\frac{۴۱۰٫۷۹۲}{۷۷۷٫۸۵۰} = ۵۳/۷$	۶/۵	۸۹٫۹۷۹	۵/۵	$\frac{۸۹٫۹۷۹}{۱۷۵٫۴۸۵} = ۵/۵$	۵۲/۴	۸٫۷۴۷	۴۸	$\frac{۸٫۷۴۷}{۲۰٫۳۴۷۰} = ۴۸$
هزینه‌های جاری		۴۱/۱	۴۲۸٫۶۶۴	۴۶/۵	$\frac{۴۲۸٫۶۶۴}{۹۲۳٫۳۸۶} = ۴۶/۵$	۵/۵	۴۱۰٫۷۹۲	۵۳/۷	$\frac{۴۱۰٫۷۹۲}{۷۷۷٫۸۵۰} = ۵۳/۷$	۶/۵	۸۹٫۹۷۹	۵/۵	$\frac{۸۹٫۹۷۹}{۱۷۵٫۴۸۵} = ۵/۵$	۵۲/۴	۸٫۷۴۷	۴۸	$\frac{۸٫۷۴۷}{۲۰٫۳۴۷۰} = ۴۸$

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۸۷۸۱

عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور (۱۱) تصاویری از لایحه بودجه (ویرایش اول)
Report Title:

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه

تهیه و تدوین: علیرضا فرزب

سایر همکاران: موسی کریمی، محمدتقی فیاضی

ناظر علمی: محمد قاسمی

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها:

۱. لایحه بودجه کل کشور سال ۱۳۸۷ (Budget Bill 2008-2009)

۲. قانون بودجه کل کشور سال ۱۳۸۶ (Budget Act 2007-2008)

منابع و مأخذ تهیه گزارش:

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ و پیوست‌های آن.

۲. قانون بودجه سال ۱۳۸۶ و پیوست‌های آن.

تاریخ انتشار: ۱۳۸۶/۱۰/۲۷